

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMLERİN
SONUÇLARININ TÜM YÖNLERİYLE ARAŞTIRILMASI,
DEPREME DİRENÇLİ YAPI STOKUNUN
OLUŞTURULMASI VE KENTSEL DÖNÜŞÜM
UYGULAMALARININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI İÇİN
ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU (10/6996, 7004, 7005, 7006, 7007, 7009, 7010, 7024,
7026, 7034, 7035, 7036, 7037, 7038, 7039, 7040, 7041, 7042, 7043,
7044, 7045, 7046, 7047, 7048, 7049, 7050)**

TUTANAK DERGİSİ

**10'uncu Toplantı
30 Mart 2023 Çarşamba**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- SUNUMLAR

1.- *Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Kadir Dinç'in, Diyanet İşleri Başkanlığının deprem bölgesinde yapmış olduğu çalışmalar hakkında sunumu*

2.- *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürü Mehmet Demircioğlu'nun, Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğünün deprem bölgesindeki faaliyetleri hakkında sunumu*

3.- *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdür Yardımcısı Şuayıp Tunçal'ın, 6 Şubat Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremlerle ilgili Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü uhdesinde yürütülmekte olan psikososyal destek çalışmaları hakkında sunumu*

4.- *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Musa Şahin'in, 6 Şubatta yaşanan deprem afetinden sonra Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün çocuk alanında yürüttüğü faaliyetleri hakkında sunumu*

5.- *Doğal Afet Sigortalar Kurumu (DASK) Teknik İşleticisi Türk Reasürans AŞ Genel Müdürü Zekiye Selva Eren'in, DASK'ın deprem öncesi ve deprem sonrası almış olduğu kararlar ile atmış olduğu adımlar hakkında sunumu*

6.- İŞKUR Genel Müdür Yardımcısı Samet Güneş'in, Kurumun depremden etkilenen bölgelerde hizmetlerinin sürdürülmesine ve mevcut iş gücünün korunmasına yönelik faaliyetleri hakkında sunumu

**KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMLERİN SONUÇLARININ TÜM YÖNLERİYLE
ARAŞTIRILMASI, DEPREME DİRENÇLİ YAPI STOKUNUN OLUŞTURULMASI VE
KENTSEL DÖNÜŞÜM UYGULAMALARININ ETKİNLİĞİNİN ARTIRILMASI İÇİN
ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS
ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10/6996, 7004, 7005, 7006, 7007, 7009, 7010, 7024, 7026, 7034,
7035, 7036, 7037, 7038, 7039, 7040, 7041, 7042, 7043, 7044, 7045, 7046, 7047, 7048, 7049, 7050)**

10'uncu Toplantı

30 Mart 2023 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Sonuçlarının Tüm Yönleriyle Araştırılması, Depreme Dirençli Yapı Stokunun Oluşturulması ve Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Etkinliğinin Artırılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu 11.05'te açıldı.

Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Kadir Dinç tarafından, Diyanet İşleri Başkanlığının deprem bölgesinde yapmış olduğu çalışmalar,

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürü Mehmet Demircioğlu tarafından, Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğünün deprem bölgesindeki faaliyetleri,

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdür Yardımcısı Şuayıp Tunçal tarafından, 6 Şubat Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremlerle ilgili Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü uhdesinde yürütülmekte olan psikososyal destek çalışmaları,

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Musa Şahin tarafından, 6 Şubatta yaşanan deprem afetinden sonra Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün çocuk alanında yürüttüğü faaliyetleri,

Doğal Afet Sigortalar Kurumu (DASK) Teknik İşleticisi Türk Reasürans AŞ Genel Müdürü Zekiye Selva Eren tarafından, DASK'ın deprem öncesi ve deprem sonrası almış olduğu kararlar ile atılmış olduğu adımlar,

İŞKUR Genel Müdür Yardımcısı Samet Güneş tarafından, Kurumun depremden etkilenen bölgelerde hizmetlerinin sürdürülmesine ve mevcut iş gücünün korunmasına yönelik faaliyetleri,

Hakkında sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 4 Nisan 2023 saat 11.00'de toplanmak üzere saat 15.27'de toplantıya son verildi.

30 Mart 2023 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.05

BAŞKAN: Veysel EROĞLU (Afyonkarahisar)

BAŞKAN VEKİLİ: Recep UNCULOĞLU (Sakarya)

SÖZCÜ: Zeynep YILDIZ (Ankara)

KÂTİP: Sefer AYCAN (Kahramanmaraş)

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, hayırlara vesile olmasını dileyerek toplantıyı açıyorum.

Bugün Diyanet İşleri Başkanlığımızı dinleyeceğiz.

Esasen Diyanet İşleri Başkanlığının sahadaki, deprem bölgesinde yaptıkları çalışmalara bizzat, hepimiz şahit olduk. Hakikaten evvela gönülden Diyanet İşleri Başkanlığının bütün mensuplarına, bütün hocalara, imamlara ve diğer vaiz, vaizelere gönülden teşekkür ediyoruz, Allah razı olsun. Ayrıca hem maddeten hem manen destek verdiniz. Son zamanlarda bir de psikolojik destek açısından çok faydalı hizmetler yapıyorsunuz.

Sayın Başkanım, sizi dinleyeceğiz. Diyanet İşleri Başkanlığı Başkan Yardımcımız Kadir Dinç Hocamız bizlere sunum yapacak. Yanında Diyanet İşleri Başkanlığı İnsan Kaynakları Genel Müdürü Akif Pusmaz var.

Başka gelen var mı Diyanetten Hocam?

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI KADİR DİNÇ – 2 kişiyiz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – 2 kişi, tamam.

O zaman Kadir Hocam size sunumuz için söz vereyim.

Buyurun.

II.- SUNUMLAR

1.- Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Kadir Dinç 'ın, Diyanet İşleri Başkanlığının deprem bölgesinde yapmış olduğu çalışmalar hakkında sunumu

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI KADİR DİNÇ – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; seçkin heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığımızın deprem felaketi münasebetiyle deprem bölgesinde yapmış olduğu çalışmaları sunmak üzere huzurlarınızdayım.

Bu münasebetle öncelikle deprem felaketinde hayatını kaybeden bütün vatandaşlarımıza Cenab-ı Hak'tan rahmet, yakınlarına ve aziz milletimize sabır ve baş sağlığı diliyorum.

Yine, Cenab-ı Hak'tan şu mübarek ramazan gününde bu tür afetlerin tekrarından ve beterinden milletimizi, bütün insanlığı muhafaza etmesini niyaz ediyorum.

Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekillerimiz; 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen ve eş zamanlı olarak çevre illerimizde de yoğun bir şekilde hissedilen ve ağır hasarlara sebebiyet veren depremlerin yaşanması üzerine Diyanet İşleri Başkanlığımız Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi, Sayın Başkanımızın talimatlarıyla, Başkan Yardımcısı olarak şahsımın uhdesinde hemen teşekkül ettirildi. Bütün merkez teşkilatımız, il, ilçe müftülüklerimiz ve Diyanet Vakfımızla bir koordinasyon içerisinde süreç yönetimi devam etmektedir.

6 Şubat sabahı saat 07.23 sularında Başkanlığımız merkez teşkilatında Afet ve Acil Durum Yönetimi toplanmıştır. Türkiye Afet Müdahale Planı'nda Başkanlığımıza verilen görev çerçevesinde öncelikle teçhiz ve tekfin işlemleri, defin işlemleri; yine Diyanet İşleri Başkanlığımızın uhdesinde bulunan barınma ve tahliye hizmetleri; aynı şekilde, yine, deprem bölgesindeki manevi destek çalışmaları ve ulusal ve uluslararası nakdi yardım kampanyaları Diyanet İşleri Başkanlığımızın uhdesinde bulunan görevlerdendir.

Bu görevler çerçevesinde ilk etapta depremin yaşandığı ilk saatlerden itibaren Diyanet İşleri Başkanımız Sayın Ali Erbaş Hocamızın sosyal medya hesapları üzerinden depreme maruz kalmış bütün vatandaşlarımızın ayakta olan, sağlam bulunan camilerimizde barınabilecekleri yönünde bir paylaşımı olmuş; Başkanlık merkezindeki bütün üst yöneticiler, il, ilçe müftülüklerimizdeki bütün yöneticilerimizin izinleri iptal edilmiş ve görevlendirmeye hazır olacak şekilde beklemeleri talimatlandırılmıştır. Yine, deprem bölgesindeki vatandaşlarımıza yardım etmek üzere hemen, depremin ilk saatlerinden itibaren Sayın Başkanımız Kahramanmaraş'a saat 11.00'de Çevre Bakanımızla birlikte intikal etmişler, diğer taraftan da Başkanlığımız üst yöneticileri, Diyanet Vakfımızın yöneticileri ve 33 il müftümüz ilk etapta depreme maruz kalan bölgeye intikal etmek üzere hareket emrini almışlardır. Bu kapsamda, arama kurtarma çalışmaları kapsamında, Diyanet Vakfımızın özellikle gönüllülük bağlamında yaptığı bir çalışma olarak Bartın, Ordu, Bursa, Afyon ve İstanbul Vakıf şubelerimiz uhdesindeki toplam 45 kişilik arama kurtarma ekibi Hatay ve Kahramanmaraş'a hareket etmiştir.

Yine, deprem nedeniyle vefat eden kardeşlerimiz için yaptığımız çalışmalardan birisi camilerimizde Kur'an-ı Kerim'in ve dua programları icra edilmiştir. Yine, Başkanlığımız personeline ve vatandaşlarımıza Kızılaya kan bağış kampanyasına katılım daveti yapılmıştır. Aynı şekilde, Türkiye Diyanet Vakfımızla iş birliği içerisinde başta defin malzemeleri, insani yardımlar, barınma ve gıda yardımları kapsamında afet bölgesine 1.583 tır, 434 kamyonet olmak üzere yardım malzemesi gönderilmiştir. Başkanlığımıza ait müftülükler...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – 1.583 tır çok büyük bir şey yani bu tırlarda ne gibi malzemeler vardı?

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI KADİR DİNÇ – Detayları... Sayın Başkanım, gelecek insani yardım var, barınma var, gıda yardımı var, hijyen malzemeleri var; bu tür malzemeleri ihtiva eden tırlar efendim. Milletimizin özellikle aynı yardımları il, ilçe müftülüklerimizle, Diyanet Vakfı şubelerimizle koordine edilerek bölgeye intikal ettirilmiştir. Yine, bölgede, Hatay'da, Kahramanmaraş'ta, Adıyaman'da ve Malatya'da, bir de Kilis'te olmak üzere lojistik merkezlerimizdeki depolarımızda hâlen aynı yardım çalışmalarımız ihtiyaç bulunan noktalara ulaştırılmaya devam etmektedir.

Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekillerimiz; müftülük, akademi, cami ve Kur'an kurslarında depremden kaynaklı olan hasar tespit çalışmalarımız başlatılmıştır, Çevre Bakanlığımıza da bu konuda yardımcı olunmaya çalışılmaktadır.

Yine, depremin ilk günlerinde hemen Millî Eğitim Bakanlığımızla birlikte bütün Kur'an kurslarımızda eğitime ara verilmiştir. Ayrıca, Diyanet Vakfımızın ilk günden itibaren deprem bölgesinde kurmuş olduğu mobil mutfaklar ve mobil ikram araçları kendi personeliyle birlikte şu anda da hizmetine devam etmektedir.

Deprem münasebetiyle Diyanet İşleri Başkanlığımız personelinden 71 görevlimiz vefat etmiştir; Cenab-ı Hak rahmet eylesin.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Allah rahmet eylesin.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI KADİR DİNÇ – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; cenaze defin hizmetleri kapsamında kadın-erkek toplam 9.308 personelimiz deprem bölgesi dışından olmak üzere bu bölgede görevlendirilerek hizmet etmişlerdir. Kaç personelin nerede görev yaptığıyla ilgili detay da sunuda görülmektedir. Bunlardan 4.059'u Hatay'da, 2.542'si Kahramanmaraş'ta, 1.220'si Gaziantep'te olmak üzere diğer illerimizle beraber toplamda 9.308 personelimiz hizmet vermiştir. Bu defin hizmetlerinde normalde Diyanet İşleri Başkanlığı personelimiz aslında dinî vecibeyi yapmakla, namazını kıldırıp, duasını yapıp, emaneti teslim etmekle yükümlüdür ama büyük bir felaket olması münasebetiyle taşınma işleminden tekfîn işlemine, cenaze namazından sonra kabre intikaline varıncaya kadar kadın-erkek görevlilerimiz bu depremde vefat eden kardeşlerimizin dinî vecibelerini yerine getirmede büyük bir özveriyle çalışma ortaya koymuşlardır.

Barınma hizmetleri kapsamında, bugüne kadar Kur'an kurslarımızın...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bunlar tamamen başka illerden vazifelendirilen değil mi Hocam?

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI KADİR DİNÇ – Evet efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bir de o illerdeki hocalar...

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI KADİR DİNÇ – Deprem bölgesinde ayakta kalan, hizmet yapabilecek personelimizle birlikte toplam 25.800 personelimiz deprem bölgesinde görev yapmıştır.

Kur'an kurslarımızın bulunduğu illerde toplam 44.552 depremzede vatandaşımız barındırılmış, hâlihazırda da 1.341 vatandaşımız misafir edilmektedir. Camilerimizde bugüne kadar 678.346 depremzede vatandaşımız barınmışlardır.

Manevi destek hizmetleri kapsamında... Depreme maruz kalan vatandaşlarımızdan bizatihi deprem bölgesinde çadır kentlerde, konteyner kentlerde bulunanlar ve deprem bölgesine çıkmış farklı mekânlarda, Kur'an kurslarında, KYK'lerde ve devletimizin gösterdiği mekânlarda misafir edilen vatandaşlarımıza yönelik de manevi destek çalışmalarımız devam etmektedir. Manevi destek hizmetlerinin daha bilimsel ve doğru yöntemle yapılabilmesi için Başkan Yardımcılarımızdan Profesör Doktor Huriye Martı Hanımefendi Başkanlığında manevi destek koordinasyon komisyonu kurulmuş, bu komisyon marifetiyle üniversitelerden ve alan uzmanlarından oluşan eğitici kadrosuyla beraber bölgede görevlendirilecek 16.279 personelimiz manevi destek eğitimi almışlar ve bu kapsamda manevi ilk yardım kılavuzu hazırlanarak bu, dijital ortamdan da personelimize ulaştırılmıştır. Deprem bölgesinde yetişkinlere yönelik manevi destek hizmetleri kapsamında, 3.528 personelimiz yine aynı şekilde bölge dışından deprem bölgesine görevlendirilerek vatandaşlarımıza manevi destek hizmeti sunmaya devam etmektedirler.

Deprem bölgesindeki çocuklarımıza yönelik farklı etkinlikler tertip edilmektedir. Bu kapsamda, Başkanlığımızın 4-6 yaş Kur'an kursu tecrübesi büyük bir hizmet sunmuştur. Oralarda diyanet çocuk çadırları oluşturulmuş ve deprem bölgesi dışından deprem bölgesinde görevlendirilen uzman personelimiz, çocuk eğitimine yönelik sertifikası bulunan personelimiz giderken yanlarına çocukların istifade edebilecekleri oyuncakları da alarak, çocukların istifade edebileceği diğer dokümanları ve materyali de yanında bulundurarak bizatihi deprem bölgesindeki çocuklarımıza yönelik farklı etkinlikler tertip etmektedirler. Bu kapsamda da 702 personelimiz deprem bölgesi dışından bölgede görevlendirilmiştir.

Yetişkin depremzedelere yönelik deprem bölgesi dışında gerçekleştirilen manevi destek hizmetlerinde 39.036 personelimiz görevlendirilerek deprem bölgesinden diğer illere yerleşen vatandaşlarımıza hizmet vermiştir; bu çalışmamız hâlen yürütülmeye devam etmektedir. Aynı şekilde,

depremzede çocuklarımıza yönelik, deprem bölgesi dışında misafir edilenlere yönelik gerçekleştirilen etkinlikler kapsamında da 12.638 personelimiz görevlendirilmiş durumdadır. Şu an itibarıyla deprem bölgesinde görevlendirilen -icmalı olarak vermem gereken bilgi ise- toplam personelimiz bütün bu insani yardım, defin hizmetleri, manevi destek çalışmaları da içerisinde olmak üzere 13.538'i deprem bölgesi dışından, 12.307'si de mahallî deprem alanındaki görevlilerimiz olmak üzere 25.845 diyanet personelimiz depreme maruz kalmış vatandaşlarımızın hizmetinde olmuşlardır.

“Türkiye Tek Yürek” yardım kampanyasını da Sayın Başkanımız milletimize medya aracılığıyla duyurmuştur. 10 Şubat 2023 tarihinde Cuma günü deprem bölgesi dışındaki bütün camilerimizde yardım kampanyası düzenlenmiş, bu yardım kampanyasından 310 milyon 646 bin 892 liralık meblağ AFAD hesaplarına aktarılmıştır.

Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; bu konuda şu hususa dikkatlerinizi arz etmek isterim: Biz normalde Diyanet İşleri Başkanlığı olarak cuma günleri çeşitli vesilelerle yapmış olduğumuz yardım kampanyalarında ortalama olarak toplanan miktar 17 milyon civarındadır ama deprem bölgesine yönelik yapmış olduğumuz bu yardım kampanyası neredeyse 30 kat artmış ve 310 milyon 646 bin 892 lira olarak gerçekleşmiştir.

Deprem bölgesine gönderilen yardımlar -Sayın Başkanım sorunuzun detayı burada bulunmaktadır- insani yardımlar, barınma ve gıda yardımları kapsamında hangi ilde ne kadar olduğunu da gösteren cetvelimiz yansıdadır. İnsani yardımlar kapsamında 1.083 tır malzeme bölgeye sevk edilmiş, barınma yardımları kapsamında işte içerisinde battaniye, yorgan, yastık vesaire ihtiyaçları da giderecek şekilde 147 tır yardım malzemesi, 353 tır gıda maddelerini içeren yardım malzemesi olmak üzere 1.583 tır yardım malzemesi bölgeye ulaştırılmıştır. Yine aynı şekilde deprem bölgesine kamyonet olarak da 434 kamyonet çeşitli ve muhtelif eşyalardan oluşan yardım malzemesi ulaştırılmıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığımız ve Türkiye Diyanet Vakfımız iş birliğiyle afet bölgesine 3.558 adet çadır sevk edilmiş, 3.500 adet konteyner evin sevkياتına başlanmış ve 1.176 adet konteyner bölgeye intikal ettirilerek kurulumu da tamamlanmıştır. Bunlar bölgedeki afet yönetim ve koordinasyon merkezleriyle iş birliği hâlinde ihtiyaç durumuna göre yerleştirilmektedir. Burada da kurulumu tamamlanan konteynerlerin dağılımı gösterilmektedir.

Ramazan ayı münasebetiyle depremzede vatandaşlarımıza yönelik gerçekleştirdiğimiz, Başkanlığımız ve vakfımız iş birliğiyle yürüttüğümüz hizmetler kapsamında Kahramanmaraş, Osmaniye, Hatay, Malatya, Gaziantep ve Adıyaman olmak üzere 6 ilde 41 farklı noktada iftar ve etkinlik çadırları kurularak 46.700 vatandaşımıza iftar ve sahur yemeği vermeye devam etmektedir. Ayrıca depremzede kardeşlerimiz için 100 bin gıda paketi, 100 bin hijyen paketi, 500 TL'lik miktardan oluşan 34 bin alışveriş yardım kartı ve 17 bin bayramlık kıyafet yardım kartı hazırlanmıştır. Tabii, deprem münasebetiyle Diyanet İşleri Başkanlığımızın başta camiler ve hizmet mekânlarımız olmak üzere hasarlar, yıkımlar, az, orta ve ağır hasarlı durumlar bulunmaktadır. Şu an itibarıyla tespiti yapılmış yıkılan cami sayımız 303'tür, hasarlı cami sayımız 3.498'dir, yıkılan cami lojmanı, imamevi 222'dir, hasarlı cami lojman sayımız 1.162'dir, yıkılan yatılı Kur'an kursu sayımız 8 adettir, hasarlı Kur'an kursu sayımız 60 adettir, gündüzlü Kur'an kurslarımızdan yıkılan 54, hasarlı olan 628'dir, müftülük hizmet binalarımızdan 7'si yıkılmıştır. Hatay Müftülük binamız yıkılmış ve müftülük binasında bulunan lojmanımız da yıkılmış ve Hatay Müftümüz depremde vefat etmiştir; kendisine Cenab-ı Hak'tan rahmet diliyorum. Yine müftülük hizmet binasında 35 hasarlı binamız bulunmaktadır. Bu şekilde hasar durumu da ortadadır.

Diyanet İşleri Başkanlığı olarak depremin ilk anından itibaren gelinen noktada ve hâlen devam eden çalışmalarımız bu şekildedir.

Mümtaz heyetinize saygıyla arz ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hocam, teşekkür ediyoruz, sağ olun. O bölgede çalışan bütün ekibinize ayrıca gönülden teşekkür ederiz.

Şimdi, sorular var ancak ben şunu sormak istiyorum: Orada tabii, konteyner kent ve çadır kentlerde bilhassa kitap ihtiyaçları var, sizin de hem Diyanet Vakfının hem de Başkanlığın çok sayıda kitapları var. Oralara kütüphane teşkil etmeyi düşünüyor musunuz? Çok faydalı olur diye düşünüyorum.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI KADİR DİNÇ - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyoruz. Tabii, biz tamamını da biraz vakit sorunu yaşanır diye alamadık, 13 milyon(*) Kur'an-ı Kerim basılarak bölgeye gönderildi. İçerisinde seccade, tespih ve kitapların bulunduğu, aynı şekilde bölgeye sevk ettiğimiz Diyanet Vakfımız ve Diyanet yayınlarımızdan paketler de çadır kentlerde ve konteyner kentlerde vatandaşlarımıza ulaştırılmaktadır.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, bir de Hocam, çok sayıda cami ve diğer müftülük binaları yıkılmış; acaba depremde önce bunlarla ilgili bir inceleme, tahkikat yani binanın incelemesi yapıldı mı?

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI KADİR DİNÇ - Depremden önce inceleme yapılması... Sayın Başkanım, camilerin yapılması, malumlarımız, dernekler marifetiyle gerçekleştiriliyor ve hukuki süreci inceleme aşamaları yine kendi hukuki mevzuatı çerçevesinde gerçekleştiriliyor. Yapımları esnasında Diyanet İşleri Başkanlığımızın mevcut hukuki mevzuat düzenlemeleri gereği çok fazla bir müdahale etme şansı da bulunmuyor doğrusu ama burada yıkılan tarihî camilerimiz de var. Özellikle Hatay'da Habib-i Neccar Camisi gibi, Ulu Cami gibi, Adıyaman'daki Ulu Cami gibi, aynı şekilde depremde kaybettiğimiz çok kadim tarihî eserlerimiz de var. Bundan sonra inanıyorum ki bu konularda biraz daha hassasiyet ve titizlik devletimiz, belediyeler ve Başkanlığımız tarafından gösterilecektir. İncelemelerle alakalı da çok ciddi maliyetler söz konusudur. Bütçe imkânları çerçevesinde şimdi mevcut binalarımızın incelenmesiyle ilgili talimatlarımız da olmuştur Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Başkanım, yalnız burada bir hususu işaret etmek istiyorum, tamam sağ olsun vatandaşlarımız birtakım dernekler kurarak -falanca cami yaptırma yaşatma derneği diye- camiler inşa ediyor ama tabii, bunlar ne derece kontrol ediliyor? Yani bunların bakıyorum bazen mimarisi uygun olmuyor yani estetik açısından uygun değil. Bunları denetlemekte fayda var diye düşünüyorum yani hem teknik açıdan hem de mimari açıdan. Yani bakıyorsunuz, bilhassa Karadeniz'de var yani hangi minare daha yüksek olacak diye yarışılıyor ama tabii, estetik açısından baktığımız zaman "altın oran" diye bir oran var biliyorsunuz, o oran uygulanmadığı zaman mimari açıdan göze çirkin gözüküyor yani o bakımdan bu konuda bir çalışma yapılmasını talep ediyorum. İkincisi, camiler yapılırken mümkünse buralar toplanma yerleri olabilir, bahçelerini vesaire biraz şart koşalım yani netice itibarıyla bahçesi de toplanma alanı. Nitekim hasar görmeyen camiler pek çok yerde aynı zamanda depremzedeler için barınma yeri oldu. Bu bakımdan Diyanet İşleri Başkanımıza teşekkür ediyoruz, hakikaten çok sayıda depremzede oralarda barındı geçici de olsa. Bu konularda bir çalışma yapılmasını arzu ediyoruz.

* Bu ifadeye ilişkin düzeltme bu toplantı tutanağının ...'nci sayfasında yer almaktadır.

Bir diğeri de bazı Kur'an kursları şartları uygun olmayan yerlerde, özellikle bunlara da bir standart konulması lazım yani oradaki çocukların gerçekten çok daha iyi ortamda barınmalarını, kalmalarını, tedrisat görmelerini sağlayacak birtakım şartlar olması lazım. Biz, biliyorsunuz, Afyon'da güzel bir Kur'an kursu yapmıştık Şuhut'ta sizler için, örnek bir kurs, 5 yıldızlı otel gibi âdetâ. Yani bu gibi birtakım çalışmalar yapılması çok faydalı olacak diye düşünüyorum.

Bir de tabii, hasar gören camiler için cuma vakitleri devletten de destek alınabilir veya yurt dışından gelen desteklerle bu cami ve minarelerin onarılması mümkün olabilir ama minarelerde çok yıkılma oluyor, bu minarelerin artık fen ve sanat kaidelerine uygun şekilde yapılması için gerekli birtakım şartnameler hazırlanmasında fayda mütalaa ediyorum. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığıyla bir çalışma yapılırsa en azından... Bu konuda "minare statîği" diye üniversitemizi de devreye sokabiliriz. Bu konuda gerekli çalışmaları yaparsanız sevinirim.

Hocam, şimdi sorular var.

İzmir Milletvekilimiz Sayın Necip Nasır'a söz veriyorum.

Buyurun.

NECİP NASIR (İzmir) – Sayın Başkanımıza sunumlarından dolayı teşekkür ediyorum, yaptıkları hizmetlerden dolayı da teşekkür ederiz. Allah razı olsun.

Hocam, depremde, özellikle, bu 11 ilde gözlemimiz, minarelerin devrilmesinden kaynaklı camilerimiz büyük zarar görüyor. Şimdi, aslında bu camilerle ilgili de bir düzenlemenin olması gerektiğini düşünüyorum. Dernekler yapıyor, vatandaşların katkılarıyla yapılıyor ama bunların belirli bir standartlarının olması gerekiyor. Bununla ilgili sizin ne tür önerileriniz olabilir?

Camiler aslında, bir toplanma yeri olarak da değerlendirilebilir yani afet zamanlarında banyosuyla, tuvaletleriyle, jeneratörüyle altyapısı hazırlanmış alanlar hâline de getirilebilir. Belli bir standartta projelerin de hazırlanması gerektiğini ve kontrol edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu minarelerle ilgili –ben de inşaat mühendisiyim- çok hafif malzemeler var. Bu hafif malzemelerle, yine, dış kabuğuna uygun mantolama sistemiyle mimarisine zarar vermeden tesisler yapılabilir.

İkincisi, dün Gökan Bey ifade etmişti, Bayburt'ta bir cami onarılıyor, tarihî bir cami sökülmüş, parça parça onarılıyor. Bu cami onarılırken acaba depreme dayanıklı altyapısı hazırlandıktan sonra mı onarılıyor yoksa sadece aslına uygun hâle getirebilmek için mi onarılıyor? Bunlarla ilgili denetim var mı?

Camiler 2 kurumun uhdesinde; bir sizin uhdenizde, diğeri de V

akıfların uhdesinde. Vakıflar Genel Müdürlüğü bünyesinde teknik elemanlar var ama Diyanet İşleri Başkanlığımızda böyle bir birim var mı? Bu tür destekleri veriyor mu? Camilerin yapımıyla ne tür ilginiz var, onu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hocam, bütün soruları alalım, daha sonra size söz vereceğim.

Şimdi Adana Milletvekilimiz Müzeyyen Hanımefendi'ye söz veriyorum.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Herkese günaydın.

Tüm hazıruna saygılar sunuyorum. Sunumunuz için de teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Deprem bölgesinde özellikle derneklerin, tarikatların ve cemaatlerin birtakım faaliyetlerde bulunduğuna şahitlik ettik. Burada birtakım dinî dersler verildiği görüldü ve basına da yansdı bu. Bundan Diyanet İşleri Başkanlığının bilgisi var mıydı? Sizin izniniz doğrultusunda mı bu çalışmalar yapıldı yoksa -spontane, kendiliğinden gelişen- bu tarikat ve cemaatlerin tercihi miydi, bunu öğrenmek istiyorum.

Ben de Necip Bey'in önerisine katılıyorum. Gerçekten, hani 21'inci yüzyılda iletişimin ve ezan saatlerinin her alanda duyulabildiği... Haddimi de aşmak istemem, tabii, dinî olarak o minarenin belli bir yüksekliği olması gerekir mi bilmiyorum ama özellikle deprem bölgelerinde belki daha kısa tip... Mesela, biz Adana'da çok sayıda insanın yaşamını da riske atan minare yıkılma olaylarıyla karşılaştık. En azından deprem bölgelerinde belki daha kısa tip minare seçilebilir mi? Ben de aynı şeyi sormak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Başka soru yok.

Hocam, ister şimdi cevap verin, isterseniz yazılı olarak da cevap verebilirsiniz bir hafta zarfında.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI KADİR DİNÇ – Cevap verebilirim Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun efendim.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI KADİR DİNÇ – Teşekkür ediyorum sayın milletvekillerimize.

Zatıalınızın de ifade ettiğİ üzere, bizim camilerimizin yapımıyla alakalı 2018 yılında Gazi Üniversitesi ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızla birlikte ilgili alan uzmanları ve akademisyenlerin de bulunduğu bir komisyon marifetiyle “Cami Planlama ve Tasarım Kılavuzu” çalışması başlattık. Bu çalışmamız 2019 yılı itibarıyla tamamlandı, basımları gerçekleştirildi. Bu “Cami Planlama ve Tasarım Kılavuzu”nda etap etap, kaç kişilik, hangi zeminde, içerisinde hangi müstemilatların bulunacağını, hangi sosyal alanların yanında yer alması gerektiğini ihtiva eden çok kapsamlı bir kılavuz kitapçığımız basılmış durumda. İnşallah, biz döner dönmez sizlere de ondan birer adet gönderelim Sayın Başkanım, milletvekillerimize de ulaştırmış olalım. Orada Çevre Bakanlığımıza da bu kılavuzumuzu gönderdik. Yapılacak sosyal konutların bulunduğu alanlarda inşa edilecek camilerde nelerin olması gerekiyor, minaresinin nasıl olması gerekiyor; kible istikametini, müezzin mahfilini, arka cemaat mahfilini, sosyal alanını, bahçesini, bahçe nizamını; bütün bunları ihtiva eden bu kılavuzumuz hazırlanmış, belediyelerimize gönderilmiş, Çevre Bakanlığımıza ulaştırılmış ama inanıyorum ki bundan sonra 6 Şubat öncesi ile 6 Şubat sonrası cami yapım inşaatlarında bu, inşallah, daha fazla dikkate alınacaktır diye düşünüyorum.

İfade ettiğiniz ve Başkanlığımızda olup olmadığını sorduğunuz bu çalışma çerçevesinde yine, bizim Başkanlığımızda da Vakıflar Genel Müdürlüğümüzde olduğu gibi Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz uhdesinde Yatırım, Emlak ve Teknik Hizmetler Daire Başkanlığımız bulunmakta. Bu dairemizde inşaat mühendislerimiz, harita mühendislerimiz, teknik elemanlarımız görev yapmakta. Bu görevlilerimiz marifetiyle de Başkanlığımıza incelenmek üzere gönderilen projelerle alakalı gerekli raporlama çalışmaları yapılmaktadır. Camilerimizin inşaatıyla ilgili durum budur.

Kur'an kurslarımızla alakalı... Yapılan bir Kur'an kursunun hizmete açılabilmesi için hem yönetmeliğimizde hem yönergelerimizde pek çok, binanın yapımı, sağlamlığı, ruhsatı ve hizmete açılmasıyla ilgili kriterler var. En son, Başkanlığımızın müfettişleri marifetiyle gidip yerinde görülüp hakikaten mevzuata uygun bir biçimde yapılmış mı, gerekli donanımları ihtiva ediyor mu, sosyal alanları mevcut mu; bütün bunlar incelendikten sonra Kur'an kurslarımız hizmete açılıyor Sayın Başkanım.

Sayın milletvekilimizin ifade ettiği, deprem bölgesinde yapılan manevi destek çalışmalarıyla, tarikat, cemaat çalışmalarıyla ilgili... Bizim Diyanet İşleri Başkanlığımızın asli görevi toplumumuzu dinî konularda aydınlatma, milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi sağlama ve sahih bilgiyle insanımızın din hizmeti ihtiyacını giderme. Bu kapsamda, müftülüklerimiz ve sayılarını da verdiğim üzere bütün kadın ve erkek görevlilerimiz bu çalışmaları sürdürmektedir. Diğer bütün çalışmalar... Türkiye Afet Müdahale Planı'nda da yer aldığı üzere sivil toplum kuruluşu çatısı altında yapılan insani yardımlar dışında ifade ettiğiniz üzere bir çalışma yapıp yapılmadığına dair bize ulaşmış herhangi bir bilgi yok, Diyanet İşleri Başkanlığımızın bu konuda bir denetim yapma yetkisi de yok. Bunu da ifade etmek isterim.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Şimdi Osmaniye Milletvekilimiz Sayın Mücahit Durmuşoğlu'na söz veriyorum.

Buyurun Sayın Vekilim.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Çok Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, çok Değerli Diyanet İşleri Başkan Yardımcımız, Sayın Genel Müdüřümüz; hoş geldiniz.

Tabii, Osmaniye ilimiz de bir deprem ili, 11 ilden bir tanesi de Osmaniye. Deprem anından itibaren Diyanet İşleri Başkanlığımız tarafından ilimize gönderilen müftülerimiz, din görevlilerimiz, vaizler, vaizeler o süreçte çok büyük katkılar verdiler; çok teşekkür ederiz, Allah razı olsun hepsinden.

Sizin de sunumunuz için çok teşekkür ederim. Çok ayrıntılı bir şekilde yapılanları aktarmışsınız. Gerek barınma konusunda camilerimizin, Kur'an kurslarımızın halkımıza açılması gerekse onlara manevi destekler verilmesi, barınmalarına imkân sağlanması, gıda yardımlarının gelmesi ve en önemlisi de o insanlara manevi olarak yanında olduklarını göstermesi. Tabii ki bizim inancımıza göre ölüm bir hak. Büyük bir afet yaşadık, tabii bu afeti durdurma imkânı yok ama o süreçte bir an evvel, ilk önce o cenazelerin defin işlemlerinin yapılması gerekiyordu. Bu defin konusunda da il dışından gelen gerek müftülerimiz gerekse din görevlilerimiz ciddi anlamda çaba sarf ettiler, hepsine yürekten teşekkür ediyorum. Hakikaten, bu süreçte cenazeler toplu olunca, tabii afetin boyutu da büyük olunca bir an önce kaldırılması gerekiyor. Tabii ki bununla ilgili olarak da orada gasilhanelere ihtiyaç duyuluyor ve onlara defnedecek imamlarımıza. İmamlarımız vardı ama gasilhane konusunda böyle büyük bir afet olunca bir anda hepsinin karşılanması da mümkün olmuyor. Belki iller arasında eşleştirmelerden dolayı olayın büyüklüğüne göre şöyle bir şey yapılabilir: Seyyar gasilhaneler var -köylerimizde de var hamdolsun, muhtarlıklarımızın uhdesinde bulunuyor- bunların koordine edilmesi, bir an önce sağlanması konusunda da bir planlamanız yer alırsa iyi olacağını düşünüyorum.

Bir de, Osmaniye'ye Osmaniye'li olan Eskişehir Müftümüz Bekir Gerek Hocamız geldi, çok büyük katkı verdi çünkü sahayı tanıyor, insanları tanıyor, öncelikleri biliyor. Bu anlamda, bu tür durumlarda bölgede görev yapmış ama farklı yerde olan insanların görevlendirilmelerinde bunlar dikkate alınırsa daha verimli bir fayda sağlayacağını düşünüyorum.

Ben tekrar çalışmalarınız için, verdiğiniz katkılar için yürekten teşekkür ediyorum. Allah bir daha ülkemize böyle bir afet yaşatmasın diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Amin, inşallah.

Şimdi de Gaziantep Milletvekilimiz Derya Hanımefendi'ye söz veriyorum.

Buyurun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Teşekkür ederim Bakanım, sizlere de teşekkür ediyorum.

İlk andan itibaren çok yoğun bir süreç oldu. Cenazelerin nakil araçlarıyla hızlı bir şekilde ulaştırılması, sahiplerinin tespit edilmesi ve bu sürecin yapılması, gömü işlemlerini yapılmasında gerçekten çok büyük bir emek sarf edildi. Bizim şehrimize de Gaziantep’e de dışarıdan gelen çok hocamız oldu ve önemli bir süreç yürütüldü.

Ben şunu gözlemledim: Gezdiğim süreç içerisinde camilerde yıkılma olaylarının olduğunu gördüm. Şu da her zaman için dikkatimi çeker -ben mimarım meslek olarak- tarihi camilerimizde bizim kısa minarelerimiz vardır Gaziantep’te. Tabii, yapıların yükselmesiyle birlikte minareler de aynı şekilde onların üstüne çıkıp belki sesin iletimi açısından yükseldi. Bununla ilgili çalışmaları önemli olarak görüyorum.

Bir de benim sahada gördüğüm, cami inşaatında donatıların bağlantıları çok önemli, kubbe donatılarının bağlantısı çok önemli. Acaba Diyanette de bu camilerin yapım sürecinde bir yapı kontrol ekibi oluşturulabilir mi? Hayırseverlerimiz yapıyor ama her firma farklı oluyor ve herkes cami konusunda da uzman olmuyor ve çalışan personeller de çok değişken oluyor. Böyle bir ekip oluşturulabilir mi diye bunu önermek istedim.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI KADİR DİNÇ – Teşekkür ederiz, sağ olun.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Şimdi de, İstanbul Milletvekilimiz Gökân Zeybek Bey’e söz veriyorum.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de Derya Hanım’ın akademisyen kimliğiyle bıraktığı yerden konuyu biraz daha açmak istiyorum mesleğim gereği. Şimdi, bizim camilerimizin çok büyük bir çoğunluğu betonarme yapıyla yapılıyor ve inşaat imalatları da genel olarak düşey yükleri karşılamak üzere tasarlanıyor. Bir kubbe, evet, kubbe... Niye kubbeli çözümlere gidiliyor? Yığma yapı tekniğinin olduğu dönemlerde geniş açıklıkları geçebilmek için bizim kubbenin dışında başka bir enstrümanla geçme şansımız yoktu. Bu ilk bilinen büyük geçiş de Ayasofya, arkasından da işte Mimar Sinan döneminde çok daha büyük ölçekli mesafelerin geçildiğini, bununla ilgili binalarımıza yeni mekânlar eklendiğini, payandalarla, tonozlarla bunların güçlendirildiğini biliyoruz. Hatta öylesine güçlendirildi ki kubbelerin ışık alabilmesi, Allah’ın nurunun mekânın içerisine girebilmesi için de ışığın olabildiğince de doğal ışığın kubbeden içeriye girebilmesi de mimari açıdan bakıldığında önemli bir değişimdir. Ancak günümüzde yapı teknolojisi çok gelişti, yani çelik konstrüksiyondan plastik ya da başka alüminyumdan fiber teknolojilere kadar çok sayıda yapı tekniği olmasına rağmen biz alışlagelmiş cami strüktürünü değiştirmiyoruz. Bu manada bunlardan bir tanesi de minare, minarelerimizin tümü de betonarme. Gene söylüyorum, bu yapılarımızın tamamı düşey yüklerle göre tasarlanıyor. Oysa deprem bir düşey yük değil, yatay yük de değil, aslında, sadece yataydan da yük gelmiyor. Zemin sıvılaşması olan yerlerde alttan da bir başka sistemle bina zorlandığında bu binaların buna vereceği mukavemette farklı özellik gösteriyor.

Şimdi çok sayıda dinî yapımızın sadece cami demeyelim -sizin bünyenizdeki başka dinlere ait olan yapılar da bir biçimiyle sizin konunuz içine giriyor mu bilmiyorum- kiliselerin de yıkıldığını gördük, tarihî yapılarımızın yıkıldığını gördük. Bu konuyla ilgili bence Çevre, Şehircilik Bakanlığı ya da Deprem Komisyonu Türkiye’nin risk haritasını oluşturmuşsa burada fay zonlarına yakınlık, sıvılaşma ihtimalinin yüksek olduğu bölgeler, heyelanlı alanlar, farklı afetlere yol açabilecek bölgelerle ilgili alternatif seçenekleri koymak gerekir. Bu konularla ilgili yönetmeliklerle de ne tür yapı yapılacağı konusunda da artık bir alan daraltmaya ihtiyaç var. Bir yerde çok güzel bir cami görüyor insanlar, onun mimarına ulaşıyorlar, getiriyorlar aynı camiyi kendi ilçesinde ya da köyünde de yapma arayışına

giriyorlar. Zemin özellikleri gösterdi ki bize, siz de burada raporda da sunmuşsunuz, çok sayıdaki ibadet yapımızın yıkılıyor olması hepimizi üzüyor tabii. Burada depremin sabah 04.17'de olmasının en azından ibadet yerlerimizde olası can kayıplarının gerçekleşmemesine yol açtığını görüyoruz. Benim naçizane önerim, bu konuyla ilgili bir çalışma yapılırsa da katkı sunmak isteriz. Bazen camiler sağlam, minare caminin kubbesi üzerine yıkılmış, bundan dolayı hasar görmüş; bazen minareler yan tarafta bulunan Kur'an kursunun üzerine yıkılmış; bazen yapı stokunun çok iç içe geçtiği yerlerde -özellikle köy yerleşim yerlerinde- minarelerin başka evlerin üzerine yıkılması dolayısıyla hasarların meydana geldiğini gördük. Buralarla ilgili, bütün ülke açısından söylemiyorum ama bu özellikleri dikkate alarak birbirinden bağımsız ama kuralları kesin olarak konmuş bazı kısıtlayıcı tedbirlere ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Bir yumuşak zemin üzerinde sivilaşma ihtimali olan bir yerde minare yüksekliğinin belirlenebilmesi lazım, bunu sizin mutlaka bağlayıcı bir kurum olarak söyleyebilmeniz lazım çünkü bizim insanlarımızın büyük bir çoğunluğu camiye hayırsever olarak yapıyorlar. Hayırsever insanlarımız da camiye bir kez yapıyorlar yani bunu yaparken de görüyoruz, hiçbir şeyinden kaçınmıyor yani halısının en iyisini almaya çalışıyor, çinisinin en güzelini oluşturmaya çalışıyor, levhaların, yazıların en güzelini oluşturmaya çalışıyor.

Geldiğimiz son noktada, özellikle, bu kubbe konusuna değinmek istiyorum. Geniş açıklığı betonarme kubbeyle geçtiğimizde bu kubbenin getirdiği diyagonal yükler kenarlardaki kolonlarda ilave ivmeler yaratıyor. Bu ivmeler de önce kubbe en zayıf bulduğu kolonu patlatıyor, kolon yıkıldıkça kubbe aşağı çöküyor, çökünce de cami en zayıf bulduğu alana doğru yıkılarak bir enkaz hâline dönüşüyor. Bütün bunlarla ilgili artık bir standardın da getirilmesinin şart olduğunu düşünüyorum. Bu konuda bir katkıya ihtiyaç olursa bu katkıyı sunmaktan da mutluluk duyacağımı belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI KADİR DİNÇ – Biz çok teşekkür ederiz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU - Teşekkür ediyoruz Hocam.

Samsun Milletvekilimiz Yusuf Ziya Yılmaz Beyefendi'nin sorusu var.

Buyurun.

YUSUF ZİYA YILMAZ (Samsun) – Estağfurullah, soru değil efendim. Ben de değerli hocama, Diyanet İşleri Başkan Yardımcımıza çok teşekkür ediyorum güzel sunumları için.

Tabii, eskiden cami yapmak isteyen bir grup hayırsever insan bir araya geldiğinde; bir kalfa tutup, işte, bir ekip insanı tutup onu maddi olarak destekleyerek hatta hiç kimseye sormadan da bir camiye birlikte yapıp inşa ediyorlardı. Ama bugün bir caminin yapımı bu kadar kendi başına bırakılmış bir iş olmaktan çıktı. Şu anda cami yapmak isteyen bir hayırsever bir kere bir dernek kurduruyor yani cami yapım derneğinin kurulması şart. Sonra, efendim, caminin inşaatı esnasında çalışan işçilerin iş güvenliği ve sigorta primlerinin ödenmesi için camiye bir firmanın inşa etmesi gerekiyor yani bir firmanın cami inşaatından sorumlu olması gerekiyor. Üçüncü bir şey de -daha da güzel bir şey- yapı denetim firması şartı yani yapı denetim firması da işe karışıyor. Camiyi yaptıran kişinin masraflarını artıran, hayırseverin de masraflarını artırdı gibi gözüken özellikle yapı denetim işleri son zamanlarda işin olumlu tarafı. O bakımdan bu küçük katkıyı vermek istedim yani cami inşaatlarımızda da yapı denetim işi de var.

Tabii, proje Diyanet İşleri Başkanlığımızdan talep ediliyor. Bazen tabii, özel bir proje de geliştirilebiliyor, bu geliştirilen proje Diyanet İşleri Başkanlığımızdan, müftülüklerimizden onay alıyor. Ama burada söylemek istediğim şey, güzel olan bir şey: Yapı denetim firmalarının dâhil olmadığı inşaatlar değil, yapı denetim firmalarının denetlemediği inşaatlar değil camilerimiz.

O bakımdan bu katkıyı vermek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

Hocam, buyurun.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI KADİR DİNÇ – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekillerimizin değerli katkıları için de ayrıca minnettar olduğumuzu ifade etmek isterim.

Bir düzeltme yapmak isterim: Sunum esnasında zatialinizin yayınla ilgili sorusunda rakamı “13 milyon” diye ifade ettim, “13 bin”^(*) olacak o; 13 bin adetten oluşan paketler depremzede kardeşlerimize çadır kentlerde ve konteyner kentlerde ulaştırılmış durumdadır.

Cami projelerinin geliştirilmesi, mimari projeleri, yapım ve denetimleriyle ilgili Çevre Bakanlığımıza gönderdiğimiz, talep ettiğimiz yazı çerçevesinde Cami Planlama ve Tasarımı Kılavuzu’na ilave birtakım tedbirleri de inşallah önümüzdeki süreçte çalışmalarımızın içerisine dâhil edeceğiz.

Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz, sağ olun, sunumunuzdan dolayı da gönülden teşekkür ediyoruz.

Ayrıca, özellikle, sahada hizmet veren bütün mensuplarınıza da gönülden teşekkür ediyoruz.

Sağ olun.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI KADİR DİNÇ – Sağ olun efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Hocalarımızı uğurlayalım.

Efendim, şimdi, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürümüz bir ekip hâlinde sunum yapacak.

Evvela bütün ekibi bir tanıyalım efendim: Mehmet Demircioğlu, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürü; Filiz Kayacı Boz, Genel Müdür Yardımcısı; Suat Baylan, Genel Müdür Yardımcısı; Mustafa Sencer Kiremitçi, Genel Müdür Yardımcısı Vekili; Mehmet Safa Koçi, Proje Değerlendirme Daire Başkanı; Mustafa Ulucici, AR-GE ve Tanıtım Daire Başkanı.

Peki, Mehmet Bey size sunum için söz veriyorum.

Buyurun efendim.

2.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürü Mehmet Demircioğlu’nun, Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğünün deprem bölgesindeki faaliyetleri hakkında sunumu

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRÜ MEHMET DEMİRCİOĞLU – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, kıymetli hazırun; heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü olarak deprem bölgesindeki faaliyetlerimizi ilk günden itibaren kronolojik olarak yüce heyetinize arz etmeye çalışacağım efendim.

* Bu düzeltmeye ilişkin ifade bu toplantı tutanağının ...’nci sayfasında yer almaktadır.

Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü olarak afet anında Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında üzerimize ve sorumluluğumuza bırakılmış, temel görevimiz olan Aynı Bağış Depo Yönetimi ve Dağıtım Çalışma Grubu faaliyetlerini yürütmekteyiz. Ayrıca, rutin zamandaki, normal çalışma düzenimizdeki görevlerimizden olan sosyal yardım faaliyetlerini de afet kapsamında ilke kararlarımız gereğince gerekli yardımları da hem afet bölgesine hem de afet bölgesi dışındaki afetzede vatandaşlarımıza ulaştırma çabası içerisinde olmaktayız.

Sayın Başkanım, 2023 Ocak ayında afet acil sosyal yardım ekiplerimizin kurulumu, personellerimizin seçimi, araçlarımızın alınmasıyla beraber bir afet müdahale ekibi kurduk Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü olarak. 2022 yılında sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarımızın personellerinden 7 bin kişilik gönüllü arkadaşlarımız seçildiler ve 2023 yılının Şubat ayının 6'ncı gününde, Sayın Cumhurbaşkanımızın lansmanını yapacağı gün maalesef deprem oldu ve ASYA afet müdahale ekiplerinin açılışının olacağı gün bütün arkadaşlarımız Ankara'dan deprem bölgesine hareket etmiş oldular.

ASYA afet müdahale ekiplerimiz Bakanlığımız adına aynı yardım ve depo yönetimini deprem bölgesinde uygulama göreviyle çalışmalarına başladı. AFAD Kriz Merkezinde Bakanlık olarak 8 personelimizi çalıştırdık, şu anda hâlâ aktif olarak çalışıyor arkadaşlarımız. Depremin 8'inci saatinde deprem bölgesindeki 12 merkezde biz aynı yardım depolarımızı kurmuş ve faaliyete başlamış hâle getirmiştik efendim. İlk sekiz saat içerisinde ASYA ekiplerimizi afete müdahale amacıyla hem tır olarak hem kamyon olarak hem de arazi araçlarımız olarak bölgeye intikal ettirmiş idik.

Ayrıca, Bakanlığımıza ve aynı depolarımıza yapılan yardımların uluslararası boyutu da var Sayın Başkanım. Uluslararası bağışçılarımızdan gelen tırlarımızı da kabul edecek uluslararası bağış depolarımızı kurduk. Bu depolarımızı daha çok sınır bölgelerimize yakın olan illerimizde konuşturdık; Ankara'da 5, İstanbul'da 4, Edirne'de 2, Tekirdağ'da 1, Şırnak'ta 1, Artvin'de 1, Mersin'de 2 olmak üzere 16 depoyu kurarak faaliyete geçirdik. Uluslararası tırların kabulü ve elleçlenmesi, gelen ürünlerin ülkemizin standartlarına uygun olup olmadığının denetlenmesi ve diğer giyim ürünlerinin kullanılabilir olanlarının tekrar paletlenerek afetzedelerimize ulaştırılması için bu bölgede uluslararası aynı yardım depolarında çalışmalarımızı hâlâ sürdürmekteyiz.

Uluslararası yardımların sayısı... 77 ülke bize yardım etme talebinde bulundu ancak 67 ülkenin yardımları ülkemize ulaştı ve toplam 1.059 tır olan uluslararası yardımları kabul etmiş olduk, 93 kamyon ve 64 vagonla da tren yoluyla depolarımıza yardım malzemesi ulaştırıldı.

Aynı zamanda, Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu olarak afetin ilk olduğu andan itibaren afet bölgesindeki vakıflarımızın sosyal yardım ihtiyaçlarını ve vatandaşlarımızın akut dönemdeki ihtiyaçlarını karşılamak üzere illerimize, vakıflarımıza nakdi yardım yaptık. Bu kapsamda, Adana iline 93 milyon, Adıyaman iline 54 milyon, Diyarbakır ilimize 73 milyon, Gaziantep ilimize 93 milyon, Hatay ilimize 109 milyon, Kahramanmaraş ilimize 107 milyon, Malatya ilimize 66 milyon, Osmaniye ilimize 52 milyon, Şanlıurfa ilimize 86 milyon, Kilis ilimize 21 milyon olmak üzere yaklaşık 1,4 milyar yardım dağıtmış olduk. Sayın Başkanım, bu 1,4 milyarın içerisinde diğer illere yapmış olduğumuz, diğer illere giden afetzedelerimize yapmış olduğumuz yardımların toplamı da 639 milyon olarak kayıtlarımıza geçti. Bugüne kadar toplam 1,4 milyara yakın bir yardım dağıtmış olduk. Aynı zamanda, şu an ihtiyaç tespitlerimiz hâlâ devam etmektedir, vakıflarımız vatandaşlarımızın yardım taleplerini almaktadır. Yapacağımız bu 1,4 milyarlık yardımın yaklaşık 2,5 milyar civarına ulaşacağını öngörmekteyiz.

Sayın Başkanım, Şanlıurfa, Adıyaman ve Malatya illerinde meydana gelen sel felaketi de aynı zamanda deprem bölgelerimizde olması hasebiyle buradaki, sel bölgelerindeki, illerimize de yardımlarımızı -selden ötürü- nakdî olarak aktardık. Bu kapsamda da 52 milyon 698 bin lira Şanlıurfa ilimize, Malatya ilimize 5 milyon, Adıyaman ilimize de 4 milyon lira aktararak sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarımıza toplam 61,6 milyon destek ödeneği aktardık.

Sayın Başkanım, şu anda deprem bölgesinde 71 ayni bağış deposuyla hizmet vermekteyiz. 3.547 ASYA personelimiz, afet acil sosyal yardım müdahale ekibi personelimiz ve 613 tane aracımızla hâlâ sahada ayni yardım dağıtımını devam ettirmekteyiz. Tabii, bu arada depremin ilk gününden itibaren kurduğumuz depolarımızda, Millî Savunma Bakanlığımızın personellerinin, askerlerimizin, İçişleri Bakanlığımızın personellerinin, gönüllü vatandaşlarımızın da bize destek olduğu bir çalışma süreci geçirdik. Arz ettiğimiz personel sayısı Bakanlığımıza ait olan personeldir; diğer personellerimizle beraber, gönüllülerimizle beraber depolarımızda çalışan 10 binin üzerinde personelimiz mevcuttur Sayın Bakanım.

Buradaki slaytta illerimizdeki depolarımızın sayısını arz ediyoruz. Adana ilinde 3 tane; Adıyaman ilimizde, merkezde 4 tane, Gölbasi'nda 1 tane, Kâhta'da 2 tane, Besni, Sincik, Çelikhan ve Tut ilçelerinde birer tane; Diyarbakır ilimizde, Yenişehir'de 1 tane; Gaziantep ilimizde İslâhiye'de, Nurdağı'nda, Şehitkâmil'de olmak üzere toplam 7 tane; Kayseri ilimizde Melikgazi'de 1 tane -yalnız, Kayseri'deki depomuz aynı zamanda uluslararası yardımlarımızın aktarma merkezi olarak kullandığımız büyük bir depo; deprem bölgesi olmamasına rağmen deprem bölgesine en yakın konumda olduğu için bu ilimizde büyük bir aktarma deposu kurduk- Kahramanmaraş ilimizde, Afşin'de 2 tane, Onikişubat'ta 1 tane, Elbistan'da 1 tane, Gökşun'da 5 tane, Pazarcık'ta 4 tane, Türkoğlu'nda 2 tane depomuz şu anda aktif olarak hizmet vermektedir. Kilis ilimizde 1 depomuz var; Malatya ilimizde, Akçadağ'da 1 tane, Doğanşehir'de 4 tane, Yeşilyurt'ta 2 tane, Yazıhan'da 1 tane; Osmaniye ilimizde, merkezde 3 tane; Hatay ilimizde, Altınözü'nde 6 tane, Antakya ilçesinde 3 tane, Arsuz'da, Belen'de, Defne'de, Dörtöyl'da, Hassa'da birer tane; İskenderun'da 2 tane, Kırıkhan, Kumlu, Samandağ, Yayladağı ilçelerimizde de birer tane depolarımız hizmet vermektedir. Şanlıurfa ilimizde de Eyyübiye ilçemizde 1 depomuz hizmet vermektedir.

Sayın Başkanım, biraz önce arz ettiğim üzere, Adana ilimizde Bakanlığımıza bağlı 62 Bakanlığımız personelimiz depolarımızda çalışıyor. Adıyaman ilimizde 403 personelimiz çalışıyor, Diyarbakır ilimizde 220, Gaziantep'te 353, Hatay'da 1.090 personelimiz depolarımızda çalışmakta; Kahramanmaraş'ta 603, Kilis'te 25, Malatya'da 585, Osmaniye'de 143, Şanlıurfa'da 63 personelimiz çalışıyor; 613 araçla hizmet vermektedirler efendim.

Sayın Bakanım, bu arada, aynı zamanda, deprem bölgesinden başka illere taşınan, başka illerde süreçleri atlatmaya çalışan afetzedelerimize de hizmet vermek üzere 7 binin üzerinde vakıf personelimiz de diğer illerde afetzedelerimize yardıma devam etmektedir. Deprem bölgesinde açtığımız sosyal marketlerimizle deprem bölgesi dışında, özellikle vatandaşlarımızın yoğun göç ettiği illerimizde aynı faaliyetleri devam ettirmekteyiz.

Sayın Başkanım, depremin ilk gününden bu yana 19.934 tır depolarımıza kabul edilmiş, depolarımızda taksim edilmiş ve vatandaşlarımıza ayni yardım olarak dağıtılmıştır. Süreç içerisinde, ulaşılabilen bölgelere hava taşıtlarıyla da aynı yardımları ulaştırmaya çalıştık. Bu kapsamda, 445 helikopter, 42 uçakla toplam 487 sefer yaparak ücra bölgelerde yaşayan vatandaşlarımıza hava araçlarıyla aynı yardım dağıttık.

Aynı bağış depolarımızda 29 Mart tarihi itibarıyla gıda, barınma, kıyafet, hijyen ürünleri başta olmak üzere, 82 milyon ürünü ihtiyaçların ivedi bir şekilde karşılanması amacıyla vatandaşlarımıza dağıtmış olduk. Hâlihazırda aynı bağış depolarımızda 13 milyon adet ürün bulunmaktadır. Vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını karşılamaya ve yapılan bağışları depolarımıza kabul etmeye devam etmekteyiz. Bu kapsamda, bazı ürünlerden örnek vermek istedik, arz etmek istedik. Battaniye olarak 3 milyon 225 bin 118 battaniye bugüne kadar vatandaşlarımıza dağıtılmış durumda. Sayın Başkanım, bu şekilde, yatak, yorgan, yastık olmak üzere yaklaşık 384 ürünümüzü, en çok dağıtılan ürünleri adet olarak slaytta arz etmeye çalıştık.

Bu arada, afet bölgesinde sosyal marketlerimize ulaşamayan vatandaşlarımıza, ücra köşelere kara yoluyla ulaşmak üzere mobil sosyal market uygulamasını başlattık. Bu sayede 10 tırımız sürekli mobil sosyal marketle köylerimize, ücra köşelerimize, yardıma ulaşamayan vatandaşlarımıza yardım ulaştırmak üzere çalışmalarına devam etmektedir. Çadır kentlerde, konteyner kentlerde kadınlarımız ve bebeklerimiz için bakım çadırları, hususi alanlar oluşturarak hizmete açtık.

Deprem bölgesi dışındaki illerimize gelen afetzede vatandaşlarımızın ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla sosyal yardımlaşma, dayanışma vakıflarımıza toplam 639 milyon kaynak aktarmıştık. Deprem bölgesi dışındaki illerde kurmuş olduğumuz 94 tane sosyal marketimiz var. Bu sayede de vatandaşlarımızın aynı ihtiyaçlarını da bu sosyal marketlerden karşılamasını sağlıyoruz. Ayrıca, deprem bölgesi dışına çıkan vatandaşlarımıza ulaşabilmek amacıyla kendilerinin telefonlarına sürekli SMS atarak sosyal yardımlaşma vakıflarımıza adreslerini bildirmesiyle ilgili çalışmalar yaptık. Bu kapsamda, 269 bin hanemize ulaşarak onlara sosyal yardım ulaştırmış olduk.

Bir diğer çalışmamız, Bakanlığımızca, on iki ay süreyle, 45 milyar bütçeyle dağıtılan Türkiye Aile Destek Programı'mız var. Bu programa afetzede bileşeni olarak bir yardım çalışması yapmaktayız. Bu çalışmamızın projeksiyonu tamamlandı. Bu kapsamda, projeksiyonumuza göre, afetten etkilenen yaklaşık 1,8 milyon hanemize altı ay süreyle, hane başına bin lira veya 2 bin lira olarak yardım programını tamamladık. Sayın Cumhurbaşkanımızın onayları, tensipleriyle bu programımızı da en kısa sürede faaliyete geçireceğiz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

Şimdi, burada, benim sormak istediğim bir husus var bu yardımlarla alakalı. Hakikaten milletimiz o kadar fedakâr ki elinde, avucunda ne varsa -az önce zaten Diyanet İşleri Başkan Yardımcısını dinledik- yani camilerde para toplamaktan aynı ve nakdi yardıma pek çok yardımı o bölgeye gönderdik. Yani ben özellikle bölgeyi gezdiğim zaman tırlardan geçemiyorduk, o kadar çok tır vardı ki. Ancak, burada, şununla ilgili bir bilgi verirek: Bu gelen malzemeleri nasıl dağıtıyorsunuz, depolarda ihtiyaçları nasıl belirliyorsunuz? Bunların sevk ve idaresi -daha önce de ben ifade etmişim hatta hazırladığım ilk günkü bir sunumda da ifade ettim- bu bir lojistik meselesi, optimizasyon meselesi yani bana göre... Tabii, AFAD da topluyor, siz de topluyorsunuz; neticede bu gelen malzemenin bir yere sevk edilecekse mutlaka depolarda barkodlanıp sonra -lojistik programlar var- optimum şekilde, en uygun yollarla bunların dağıtılacak yerlere götürülmesi ve dağıtılması gerekiyor. Yani bu konuda bir program var mı elinizde, bunu nasıl yapıyorsunuz? Yani biliyorsunuz çok sayıda lojistik firması var, bunu en güzel şekilde yapıyorlar. Hatta ben daha ilk günlerde Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımızdan da bu konuda özellikle bir çalışma yapılmasını talep etmişim Meclise geldiği zaman. Bu gerçekten çok önemli. Ben hatta şunu da ifade etmek istiyorum: Nerede ne talep var, ihtiyaç nereden karşılanacak

yani bunun mutlaka bir sistem hâlinde yapılması lazım. Malzemeleri tasnif etmeden, barkodlamadan, nerede ne ihtiyaç var bunu belirlemeden sevk etmek de ne derece doğru, bu konuda ne gibi bir çalışma yapıyorsunuz? Ben bunun daha detaylı bir şekilde izahını istiyorum, bir.

İkincisi: Bu dağıtımı sadece siz mi yapıyorsunuz, ASYA mı yapıyor? AFAD ve diğer sivil toplum kuruluşlarının dağıtımları nasıl oluyor? Yani bu dağıtımlarda bir aksaklık oluyor mu? Belediyeler de pek çok malzeme dağıttı ama ben bazen şunu görüyorum: Soba ihtiyacı olmayan yere soba gitmiş ama öbür tarafta, soğuk bölgede soba yok .Hatta ben sordum “Ya, niye burada sobalar var? Bunları soğuk bölgelere gönderseniz.” diye söyledim. Yani çok fazla malzeme geldi, hatta pek çok yerde malzemeler doldu, depolarda yer kalmadı. Bu konuları -yani benim şahsi kanaatim- bundan sonra, bu depremden ders alınarak çok daha planlı ve de akıllı bir şekilde yönetmek gerektiği kanaatindeyim. Hatta ben bu konuda yaptığım çalışmayı da size vereyim veya rapora koyacağız zaten. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Sorular var, önce sorular. Bütün soruları soralım veyahut katkıda bulunacak milletvekillerimizin katkısını alalım, sonra siz cevaplandırırsınız Sayın Genel Müdürüm.

Osmaniye Milletvekilimiz Sayın Mücahit Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sosyal Yardımlar Genel Müdürümüze de hoş geldiniz diyoruz.

Şimdi, öncelikle, ben başta Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımıza ve Bakanlık personeline yürekten teşekkür ediyorum. Deprem bölgesi Osmaniye ilimizde deprem anından itibaren il müdürlüğü personeli hakikaten samimi bir şekilde sahada bulunarak, ihtiyaç duyulan alanlarda hemen yardıma koştular. Gerek ASYA ekipleri gerekse sosyal yardımlaşma ve dayanışma ekipleri sahada ciddi anlamda varlıklarını hissettirdiler. Gerek barınma gerekse insanların gıda ihtiyaçlarının temin edilmesi, tespit edilmesi, onlara destek olunması, sonraki süreçlerde sürekli sahada sosyal marketler aracılığıyla insanların gerek giyim gerek gıda gerekse temizlikle, hijyenle ilgili ihtiyaçlarının -kadınların, çocukların ayrı ayrı tasnif edilerek- karşılanması; bunları sürdürülebilir bir şekilde sahada devam ettirdiklerine ben bizzat şahit oldum. Sayın Bakanımız da bölgemize geldi, Genel Müdürümüz de geldi.

Ayrıca, gezici sosyal marketler de gerçekten çok iyi düşünülmüş. Özellikle kırsal bölgelerde, depremden etkilenen vatandaşlarımızın ihtiyaçlarının tespit edilerek onların ayaklarına kadar götürülmesi de devletimizin vatandaşımızın her zaman yanında olduğunun bir ispatıydı. Bunun da çok iyi düşünülmüş bir hizmet olduğunu gördük sahada. Tabii, o insanların nakdi ihtiyaçları da oluyor, tabii ki her şeyi orada karşılamak mümkün olmuyor; bunlarla ilgili de Bakanlık tarafından, sosyal yardımlaşmaya hemen, anında ilimiz valilik bünyesine nakit para da aktarıldı. Yani özellikle sahada şunu gördüm: Devlet orada varlığını hissettirdi. Bu anlamda, ben teşekkür ediyorum, çalışmalarınızda başarılar diliyorum, sağ olun.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

Tabii, başka illere intikal ettirilen depremzedelere hakikaten Bakanlığınız orada onlara sahip çıkıyor onu bizzat bazı yerlerde yaptığımız ziyaretlerde gördük ve bu bakımdan teşekkür ediyorum. Hakikaten oradan başka illere giden depremzedeler sınırsız kalmadı. Yani bazı yerlere yerleştirdi ama onlarla sizin elemanlarınız hemen, bizzat ilgilenererek onların sıkıntılarını, varsa birtakım ihtiyaçları onları hemen karşılıyor, hatta bazıları para yardımı almamış onlar hemen tespit ediliyor, bunlar yapılıyor. O bakımdan, o konularda hakikaten Bakanlık iyi bir çalışma yapmış onun için de ayrıca teşekkür ediyoruz.

Buyurun efendim.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRÜ MEHMET DEMİRCİOĞLU – Sayın Başkanım, zaturalileriniz depolarımızın yönetimiyle ilgili biraz daha organizasyonumuzu anlatmamızı buyurdu, ben arz etmeye çalışayım.

Depolarımız, Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında AFAD’ın depoları olarak geçen ve AFAD kapsamında, AFAD’ın aynı yardımı, gıda yardımı, hijyen yardımı, temel giyim malzemeleri yardımlarını kabul eden depolardır. Aslında AFAD deposu olarak geçen, AFAD çatısı altındaki depolar bizim depolarımızdır.

Aynı zamanda -sizin buyurduğunuz program- AFAD’a ait “AYDES” isminde bir program, yazılım var; ayrıca Bakanlığımızın yaklaşık 65 milyon vatandaşımızın her türlü verisinin bulunduğu bütünleşik bilgi sistemine bağlı bir programı var Sayın Bakanım. Bu program sayesinde, bütünleşik bilgi sistemi sayesinde sosyal yardım faydalanıcısı olan sahadaki vatandaşlarımızın da sayılarını bilmekteyiz, ihtiyaçlarını direkt bizden talep edebiliyorlar. Ulaşım ağları, WhatsApp hatları, telefon hatları, sürekli aktif hâlde ve taleplerini -bütünleşik bilgi sisteminde, mükerrerliğe yer vermeden- ihtiyaçlarını bildirdiklerinde veya bizim sahada hane ziyareti yapan çalışanlarımız bildirdiğinde bu organizasyonu ve bu yardımı dağıtabilir hâlde; depoların içerisinde de gelen ürünleri kayıt altına alıp bütünleşik bilgi sistemine işleyebilen bir yazılımımız mevcut. Sadece karekod veya barkod verilmesi sürecinde... Tabii, depremin ilk aşamasında vatandaşlarımız ihtiyaçlarını istemeyecek hâlde de olabiliyorlar Sayın Başkanım; tTelefonları olmuyor, ulaşım yapamıyorlar, ulaşmakta güçlük çekiyorlar. Dolayısıyla, depremin ilk fazında, biz vatandaşlarımıza bütün her şeye ihtiyaçları olduğu düşüncesiyle bu mükerrer yardımlarla alakalı daha esnek bir hizmet veriyoruz. İkinci fazında veya üçüncü fazında, artık vatandaşlarımızın rutine dönmeye başladığı süreçten itibaren mükerrerliğe izin vermeden bilgi sistemimiz aracılığıyla yardımları dağıtmaya devam ediyoruz. Bu sayede yaklaşık 20 bine yakın vatandaşımızın, ülkemizdeki vatandaşlarımızın bağışladığı bütün ürünleri vatandaşımıza eşit bir şekilde, hakkaniyetli ulaştırmaya çalıştık.

“Dağıtımı sadece sizin Bakanlığınızın personelleri mi yapıyor?” diye bir soru buyurdunuz. Dağıtımda sadece bizim akredite ettiğimiz, Bakanlığımızın akredite ettiği sivil toplum kuruluşlarıyla -varsa- beraber çalışıyoruz. Kızılayımız bazen gönüllülerini yolluyor, onların da dağıtımda yardımcı olmalarını kabul edebiliyoruz. Bizim dışımızda ayrı organizasyonla yardım süreçlerini yürüten sivil toplum kuruluşlarımız var Sayın Başkanım. Biraz önce Diyanet İşleri Başkanlığımızdan gelen yetkili lojistik depolar kurduklarını ifade ettiler, bu tip sivil toplum kuruluşlarımız veya güçlü kuruluşlarımız kendi yardım ağlarını kurarak, bizim yardım sistemimize entegre olarak -çünkü dağıttıkları ürünler sonuçta aynı vatandaşa mükerrer gitmesin diye- sahada bizim arkadaşlarımızla da görüşerek, bizim yönlendirdiğimiz, AFAD merkezindeki genel müdür yardımcımızın yönlendirdiği bölgelere yardımları dağıtabiliyorlar. Diğer sivil toplum kuruluşlarının da kendi yardım organizasyonları oluyor. Belediyelerimiz eşleştirilen belediyelerde özellikle kendi depolarını kurarak yardım yapıyorlar.

Depolardaki malzemelerin birikmesi sürecini arz etmeye çalışayım. Biz 8’inci saatte 12 tane depo açtık, ilk sekiz saatte. Ancak depremin ilk beş gününde çok yoğun biçimde hem yoğun bir tır sayısı ve tır akışı oldu, aynı zamanda, o tırların içerisinde çok karışık malzeme geldi Başkanım. Çok karışık malzeme gelince o ilk beş gün içerisinde 800’e yakın arkadaşımız sadece tırın içindeki malzemeleri ayıklamaya çalışıyordu. Normalde bir tır bir saat-bir saat on beş dakika içerisinde boşaltılabilir. O tip tırlarda ilk beş gün düzensiz gelen tırlarda bir tırı yaklaşık üç saatte boşalttığımız anlar oldu. Bu sebeple bazı tırlarımızın üzerinde malzemeleri sayarak ihtiyaç olan bölgeye yönlendirip daha pratik çözümler geliştirmeye çalıştık, sonra kayda aldık, yerinde kayda almaya çalıştık. Tabii, bu bizim

organizasyonumuzun ne kadar iyi olmasıyla birlikte, gelen malzemenin bir irsaliyesinin olması, içindeki malzemenin ayrıştırılmış, paletlenmiş olması da bizim süratimizi çok etkiliyor. Defaten biz ve Sayın Bakanımız sosyal medyada veya konvansiyonel dijital medyada bunlarla ilgili açıklamalar yaparak vatandaşlarımızı özellikle bu konuda bilinçlendirmeye davet ettik. Sonradan, 7'nci günden sonra yavaş yavaş gıda malzemeleri koliler hâlinde gelmeye başladı, o zaman profesyonel depo yönetimine uygun bir ürün gelmeye başladı Sayın Başkanım; ondan sonra zaten depolarımızda hızımız daha çok arttı. Şu anda 71 depoyla aktif olarak hizmetimize devam ediyoruz. Depolarımızda şu an, dağıttığımız ürünün beşte 1'i kadar ürün var. Akut olarak herhangi bir malzeme ihtiyacımız yok ama gıda malzemesini, giyim malzemesini, yazlık malzemeyi, iç giyim malzemesini belli bir "volume"le vatandaşlarımızdan talep ettik; gelmeye devam ediyor. Süreci yönetmeye, yürütmeye çalışıyoruz.

Arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ediyoruz, sağ olun, yaptığınız hizmetler için gönülden teşekkür ediyoruz.

Yalnız ben deprem bölgesi için değil de genel bir konuydu dile getirmek istiyorum. Şöyle ki: Biliyorsunuz, illerde birtakım sivil toplum kuruluşları da güzel hizmet veriyor hakikaten ama bunların dağıtımı için illerde böyle müşterek bir program olsa da -kime ne gidiyor- her bir sivil toplum kuruluşu bunu istese, böyle bir bilgisayar ağında bunun takibi il müdürlükleri tarafından, oradaki şube müdürü tarafından yapılırsa çok isabet olacak çünkü bazen bakıyorum, gidiyor bir sivil toplum kuruluşundan yardım alıyor, ondan sonra yanına gidiyor Kızılaydan, ondan sonra sizin Bakanlık birimlerinden yardım alıyor; bu, istismarı önlemek için, ihtiyaç sahiplerine ihtiyaçlarının yeteri kadar verilmesi açısından önemli diye düşünüyorum. Afyon'da bir hazırlık yapıyorlardı, bunu görüştük valimizle. Yani böyle müşterek bir program, bütün yardımlar kime, nasıl gidiyor, kim, ne kadar, nereden, ne aldı; bunlar böyle bir programda hazırlanırsa isabet olur diye düşünüyorum ama benim talebim şu: Biz her kurumdan talep ettik, Allah muhafaza eylesin, inşallah bir deprem olmaz ama olursa bu depremden alınacak derslerle muhtemel bir deprem bölgesinde ne gibi çalışmalar yapılacak; bu konuda aksaklıklar varsa bizden, Meclisten kanun, mevzuat ve diğer konularda istedikleriniz; kurumlar arasındaki koordinasyonla ilgili teklifleriniz, tavsiyeleriniz varsa onu da bize yazılı olarak verirseniz isabet olur. Yani burada çok iyi bir koordinasyon gerekiyor, ilk anda çok iyi planlanması gerekiyor, ihtiyaç yerlerine ihtiyaç malzemelerinin uygun şekilde gönderilmesi gerekiyor diye düşünüyorum.

Bir de tabii, bazen vatandaş çok eski eşyalarını, yıkanmamış eşyalarını bile gönderiyor. Ya, bunlara da dikkat etmek lazım, vatandaşı da bu konuda eğitmek gerekiyor diye düşünüyorum.

Ayrıca, mutlaka diğer kurumların, belediyelerin çok büyük destekleri oldu, bütün belediyelerin; bunların da çok iyi organize edilmesi gerektiği kanaatindeyim.

Evet, teşekkür ediyoruz, sağ olun. Ben sadece düşüncelerimi söyledim.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRÜ MEHMET DEMİRCİOĞLU – Sağ olun efendim.

Başkanım, buyurduğunuz üzere müsaadenizle bir ekleme yapmak istiyorum. Biz depremden önceki altı aylık süreç içerisinde aynı depo inşaatlarımızı ve projelerimizi yapmaya başladık. Bu kapsamda da 28 tane ilimizde ana depolar ve aktarma depoları da dâhil olmak üzere 28 tane depomuzun projesini bitirdik, yapım aşamasına getirdik efendim. Sizin buyurduğunuz, depoların birbiriyle ve bağışçıyla, son kullanıcıya kadar ulaştırılan sürecin takibini yapacak yazılım da bu 28 deponun yapımı kapsamında eş zamanlı yazılmaya başlandı ancak maalesef bir tanesinin ihalesini yapmadan...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Biliyorum, o yetişmedi, evet.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRÜ
MEHMET DEMİRCİOĞLU – Yetişmedi efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yalnız ben burada da şunu söylemek istiyorum: Yani her kurum kendine göre depo yapıyor. Yani AFAD’ın da depoları var.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRÜ
MEHMET DEMİRCİOĞLU – Efendim, AFAD’ın depoları daha çok, depremde enkaz kurtarma ekiplerinin ihtiyacı olan malzemeler ve çadır için. Bizim depolarımız da AFAD deposu olarak geçiyor, bizimki de aynı bağlı depoları. Bizim depolarımızda da -yine AFAD’a bağlı depolarımız, aynı sistem içerisinde çalışıyor- sadece gıda maddesi, hijyen maddesi ve giyim...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – İyi bir koordinasyon olması lazım yani planlarken, inşaatı yaparken birbirine yakın yerlerde... AFAD için ayrılan depolar genelde illerde büyük, önemli, lojistik açısından uygun, ulaşım açısından uygun yerlerde seçildi; onların yanında yer varsa sizin depoları da oralara kurmakta ve ortak bir programla yönetmekte fayda var.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRÜ
MEHMET DEMİRCİOĞLU – 5 ilimizde yanına yapıyoruz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ediyoruz.

Başarılar dileriz.

Hakikaten tabii, sosyal yardımlar çok önemli hâle geldi çünkü Türkiye, özellikle devletimiz açta açıkta kimse kalmasin diye büyük gayret içinde ve bütçede de çok büyük bir artış oldu, biliyorum; 1,1 milyar TL olan bütçeniz şu anda, 2023’te ne kadara çıktı bilemiyorum...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRÜ
MEHMET DEMİRCİOĞLU – Efendim, projeksiyonumuz 133 milyar.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – 133 milyar yani aşağı yukarı 130 katı kadar artmış.

Hayırlı olsun, inşallah aç açıkta kimse kalmasin. Devletin eli bütün vatandaşımızın yüreğinde olsun.

Teşekkür ediyoruz, sağ olun

Evet, aynı Bakanlık olduğu için buyurun, sizler de gitmeden birlikte dinleyin. Neticede sorular olabilir.

Şimdi, efendim, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdür Yardımcımız Şuayıp Tunçal ve bir de yanında Daire Başkanımız Melih Onur Erdoğan, onların sunumunu dinleyeceğiz.

Buyurun efendim, size söz veriyoruz.

3.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdür Yardımcısı Şuayıp Tunçal’ın, 6 Şubat Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremlerle ilgili Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü uhdesinde yürütülmekte olan psikososyal destek çalışmaları hakkında sunumu

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; sunuma başlarken ben de heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

6 Şubat Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü uhdesinde yürütülmekte olan psikososyal destek çalışmaları hakkında sunumlarımızı gerçekleştireceğiz.

Malumlarınız üzere, Türkiye’de afet ve acil durum yönetiminin koordinasyonu Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı uhdesinde Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında yürütülmektedir. Bu plan kapsamında da bakanlığımıza, biraz önce Genel Müdürümüzün arz etmiş olduğu, aynı bağış depo yönetimiyle birlikte afet ve acil durumlarda psikososyal destek hizmetlerinin çalışmalarının da yürütülme süreci verilmiştir. Bu kapsamda, bizler de Kahramanmaraş merkezli yaşanmış olan depremle ilgili yürütmüş olduğumuz psikososyal destek çalışmalarını arz ediyoruz.

Psikososyal destek çalışmaları, çok disiplinli bir hizmet çalışma bütünüdür. Bu kapsamda, afet sonrası ortaya çıkabilecek psikolojik uyumsuzlukların önlenmesi, aile ve toplum düzeyinde ilişkilerin yeniden kurulması ve geliştirilmesi, afetten, acil durumdan etkilenenlerin normal yaşamlarına dönebilmeleri için güçlendirme çalışmalarının yapılması, toplumun afet ve acil durum sürecinde başa çıkma ve iyileşme becerilerinin artırılması, afet esnasında koordinasyon sürecini yürüten çalışanlarımıza destek çalışmalarının koordinasyonu...

Bizler psikososyal destek çalışmalarını yürütürken sadece Genel Müdürlüğümüz ya da Bakanlığımız bileşenleriyle değil, aynı zamanda, diğer bakanlıklardan ve STK’lerden oluşan destek çözüm ortaklarımızla birlikte yürütmekteyiz. Bu kapsamda; Sağlık Bakanlığı, Gençlik Spor Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Türk Kızılayı Derneği, Diyanet İşleri Başkanlığı, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte destek çözüm ortakları olarak psikososyal destek çalışmalarını yürütmekteyiz.

Psikososyal destek müdahalenin birtakım yöntemleri var, onu arz etmek istiyorum.

Psikolojik ilk yardım: Psikososyal destek ekiplerinin ilk aktif görev yeri enkaz başı, yangın alanları ve hastanelerdir. Burada insanlar yakınlarının kurtarılması, tedavilerinin yapılması için beklerken afetin yarattığı şoku atlatabilmek için psikolojik ilk yardım desteğine ihtiyaç duyarlar. Bu çalışma da Bakanlığımız uzman ekipleri tarafından yürütülmektedir.

İhtiyaç tespiti çalışmaları: Psikolojik ilk yardım aracılığıyla afetin şokunu atlattıktan sonra ekiplerimiz tarafından vatandaşlarımızın acil ve temel ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik ihtiyaç tespiti çalışmaları yapılır.

Sevk ve yönlendirme: Çalışmalarında acil ihtiyacı bulunan aile ve bireyler ekiplerimiz tarafından ilgili kurumlara yönlendirilir. Hane ya da bireylerin daha önce tespit edilen ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmaması durumu da yapılan ziyaretler sırasında tespit edilmekte ve yeniden ilgili kurumlara bilgi verilmektedir.

Psikolojik danışmanlık desteği: Psikososyal destek müdahale ekiplerimiz bu noktada vatandaşlarımızı psikolojik açıdan desteklerler. İhtiyaç duyan bireylere uzun dönemli psikolojik danışmanlık sağlarlar.

Hayatın normale dönmesi için yapmış olduğumuz çalışmalar: Konteyner kentlerin kurulmasıyla birlikte daha yerleşik bir düzene giren afet sahasında sportif faaliyetlerin düzenlenmesiyle, kültürel ve sosyal iyileştirme etkinliklerinin düzenlenmesiyle hayatın normale dönmesi amaçlanmaktadır. Özellikle iyileştirme sürecinde psikososyal müdahale ekipleri sosyal aktiviteleri amaç olarak değil de iyileşme sürecine ya da güçlenme sürecine katkı verebilmek için bir araç olarak kullanmaktadır. Asıl amacımız, insanların kendi kendine baş etme becerilerini ve kabiliyetlerini açığa çıkarabilmektir.

Afet Müdahale Planı kapsamında, afet ve acil durumlarda Bakanlığımızın 2013 yılından itibaren yürütmüş olduğu psikososyal destek çalışmaları var. 2013 yılında 1 olayda 73 kişiye, 2014’te 6 olayda 47 bin kişiye, 2015’te 5 olayda...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bunlar görünüyor, toplamı söyleyin lütfen.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Toplamda 2 milyon 578 bin 899 vatandaşımıza psikososyal destek çalışmaları yürütülmüştür.

Kahramanmaraş ili Pazarcık ilçesinde 7,7 büyüklüğünde deprem meydana gelmiştir. Kahramanmaraş’la birlikte 10 ilde yaşanan deprem olayında da 50 binin üzerinde vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Toplam 70 destek ilimizden personel görevlendirmesi de bu 11 ilimize gerçekleştirilmiştir.

Deprem anından itibaren, psikososyal destek ekiplerimiz koordine olup alana inmişlerdir. Bakanlığımızda oluşturulmuş olan sekreteryâ ekibimiz tarafından üç aylık ve altı aylık saha planlamaları gerçekleştirilmiştir. Psikososyal destek çalışmaları kapsamında, afet ve acil durumlarda ilk yetmiş iki saatte ekiplerimiz sahanın genel ihtiyacını -barınma, beslenme, arama kurtarma ve güvenlik gibi- tespit etmektedir ve bu ihtiyacı ilgili çalışma gruplarına yönlendirmektedir.

Yaşanan afet özelinde psikososyal destek ekiplerimiz diğer çalışma gruplarına aktif destek olmaktadır. Yine, ekiplerimiz özellikle kendi kuruluşlarımızda bakım altında olan çocuk, engelli, yaşlı ve koruma altındaki kadınlarımızın güvenli illerdeki kuruluşlarımıza tahliye edilme çalışmalarında da yer almaktadırlar. Enkazdan çıkarılan, hastanede tedavi gören ve sahada yalnız olduğu tespit edilen çocukların refakatsiz olup olmadığının anlaşılması için çalışmalar yapılmakta, refakatsiz olduğu tespit edilen çocuklar kurum bakımına alınmaktadır.

Sahada bu hizmetlerin dışında, toplum genelinde psikolojik ilk yardım hizmeti sunulmaktadır. Ayrıca, afetten etkilenen kişilerin tahliye edildiği diğer illerde de psikososyal destek ekiplerimiz hastanelerde ve Kredi Yurtlar Kurumunda bulunan vatandaşlarımıza yönelik de psikososyal destek çalışmalarını yürütmektedirler.

Depremler sonrasında deprem bölgesinde, depremin yaşandığı 11 ilimizde 4.808 personel...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bu sadece sizin personeliniz mi yoksa...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Burada büyük çoğunluğu Bakanlığımızın personeli olmakla birlikte, sunumun başına arz etmiş olduğum destek çözüm ortaklarımız var.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ha, tamam, onlarla beraber.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Tabii. Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Mesela, az önce Diyanet İşleri Başkanlığımız kendileri de böyle bir birim kurmuşlar. Sizinle irtibatlı mı? Hatta bir kitapçık hazırlamışlar, kendi elemanlarını eğitmişler. Bunlar sizinle irtibatlı mı yoksa...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Psikososyal destek çalışmalarında, koordinasyonda ana çözüm ortağı bütün koordinasyon işi Bakanlığımızda, Genel Müdürlüğümüzde. Psikososyal destek çalışmaları sürecinde Diyanet İşleri Başkanlığı da Sayın Başkanım, bizim destek çözüm ortağımız, yürüten bütün çalışmalar bizim koordinasyonumuzda ve iletişim hâlinde yürütüyoruz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam. 4.808 personel içinde diğer kurumların da personelleri var.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Tabii yani Diyanet İşlerinin de var...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sizin ne kadar personeliniz var, onu söyleyebilir misin?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Kahir ekseriyeti -net rakam olarak şu an istatistiğimizde, verilerimizde bulunmuyor ama- Bakanlığımızın uzman personelleri, sosyal hizmet uzmanları, psikologlarımız...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Burada onu da istiyoruz yani sizin ne kadar? “Kahir ekseriyet” deyince...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Peki, biz onu da arz edelim Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Peki, efendim.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Toplamda biz 11 ilimizde, afet bölgesinde bahsettiğimiz gibi, 4.808 personelimizle 1 milyon 319 bin vatandaşımıza psikososyal çalışmalarını yürüttük.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bu “toplam araç sayısı” dediğiniz nedir?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Sayın Başkanım, araç sayısı, personelimizin koordine olup çadır kente, konteyner kente ya da hastanelere, Kredi Yurtlar Kurumuna intikali için görevlendirilmiş araçlardır.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – O aracı kastediyorsunuz?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – O aracı kastediyoruz Sayın Başkanım.

Afet bölgesinde 4.808, tahliye illerinde 5.213 artı Alo 183’de de 15 personelimiz olmak üzere deprem sürecinde toplamda 10.036 personelimiz görev almış, 1 milyon 936 bin vatandaşımıza da psikososyal destek çalışmalarını yürütmüşlerdir.

Bu süreç içerisinde Bakanlığımızın planlamasında 4 mobil sosyal hizmet merkezi aracımız -Hatay’da 2 tane, Kahramanmaraş’ta 1 tane, Adıyaman ilinde de 1 tane- görevlendirilmiştir.

Adana’da 435 personelimizle 39.220 vatandaşımıza psikososyal destek hizmeti sunulmuştur. Adıyaman’da yine 549 uzman personelimizle 193.660 vatandaşımıza psikososyal destek hizmeti sunulmuştur. Diyarbakır’da 368 personelimizle 45.775 vatandaşımıza psikososyal destek çalışması sunulmuştur. Gaziantep’te 294 personelimizle 175 bin vatandaşımıza ilgili çalışma sunulmuştur. Hatay’da 856 personelimizle 179.798 vatandaşımıza psikososyal destek hizmeti sunulmuştur. Kahramanmaraş’ta 843 personelimiz görevlendirilmiş olup 310.739 vatandaşımıza psikososyal destek hizmeti sunulmuştur. Yine, Kilis ilimizde 164 uzman personelimiz mevcut ve hâlen görev yapmaktadır, 25.027 vatandaşımıza psikososyal destek çalışmasını sunmuştur. Malatya’da 581 personelimizle 99 bin vatandaşımıza psikososyal destek hizmetini sunduk. Osmaniye’de 393 personelimizle 129 bin vatandaşımıza psikososyal destek çalışmasını yaptık. Şanlıurfa’da 325 personelimizle 121.518 vatandaşımıza psikososyal destek çalışmasını sunduk.

Yine, psikososyal destek hizmetlerine ilişkin kurumlararası eş güdümü ana çözüm ortağı kurum olarak Bakanlığımız sağlarken sahada yürütülen çalışmalar kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği hâlinde yürütülmüştür. Bu kapsamda, sahada 40 sivil toplum kuruluşu afet bölgesinde, 12 sivil toplum kuruluşu da deprem bölgesi dışındaki illerde çalışmaları Bakanlığımız koordinasyonunda yürütmektedir.

Arz ederim Sayın Bakanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ediyoruz.

Tabii, bu psikososyal destek çok önemli yani insanlar bir şokta, şok içinde oluyor, bu şoku hızla atlatmalarına yardımcı olmak için uzman ekiplere ihtiyacı var.

Ben şimdi şunu sormak istiyorum: Hatay’da 179.798 vatandaşa psikososyal destek verilirken Kahramanmaraş’ta 310.739... Yani nüfustan dolayı mı?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Sayın Başkanım, Hatay’dan -diğer iller sunum içerisinde de vardı, “tahliye iller” diye biz bahsediyoruz- daha fazla bir göç durumu olduğu için, dolayısıyla böyle bir farklılık oluştu efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ha, o yüzden.

Bir de şimdi diyelim ki Hatay’da 856 personel bu kadar insana psikososyal destek veriyor; bu hangi tarihten hangi tarihe kadar? Bir de bir kişi bir kişiye mi... Nasıl bir destek veriyorsunuz yani bir grup hâlinde mi bir kişiye destek veriliyor? Başka destek verirken mesela bir çocuğa psikososyal destek vermek için ona birtakım araç gereç, oyuncak vesaire, kitaptır, şudur, budur; onlar da veriliyor mu yani nedir, nasıl yapıyor? Bunu bir izah ederseniz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Sayın Başkanım, tabii ki.

Bu bahsettiğimiz personel sayısı afet olduğu günden itibaren görevlendirilmiş olan personel sayısı. Psikososyal destek süreci de afetzedelere çadır kentte, konteyner kentte ya Kredi Yurtlar Kurumunda ya da barınma merkezlerinde ekip hâlinde sunuluyor. Ekipte uzman personelimiz bir kadın, bir erkek şeklinde hane ziyaretiyle gerçekleştiriliyor ve hanenin genel durumu gözlemleniyor ve orada gözleme dayalı, afetzedenin psikolojik durumu da göz önünde bulundurularak soru-cevap kısmına çok geçilmiyor, gözlemlerle birlikte tespitler yapılıyor. Hane içerisinde bir çocuğun, bir yaşlının ya da herhangi bir bireyin psikolojik desteğe ihtiyacı olduğunun fark edilmesi üzerine hane not alınarak daha sonrasında uzman personelimiz, psikologlarımız tarafından psikolojik danışmanlık süreci belli bir süre hâlinde devam ediyor aylık.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Daha sonra icabında... Destek verecek olan erkek ve kadın olunca belki orada destek alacak çocuk, kadın bazen çekingen davranabiliyor, bu durumda herhâlde onlar da daha sonra ...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Tabii, görüşmelere dikkat ediliyor ve bazı görüşmelerde de uzman ekibimiz şunu tespit edebiliyor: O çadır ya da konteyner kentteki bireye periyodik hâlde bir danışmanlığın yürütülmesi gerekebiliyor Sayın Başkanım. Bu üç ay da devam ediyor, bir yıla kadar da psikolojik danışmanlık süreci devam edebiliyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bunların kayıtları tutuluyor herhâlde. Bu sayılar tutulan kayıtlara bağlı olarak...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Tutuluyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bir de şimdi, tabii, illerde de aile destek merkezleri var, ADEM.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Evet, Sayın Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bu, bütün illerde yaygın mı yoksa...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Sayın Başkanım, aile destek merkezi Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğümüzün uhdesinde yürüyor, muhtemelen...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam, sonra şey yaparız, peki.

Şimdi, sorular var.

Gaziantep Milletvekilimiz Derya Bakbak Hanımefendi'ye söz veriyorum.

Buyurun efendim.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Teşekkür ederim Bakanım.

Sahada gerçekten ilk anda da enkaz başındaki durumlar farklıydı, verilmesi gereken destekler. Sonra hastane ziyaretlerinde çocuklarımızın ailelerini kaybettiklerini ve onlardan haberlerinin olmadığını gördük. Yahut da anneler, babalar, ebeveynler var, onların çocuklarından haberleri yoktu. Hep psikolojik destek neticesinde sonraki düzende bunlar bilgilendirildi. Tabii, önce sağlık durumlarının iyi olması gerekiyordu, ağır durumda olan hastalarımız da vardı. Bu konuda gerçekten teşekkür ederim Bakanlığımıza ve size.

Şunu da gözlemledim: Dışarıdan gelen sivil toplum örgütlerinden de “Psikososyal destek veriyoruz.” anlamında çok yardım talebi olduğunu duydum saha içerisinde. Bunlar sizin bilginiz dâhilinde miydi, sizden izin almışlar mıydı; belli bir eliminasyondan geçmiş miydi, bu konuda bir sınırlandırma, bir değerlendirme yapılmış mıydı; sizin izninize tabiler miydi? Benim bu konuda dikkatimi çeken bir durum oldu, o yüzden sormak istedim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Şimdi de Ankara Milletvekilimiz Zeynep Hanımefendiye söz veriyorum.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Benim 2'nci sorumu Sayın Gaziantep Vekilimiz sormuş oldu. Çünkü hakikaten burada zaten sizinle birlikte çalışan bazı STK'lerin varlığından bahsetmişsiniz fakat gerçekten iyi niyetlerle başlayıp sizin koordinasyonunuz dışına da çıkan STK'ler var mıdır, yok mudur? Ben de onu sormak istedim.

Benim ilk sorum şu olacaktı: Şimdi, afet bölgesinde çadır kentlerin tamamında, en küçük çadır kentte bile -yani ben yine Malatya üzerinden örnek vereceğim- 13 çadırın bulunduğu mini bir çadır kentte dahi psikososyal destek çadırlarını gördüm. Zannedersem o en küçük çadır kentte depremin 2'nci haftası içerisinde bir ziyaret gerçekleştirmiştim. Dolayısıyla çok hızlı bir şekilde sahada psikososyal destek merkezlerinin yaygınlaştığını gördüm. Bu yüzden sizin şahsınızda Sayın Bakanımıza çok teşekkür ediyorum; bu çok önemli çünkü çocukların ve kadınların çok kırılgan olduğunu bu süreçte hepimiz gözlemledik; bilhassa annelerin hâletiruhiyesinin çocuklara sirayet ettiğini ben kendi adıma sıklıkla gözlemledim.

Bunun yanı sıra, Ankara en yoğun göç alan şehirlerden biri oldu. Biz -bir Ankara Milletvekili olarak hâliyle ben de- Ankara'da deprem bölgesinden gelen misafirlerimizi ziyaret ettik. Orada, otellerde yani vatandaşlarımızı yerleştirdiğimiz otellerde ve misafirhanelerde gerek Bakanlığın gerek Bakanlık akreditasyonunda çeşitli STK'lerin gelip psikososyal destek verdiklerine şahitlik ettik. Benim merak ettiğim husus da: Şimdi, vatandaşlarımız ayrı ayrı evlere de çıkıyorlar. Tabii, şehirlerine geri dönen de oluyor. Şu an böyle dinamik bir süreç var, bunun da farkındayım; kontrol etmesi de zor. Evlerde kalan yani kendi evini tutan, kendine burada bir hayat kurmaya çalışan vatandaşlarımız için de düzenli, periyodik bir psikososyal destek sunma imkânı mevcut mudur? Bunu sormak istedim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

Evet, buyurun efendim.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL - Ben öncelikle sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili yapılan saha görevlendirilmelerinde dikkat edilen hususları arz etmek istiyorum. Kanun hükmünde kararnameyle sivil toplum kuruluşlarının sahaya çıkmaları İçişleri Bakanlığının uhdesine verildi. Fakat özellikle psikososyal destek sürecini ben sahada yürütmek istiyorum diyen herhangi bir STK İçişleri Bakanlığına müracaat ettiği takdirde Bakanlığımızla koordinasyon içerisinde sahaya yönlendirmeleri yapılıyor. Orada da sahaya yönlendirilmeleri uygun olan sivil toplum kuruluşlarında... Biz öncelikle sahaya gidecek üyelerinin, mensuplarının eğitim durumları, daha önce afetlerde görev alıp almadığı, örgün eğitimlerde afetle ilgili yapılabilecek çalışmalarla ilgili bir yeterliliğe sahip olup olmadığı gibi kriterlerle ilgili uygun gördüğümüz STK'lerin sahaya gitmelerinin AFAD'a uygun olabileceği şeklinde geri dönüş yapıyoruz. Sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili süreç bu şekilde yürüyor.

Ankara başta olmak üzere Türkiye genelinde birçok ilimize afet bölgesinden göçler oldu ve orada bir hayat, yeni bir hayat kuruldu. İnsanlar devam etmek istiyorlar hayatlarına. Nakdî ve aynı yardımlara ihtiyaç olduğu gibi hane bir bütündür, malumlarınız aile bir bütündür; çocuk, kadın, bazen yaşlı ya da engelliler de olabiliyor, ciddi anlamda sosyal hizmete de ihtiyaçları oluyor. Biz, aile ve sosyal hizmetler il müdürlükleri, sosyal hizmet merkezlerimiz artı sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarımızla birlikte -Bakanlığımızın uhdesindeki 2 kuruluşumuz- bir taraftan hanenin maddi yardımı ihtiyacı varsa sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları üzerinden aynı ya da nakdî yardım ihtiyaçlarını gerçekleştiriyoruz, diğer taraftan da deprem bölgesinden farklı illere gitmiş, psikolojik desteğe ihtiyacı olan eğer ki hane içerisinde bir birey varsa psikolojik destekte bulunuyoruz ya da hane içerisinde, Sayın Milletvekilim, sağlık durumuyla ilgili bir ihtiyacı fark etmişsek sağlığa yönlendiriyoruz; hanede bir çocuk gözlemliyoruz, eğitimle ilgili orada bir problem fark ettiğimiz zaman Millî Eğitim Bakanlığıyla iletişim hâlinde eğitim problemlerine müdahale etmeye çalışıyoruz. Dolayısıyla, biz, hani deprem illerinin dışında, tahliye illerindeki depremzedelerimizle ilgili de bütün koordinasyon, sosyal hizmet ya da sosyal yardım süreçlerini yürütüyoruz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, şimdi de son sözü Adana Milletvekilimiz Sayın Müzeyyen Hanım'a veriyorum.

Buyurun efendim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, tabii, depremden en çok etkilenen kadınlar ve çocuklar oldu; tabii, beyler de etkilendi ama kadınlar ve çocukların daha dezavantajlı durumda olduğu ortada. Bu süreçte kadınlardan şiddet gören kadın oldu mu ya da güvenlik açısından size bu konuda herhangi bir güvenlik zafiyeti konusunda başvuru oldu mu?

Bir de eşi ölmüş ya da yalnız kalan, işte, barınma ve her türlü ihtiyacı olan kadınların zorunlu bir evlilikle ilgili birtakım konularla karşı karşıya kaldıklarına ilişkin bilgiler de geliyor. Kadınlarla ilgili bu psikososyal destek dışında bu tür destekler almakla ilgili size başvurular oldu mu? Bunu merak ettim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederiz.

Buyurun efendim.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL - Süreç 6/2/2023 tarihinden itibaren depremzedelerle ilgili yürüttüğümüz psikososyal destek çalışmaları içerisinde sahada bulunan uzman personelimize şiddet

hususunda herhangi bir bildirim olmamıştır efendim. Dolayısıyla bu kapsamda kayıtlarımıza geçmiş herhangi bir şey yok yani şiddet mağduru ya da şiddet görmüş bir kadını an itibarıyla olmadı. Bundan sonrası da...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Size başvuru olmadı herhalde.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL - Bize başvuru olmadı. Olmamasını, olmayacağını da ümit ediyoruz.

Onun haricinde, aile olarak bakıyoruz, bütün olarak bakıyoruz. Hane içerisindeki kadınlarımızın da çocuklarımızın da biz önce temel ve acil ihtiyaçlarına bakıyoruz, sonra psikolojik desteğe ihtiyaçları var mı yok mu onu tespit ediyoruz, varsa o süreci yürütüyoruz. Eşini kaybetmiş kadınlarımız varsa o süreci daha rahat atlatmaları, yas sürecini daha rahat atlatmaları adına belirli bir süreç hâlinde onun yanında bulunuyoruz, destek oluyoruz. Zaten Bakanlığımızın bu anlamda, eşi vefat etmiş kadınlarımıza da uygulanmış olduğu sosyal yardım modelleri var. Biz kadınlarımızı o sosyal yardım modellerine de yönlendiriyoruz. A'dan z'ye hangi anlamda sosyal yardım ya da sosyal hizmet ihtiyaçları varsa Sayın Milletvekilim, koordine etmeye çalışıyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bunların üretime katılması, istihdamının sağlanmasına ilişkin bir öneriniz oluyor mu mesela?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞUAYIP TUNÇAL – Tabii ki. Şöyle: Bakanlığımızın hizmet birimlerinden olan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğümüz tarafından da kadın kooperatifleri de afet bölgesinde, şu an, istihdama, üretime katılmalarıyla ilgili koordinasyon sürecini devam ettiriyorlar, Bakanlığımız da devam ettiriyor Sayın Milletvekilim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Evet, başka soru yok.

Şimdi de Doktor Musa Şahin Beyefendi...

Musa Bey Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü.

Buyurun Musa Bey.

4.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Musa Şahin'in, 6 Şubatta yaşanan deprem afetinden sonra Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün çocuk alanında yürüttüğü faaliyetleri hakkında sunumu

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; öncelikle sizleri, Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak, 6 Şubat gününde yaşanan bu büyük deprem afetinden sonra çocuk hizmetleri alanında yürüttüğümüz faaliyetlerle ilgili bilgilendirme yapacağım. Yanımda Çocuk Hizmetleri Genel Müdür Yardımcımız Şeref Kazancı ve Öksüz, Yetim ve Gündüz Hizmetleri Daire Başkanı İbrahim Kürşat Ergüt de eşlik edecekler.

Öncelikle depremin yaşandığı bölgede demografik veri ve oradaki, bölgedeki çocuk kuruluşlarımızla ilgili kısa bir bilgi vererek başlamak istiyorum. Depremin yaşandığı bölgede toplam 13 milyon 309 bin insanımız doğrudan etkilendi. Bu bölgede yaşayan yaklaşık 4,6 milyon çocuğumuz mevcuttu. Maalesef depremler ya da afetlerde en çok etkilenen grupların, kırılğan grupların başında çocuklar gelmektedir. Bizim bu deprem bölgesinde mevcut çocuk kuruluşları olarak verdiğimiz hizmetlerde

110 çocukevimiz, 15 çocukevleri sitemiz, 10 ihtisaslaşmış çocukevleri sitelerimiz ve 16 ilk kabul birimlerimiz bulunmaktadır. Yine, bu saydığım kuruluşlarda bakım altında olan 1.740 çocuğumuz devletimizden bakım almaktadır ve devletimizin himayesinde bulunmaktadır. Yine, bu bölgede 40.759 çocuğumuzu, ailesinin yanında, sosyal, ekonomik destekle destekliyoruz. Yine, 8 çocuğumuz bu bölgedeki ailelerimiz tarafından evlat edinilmiş. Yine, 1.126 koruyucu ailemizin yanında 1.582 çocuğumuzun da koruyucu aile yanında bakımları devam etmektedir.

Öncelikle şunu arz etmek istiyorum: Gerek çocukevlerimizde gerekse bizim kendi kuruluşlarımızda depremden kaynaklı olarak hiçbir kuruluşumuz ve çocukevimizin bulunduğu hiçbir binada da çökme yaşanmamıştır. Bizim için en büyük mutluluklardan bir tanesi, bu acı afetle ilgili bütün çocuklarımız burnu dahi kanamadan bu deprem sürecinden çıkmışlardır.

Biz depremin ilk anıyla beraber Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü birimimizde bir kriz merkezi oluşturduk. Bu kriz merkezimizde tüm daire başkanlarımızın 1 ille eşleşmesini yaptık. Yine, AFAD kriz merkezine 7/24 çalışacak şekilde personel görevlendirmesini yaptık ve ilk olarak da tüm illerdeki genel durum tespitini yani çocuk kuruluşlarımız, çocukevlerimizle ilgili bir durum tespitini hızlıca yaptık. Yıkılan binamız var mı, çocukevlerimizdeki çocuklarımızdan zarar görenler var mı diye; yine, bu bölgedeki koruyucu ailelerimizi, koruyucu aile yanında kalan çocuklarımızı ve evlat edindirmeden yararlandığımız çocuklarımızın durumlarıyla ilgili de hızlıca ailelere de ulaşarak onlarla ilgili de bilgi almaya çalıştık. İlk kırk sekiz saat içerisinde, koruma altındaki çocuklarımızın tahliye planını gerçekleştirdik. Şu ana kadar 10 ilde 877 çocuğumuzun, kurumlarımızda ve evlerimizde kalan çocuklarımızın bölgeden daha güvenli bölgelere hızlıca tahliyesini gerçekleştirdik. Ve ilk kırk sekiz saatte 672 çocuğumuzu, özellikle de Adıyaman, Hatay ve Kahramanmaraş'taki çocuklarımız başta olmak üzere bu 3 ildeki tüm çocuklarımızı tahliye ettik, diğer illerde de ihtiyaç hasıl olan yerdeki çocuklarımızın da tahliyelerini gerçekleştirdik.

Depremin ilk anıyla beraber ailesine ulaşamayan veya henüz kimliği tespit edilemeyen çocuklarla ilgili ihbarlar gelmeye başlayınca bununla ilgili hemen Öksüz, Yetim Dairesi Başkanlığımız uhdesinde bir birim kuruldu ve bu birimle beraber hızlıca çalışmaya başladık. Alo 183 üzerinden ihbarlar gelmeye başlamıştı. Alo 183'te ciddi bir ihbar yoğunluğunun oluşması üzerine de bir çağrı merkezi oluşturduk, 10 hattan oluşan bir çağrı merkezini 7/24 olarak kullanıma açtık.

Yine, deprem anıyla beraber oluşan bir panik havası vardı. İllerde personelin hem kendi sağlık sorunları hem yakınlarını takip etmesi gerekse de depremin verdiği şok etkisiyle sürecin nasıl yönetileceğiyle ilgili de bir karışıklık vardı. Bununla ilgili tüm illerimizdeki sürecin aynı şekilde yürütülebilmesi için sürecin nasıl yönetileceğine dair onlara hızlıca bir form hazırladık, ne yapmaları gerektiği, süreci nasıl yönetmeleri gerektiğiyle ilgili de sahadaki personellerimizi bilgilendirdik.

Yine, Milli Eğitim Bakanlığıyla eş güdümlü olarak özellikle bölgedeki özel kreş, gündüz bakımevi ve çocuk kulüplerini tatil ettik. 81 il ve paydaş kurumlarda bir makam talimatı yayınladık. Burada özellikle yakınlarına ulaşamayan veya kimliksiz ya da kendini ifade edemeyen çocukların teslimleriyle alakalı ya da sürecin nasıl yönetileceğiyle alakalı da 81 ile, valiliklere bilgilendirme yazısı gönderdik.

Deprem sonrasında aile birleşimi yapılan çocuklar ile ebeveyn kaybı nedeniyle yakınlarının bakımları üstlenilen çocuklar dâhil afetten etkilenen çocuklarla ilgili “Çocuklar Güvende Programı” kapsamında periyodik olarak takiplere başladık. Özellikle, ebeveynini kaybetmiş ya da kendi yakınlarının yanında kalan çocuklarımızı ya da bu sebeple farklı illere göç eden aile ve çocuklarımızı “çocuklar güvende” kapsamı içerisine alarak periyodik takip süreçlerine başladık. Burada, tabii, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzle beraber koordineli bir şekilde psikososyal destek dâhil sosyal, ekonomik destek de olmak üzere gerekli her türlü desteği sağlıyoruz.

Yine, çadır kent ve konteyner kentlerde çocuk dostu ve güvenli alanlar oluşturduk. Şu ana kadar deprem bölgesinde toplam 138 adet çocuk dostu alanımız var; bu, hem çadır kentlerde hem konteyner kentlerde toplam sayı.

Yine, süreç içerisinde ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşlarıyla bir iş birliği çalışması ve eylem planı hazırladık. İleriki süreçte, depremden sonraki süreçte nelere ihtiyacımız olabileceğiyle, ne yapmamız gerektiğiyle ilgili iş birliği çalışmalarını da onlarla hızlıca yaptık.

Yine, özellikle afet döneminde çocuklara yaklaşım rehberi hazırladık. Sahadaki psikososyal destek çalışmalarında sahadaki personelimize de rehberlik etmesi açısından bu rehberi de hazırlayarak personelimize ilettik.

Sayın Başkanım, özellikle, refakatsiz ve kimliksiz çocuklarla ilgili yaptığımız çalışmalardan da bahsetmek istiyorum. Az önce de bahsettiğim gibi ilk olarak 10 hatlı bir çağrı merkezi oluşturduk. Bu çağrı merkezinde vatandaşlarımızdan -WhatsApp uyumlu da olduğu için- çocuklara ait ellerinde olan bilgileri, fotoğrafları, ellerindeki tüm bilgileri talep ettik ve bunu kendi Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı sistemimizdeki Aile Bilgi Sistemi içerisinde oluşturduğumuz afet modülü içerisine kaydettik.

Yine, TÜBİTAK tarafından Genel Müdürlüğümüze tahsis edilen DerinGÖRÜ programını hızlıca kullanıma açtık; depremin 3'üncü günüyle beraber. Buradaki DerinGÖRÜ programı depremden kaynaklı olarak bize gelen fotoğrafları sisteme yüklediğimiz bir program. Bu programla hem bize gelen talepleri hem sosyal medya üzerindeki kayıp ya da henüz bulunamayan çocuklarla ilgili ihbarların hepsini bu sistem içerisine kaydettik. Daha sonrasında telefonla bize ulaşan ailelerin ya da yakınlarının da bize verdiği fotoğraf veya çocuğu ayırt edici bilgilerle yani gözlük, yaş, cinsiyet, herhangi bir lekesi ya da çocuğun tespitine katkı sağlayacak herhangi bir özelliğiyle beraber biz DerinGÖRÜ sistemimize kaydını yaptık. Sayın Başkanım, bu program fotoğraf eşleşmesi yaparak en yakın fotoğraftan en az benzerliğe kadar sıralıyor, bu vesileyle de biz çocuklarımızı aileleriyle buluşturmaya başladık.

Yine, hastanelerde çok sayıda yatan refakatsiz ya da ilk anda ailesi henüz yanında olmayan... Onlar da belki enkazdan çıktığı için farklı illerde farklı hastanelerde olabiliyordu. Birçok çocuğumuzun refakatçisi yoktu. Burada, bu illerde gerek kamu personellerinden, gönüllü kamu personellerinden, gönüllü Kızılay personellerinden oluşan personelleri de hastanelerde yanında refakatçisi olmayan bu çocuklarımızın refakatçisi olarak yanlarına verdik, herhangi bir olumsuzluk olmaması ya da bu çocuklarımızın ihtiyaçlarını karşılayabilmesi adına.

Yine, paydaş kurumlarla koordinasyonlarımızı gerçekleştirdik. İller İdaresi Genel Müdürlüğümüz koordinasyonunda Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığından Emniyet Genel Müdürlüğü, Göç İdaresi Başkanlığı ve bizim Bakanlığımızdan oluşan bir koordinasyon grubu oluşturuldu ve buradaki bilgiler, tüm birimlerden gelen ihbarlar ve bilgiler, talepler tek veride toplandı ve bu, İller İdaresi Genel Müdürlüğümüz koordinasyonunda tek alanda toplanmış oldu. Yine, süreç içerisinde Sağlık Bakanlığı tarafından bir program yapıldı, afet destek uygulaması. Bu sistem içerisinde de Bakanlığımız yetkililerine de kullanıcı isimleri tanımlandı ve sisteme girdiğimizde burada hastanelerdeki yaralı vatandaşların ve çocukların fotoğrafları yüklüydü. Biz buradaki fotoğrafları da DerinGÖRÜ sistemine entegre ederek eşleşmelerin biraz daha hızlanmasını sağladık. Yine, son dönemde İçişleri Bakanlığı tarafından kurulan İller İdaresindeki koordinasyon kurulunun çalışmaları neticesinde de şu anda Sağlık Bakanlığındaki veriler, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığındaki bizim afet yönetim modülümüz ve Emniyet Genel Müdürlüğünün veri tabanı; şu anda tüm veriler birbirini görebilecek şekilde, koordineli şekilde çalışmakta.

Yine, biz, kendi afet yönetim modülümüz içerisinde vatandaşların çocuklarıyla ilgili ya da yakınlarıyla ilgili bilgi alabilmeleri için vatandaş sorgulama ekranı açtık. Burada aile çocuğunun ya da yakınları çocuğun ismini ya da T.C.'sini girdiğinde sistemimizde kayıtlı olup olmadığıyla ilgili bilgi alabiliyor. Bilgisi bizde mevcutsa farklı bir alana yönlendiriyoruz, herhangi bir kayıt yoksa da ihbar oluşturması için bizim gerekli yönlendirme hatlarımızı yönlendirip çocukla ilgili gerekli bilgileri alıyoruz.

Yine, süreç içerisinde de her gün Sayın Bakanımızın ve Bakanlığımızın sosyal medya hesaplarından da sayılar vatandaşlarımızla, halkımızla güncel olarak da paylaşılmaktadır.

Bu süreç içerisinde özellikle Hatay'da yıkımın fazla olması ve Hatay'daki hastanelerin de zarar görmesi sebebiyle o bölgedeki hastanelerin tahliye edilmesiyle Adana ve Mersin'de ciddi bir hasta yoğunluğu ve refakatsiz çocuk yoğunluğu oluştu çünkü bu süreç içerisinde Hatay'daki yenidoğan yoğun bakımları, yenidoğan servisleri de acil tahliye edildiği için birçok çocuğun henüz belki kimliği olmadığı için bu tahliyeler sonrasında ailelerine ulaşmasıyla ilgili Adana ve Mersin bölgesinde bir yoğunluk oluşmuştu. Biz bu 3 ilimize hızlıca daire başkanlarımızdan oluşan bir heyet gönderdik. Yine, Adalet Bakanlığıyla irtibata geçerek depremin ilk o sıcak anında acil servislerde vefat olarak gelen ve DNA örnekleri ve fotoğraflaması yapılarak defnedilen, kimlik tespiti yapılmadan defnedilen vatandaşların ve çocukların, özellikle çocukların fotoğraflarını da temin ettik ve kendimize bir katalog oluşturduk. Biz, şimdi, bize gelen ihbarlarda hem Adalet Bakanlığındaki kataloğu hem bize gelen ihbarları hem Sağlık Bakanlığında afet destek programındaki yaralı çocukların tüm verilerini, tüm fotoğraflarını DerinGÖRÜ programıyla destekleyerek benzerliklerini yakalıyoruz. Çocuk hayattaysa, hastanedeysa aileyi hastaneye yönlendiriyoruz; bizim çocuk kuruluşlarımızdaysa, çocuk kuruluşlarımızda ailelerle çocuğun birleştirmesini yapıyoruz; vefat ettiyse de bununla ilgili gerekli kolluk birimlerine yönlendirmesini yapıyoruz. Biz kendi kurumlarımıza aldığımız şu anda henüz kimlik tespiti yapılamayan tüm çocuklarımızın DNA örneklerini de aldık ve DNA sonuçları çıktı. Aileler DNA örneği verdiklerinde eğer kurumlarımızdaysa bu eşleşmeyi hızlıca yapıyoruz. Keza şu an hastanede yoğun bakımlarda tedavisi devam eden çocuklarla ilgili de DNA süreçleri Sağlık Bakanlığı tarafından yürütüldü, DNA eşleşmeleriyle ailelerini, çocuklarını bulabiliyorlar. Bu süreç hâlen devam ediyor. Dün itibarıyla 0-1 yaş aralığında 3 bebeğimizi bu DNA eşleşmesi sayesinde aileleriyle kavuşturduk. Dün itibarıyla güncel sayıları da sizle paylaşmak istiyorum Sayın Başkanım: Bakanlığımız tarafından refakatsiz olarak tespit ettiğimiz, kayıtlarımıza aldığımız 1.915 çocuğun 1.766'sını ailesiyle ya da yakınlarıyla kavuşturduk

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU - Bu bütün bölgede değil mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
DR. MUSA ŞAHİN - Doğrudur efendim.

Şu an 62 çocuğumuzun hastanede tedavileri devam ediyor, 81 çocuğumuz...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU - Ama bunlar kimliksiz değil mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
MUSA ŞAHİN - Onu arz edeceğim efendim.

62 çocuğumuzun hastanede takipleri devam ediyor, 81 çocuğumuz şu anda bizim kuruluşlarımızda bakım altında. Bu 81 çocuğumuzun da 35'inin henüz kimlik tespiti yapılamadı; DNA örnekleri verildi ama henüz yakınlarına ulaşamadığımız için özellikle 0-1 yaş ya da yabancı uyruklu olan çocuklarımızın kimlik tespitleri henüz yapılamadı.

İhbar sistemimize de olayın sıcaklığıyla beraber ilk bir haftada yaklaşık 2.500 civarında çağrı geldi, ihbar geldi. Bu ihbarların bazıları mükerrerdi, sizler de biliyorsunuz sosyal medyada ya da işte yazılı ya da görsel basında çok fazla gündeme gelen çocuklarımız vardı. Bunların ihbar sayıları da bizde çok fazla olduğu için bunları tekilleştirdik sistemimizde; güncel olarak 1.118 ihbar şu ana kadar sistemimize geldi. Bu ihbar sisteminden de 70 çocuğumuzun ailesine ulaştığını ve tedavisinin devam ettiğini geri bildirim olarak ihbar sahiplerine bildirdik; 181 çocuğumuzun ailesine teslim edildiğini, 463 çocuğumuzun vefat ettiğini ve 50 çocuğumuzun da şu an bizim kuruluşlarımızda, Bakanlığımıza bağlı kuruluşlarda koruma altında olduğunun ihbar sahiplerine geri bildirimini yaptık.

Yine, kuruluş bakımındaki çocuklarımıza yönelik de özellikle deprem bölgesinde bu depremi yaşayan çocuklarımızla ilgili psikososyal destek çalışmaları başlattık. Bu bölgede, özellikle, engelli durumuna düşen, uzvunu kaybeden çocuklarımızla ilgili de ileriki dönemde ihtiyaçlarımızı da belirledik.

Bu noktada o bölgede deprem bölgesi olması hasebiyle bundan sonraki süreçte belki prefabrik çocukevleri sitesi projesine biraz daha öncelik verdik. Bölgede personel ihtiyacımızı karşılayabilmek için TYP üzerinden personel istihdamı sağladık, acil ihtiyaçlarımızı belirledik ve bununla ilgili de hızlıca çalışmalarımıza başladık. Yine, personellerimizden bölgeye görevlendirmeler yaptık. O bölgedeki çocuk kuruluşlarımızı boşalttık ve çocuk kuruluşlarımızda bizim hem il dışından giden personellerimize hem deprem bölgesinde kendi evi zarar gören, ailesiyle dışarıda kalan ama çalışan personellerimizin ailelerine kendi kuruluşlarımızı açtık. Buradaki çocuklarımızı az önce bahsettiğim gibi hızlıca tahliye ettik ve şu anda da ileriki dönemde tahliye ihtiyacı devam ederse de yedek alanlarımızı oluşturduk; 1.341 yedek alanımız şu anda mevcut, ihtiyaç olduğu takdirde de bölgedeki çocuklarımızdan tahliyelerine ileriki dönemde devam edeceğiz.

Depremi ilk anıyla beraber vatandaşlarımızın depremzede çocuklarımıza sahip çıkmayla ilgili yoğun bir talebi oluştu, özellikle koruyucu aile olmak isteyen, evlat edinme başvurusunda bulunan çok sayıda ailemiz oldu. 325 binin üzerinde vatandaşımız koruyucu ailelik için, 67 binin üzerinde vatandaşımız da evlat edinme başvurularında bulundular. Bu süreç içerisinde biz tüm vatandaşlarımızın taleplerini geri çevirmeme adına onları hızlıca bilgilendirme toplantılarına aldık ve şu anda süreçlerimiz devam ediyor, onları bilgilendiriyoruz; koruyucu ailelik nedir, evlat edinme nedir, sorumluluklar nedir bununla ilgili bilgilendirmeler yapıyoruz. Bazı vatandaşlarımız başvurularından feragat ediyorlar, bazıları sürece devam etmek istediklerini söylüyorlar. Süreç bu şekilde şu anda devam ediyor.

Yine, koruyucu aile, evlat edinme ve sosyal ve ekonomik destek hizmeti modellerimizden yararlanan çocuklarımızla ilgili de ailelerin ihtiyaçlarının karşılanması için de onlarla sürekli iletişim halindeyiz. Bölgedeki tüm koruyucu ailelerimiz ve yanlarındaki çocuklarımızla da tek tek görüşmeleri sağladık. Onların çadır ihtiyaçları varsa, konteyner ihtiyaçları varsa bölgedeki ilgili mülki amirliklerle iletişimlerini sağladık ya da il dışından gelenler varsa da kaldıkları yerde KYK yurtları ya da diğer misafirhanelerdeki ihtiyaçlarını da takip ediyoruz ve karşılamaya çalışıyoruz.

Depremden etkilenen illerdeki 42 bin çocuğumuz SED almaktaydı. Biz bu süreçte tabii, depremten kaynaklı, yakın dönemde SED ödemesi biten ailelerimizin ödemelerini üç ay uzattık süre dolmasına rağmen ve depremten kaynaklı olarak da SED başvurusunda bulunan ailelerimizin de sürecini kısalttık. Bununla ilgili bir form oluşturduk, deprem bölgesi tespit formu, ailenin bize depremzede olduğunu söylemesi ve bizim yapacağımız sosyal incelemeye süreci çok fazla uzatmadan ailenin ve çocuğun ihtiyacını karşılayacak sosyal ve ekonomik desteği hızlıca sağlamak istiyoruz ve bu süre içerisinde de geçtiğimiz ay bizim ödediğimiz çocuk sayısının üzerine 18 bin çocuğumuza da ayrıca SED ödemesi yaptık.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu aynı mı, nakdî mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
MUSA ŞAHİN – Nakdî Sayın Vekilim.

Sosyal ve ekonomik destek, çocuğumuzun herhangi bir koruma ihtiyacına gerek duymadan, ailesinin yanında hayatını idame ettirebilmesi, eğitim ve diğer masraflarını karşılaması için aileye ve çocuğa verdiğimiz nakdî bir destek. Bunu çeşitli ödeme yöntemleri var, kısa süreli ve uzun süreli sosyal ve ekonomik ödemelerimiz var. Şu an itibarıyla bu ay, geçtiğimiz ay, Mart 15 itibarıyla yaklaşık 173 bin ailemize, çocuğumuza sosyal ve ekonomik destek ödemesi gerçekleştirdik. Sosyal ve ekonomik destek ödememiz ortalama 3.038 TL. Yaş ve eğitim durumuna göre 3.038 TL'nin üzerinde ya da altında olabiliyor ama ortalamamız 3.038 TL'dir.

Depremden sonraki süreçte, bundan sonraki süreçte yaptığımız ve yapacağımız planlamalardan da kısaca bahsetmek istiyorum. Çadır kentlerde güvenli çocuk dostu alanlar oluşturmak istiyoruz. Buralar daha çok toplu yaşam alanları şeklinde özellikle çocuklar için risk oluşturma durumu olabileceği için biz bölgedeki tüm valiliklerimize bununla ilgili bir yazı gönderdik; buradaki, bu bölgedeki çadır güvenliğinin ya da konteyner kentlerdeki güvenliğin artırılması ve bu bölgedeki çocuklarla ilgili sürecin takip edilmesi ve herhangi bir ihmal ya da istismar olayının yaşanmamasıyla ilgili bir yazı gönderdik. Yine, bölgede çalışan personelimiz hem aile ziyaretlerinde hem de bu psikososyal destek ziyaretlerinde bununla ilgili de ailelerimizi bilgilendirmekte ve farkındalık oluşturmaktadır. Bizim için bundan sonraki en önemli husus Sayın Başkanım, “Çocuklar Güvende Programı” dediğimiz depremden sonra depremlerde çocuklarımızın ve ailelerinin periyodik takibi. Çocuklarımızın herhangi bir ekonomik yoksunluğunun olup olmadığıyla, eğitimine devam edip etmediğiyle ilgili süreçlerini her yönüyle takip edeceğimiz bir sistem kurgulayacağız. Hâlihazırda uyguladığımız bir sistemdi ama depremden sonra biraz daha genişletmemiz gerekiyor.

Yine, deprem nedeniyle yabancı uyruklu çocuklarla ilgili süreçleri de takip edeceğiz. Çocuk komitelerimiz var bizim 81 ilde. Buradaki komitede görev alan çocuklarımızın da deprem bölgesinde konteyner kent ve çadır kentlerdeki akrabalarıyla iletişimini sağlayarak akrandan akrana en azından eğitimlerini ve farkındalıklarını artırmak istiyoruz.

Şu an bölgeye gönderdiğimiz bir oyun tırı var. Bunu aslında “oyun tırı” şeklinde söylüyoruz ama çocuk için en önemli hususlardan bir tanesidir bu. Çocuğun psikososyal desteğinde oyun terapisi en önemli argümandır. Biz çocukların bu süre içerisinde hem eğlenmesi hem de yaşamış oldukları travmadan uzaklaşmaları için Geleneksel Spor Dalları Federasyonuyla bir protokolle onların geleneksel oyun tırlarını şu an bölgeye gönderdik. Her ilde ya da çadır kentin olduğu bölgede yaklaşık on beş, yirmi gün sürecek bir süreç var. Bu süreç içerisinde de çocuklarımızı hem takip edip hem de yaşadıkları bu travmadan uzaklaştırmak istiyoruz.

Bundan sonra yaşanacak afetlerle ilgili de diğer kurumlarla görüşmelerimiz devam ediyor. Özellikle, dijital takip bizim için burada belki çok önemli bir husus oldu. Özellikle deprem bölgesinde enkazdan çıkan çocukların hangi ile gittiğiyle, hangi hastanede olduğuyla ilgili bir sürecin oluşturulması ya da takip sürecinin oluşturulması gerektiği kanaati olduğu için Sağlık Bakanlığımızla da bu süreci iştişare ediyoruz ve görüşüyoruz.

İleriki dönemde, yine, çok fonksiyonlu “çocuk koruma şehirleri” dediğimiz... Az önce bahsettiğim herhangi bir uzvunu kaybetmiş, engel durumu olan çocuklarımızın da rehabilitasyonunu sağlayabileceğimiz çocukevleri sitelerimizi engelli çocuklarımızı da işin içine katacak şekilde çocuk koruma şehirlerine dönüştürmek istiyoruz. Yine, özellikle çocuk ve ergen danışma merkezleri oluşturmayı hedefliyoruz ve çocuklarımıza psikososyal destek sağlayarak onların güçlenerek hayatlarına devamını sağlamak en büyük hedefimiz.

Arz ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ediyoruz.

İzmir Milletvekilimiz Necip Bey, buyurun efendim.

NECİP NASIR (İzmir) – Hocama sunumlarından dolayı teşekkür ediyorum.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün -yakından takip ettiğim- çalışmalarını takdirle takip ediyoruz. Çalışmalarınızdan dolayı teşekkür ediyorum.

Bu refakatsiz, kimliksiz çocuklara yönelik istatistiklerde ihbar hattına bildirilen çocuk sayısı, o tabloya bir gelebilirseniz... Şimdi, 1.118 ihbar almışsınız Hocam, burada 354 açık görünüyor. 70'inin ailesine ulaşılmış, tedavisi devam eden; 181'i ailesine teslim edilen; 463'ü vefat etmiş, 50'si koruma altına alınmış. O diğer, ihbar hattından gelen 354 kişi kayıp mı acaba?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Şu anda ihbar süreçleri devam ediyor, henüz sonuç alamadığımız, süreci devam eden ihbarlarımız bunlar. Bazı ihbarlarda da ihbar kişisine de ulaşamıyoruz. Biz bu 1.118 ihbar sahibine 2 kez geri dönüşler yaptık bilgilendirme yapmak için. Tespit ettiğimiz bilgileri, vefat ettiyse vefat ettiği bilgisi, bulundaysa bulunduğu dair bilgiyi ihbar sahibine bildirmek için tekrar geri dönüşler sağlıyoruz. Bazı ulaşamadıklarımız var, “İşlemi devam ediyor.” dediğimiz ihbarlar var. Bunların bir kısmı henüz ihbar sahibine ulaşamadığımız -ama ihbar doğal olarak açıkta duruyor şu anda- bir kısmı da henüz ulaşamayanlar; biz bunu Emniyet Genel Müdürlüğümüzle de paylaştık, onlar da “ulaşamayan ya da kayıp çocuk” olarak şu an işlemlerini devam ettiriyorlar ama bununla ilgili, kaç kayıp çocuk olduğuyla ilgili net veri Emniyet Genel Müdürlüğümüz uhdesinde Sayın Vekilim.

NECİP NASIR (İzmir) – Cumhurbaşkanımız dün bu asrın felaketinde 850 bin kişinin engelli duruma düştüğünü ifade etti. Acaba bunlardan kaç tanesi çocuk, böyle bir istatistik var mı elinizde?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Sayın Vekilim, onu şu an Sağlık Bakanlığından henüz almadık ama Sağlık Bakanlığından ilk istediğimiz verilerde yaklaşık 200'ün üzerinde ampute çocuk olduğunu söylediler. Bize gelen ilk veri bu şekilde Sayın Vekilim.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Necip Bey, o rakam yanlış, enkaz altında o kadar insan kalmadı; yaralı sayısı 850 bin değil, bence 85 bin olabilir, başka bir şey olabilir.

NECİP NASIR (İzmir) – Dün özellikle sordular, onu teyit etmek gerekiyor. “850 bin.” diye ifade edildi; kolu, bacağı...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Yıkılan bina sayısıyla çarptığımız zaman o bilgi doğru olamaz. Doğruysa zaten...

NECİP NASIR (İzmir) – Büyük bir rakam.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Onu soralım.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – O rakam da bir sıfır fazla gibi.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Sayı yüksek geldi bize de.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Yıkılan bağımsız birim içinde o kadar insan oturmuyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Onu, o konuyu bir inceleyin bir zahmet.

NECİP NASIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ
MUSA ŞAHİN – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi Adana Milletvekilimiz Sayın Müzeyyen Hanımefendi’ye söz veriyorum.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ediyorum sunumunuz için.

Şimdi, deprem bölgesinde toplamda kaç çocuk hayatını kaybetmiş, buna ilişkin veri var mı elinizde? Çocukların kaç kayıp? Vefat eden kaç çocuk sahipsiz olarak defnedildi ve uzuvlarını kaybeden vekilimiz de sordu ama kaç çocuk var; bunlara ilişkin bilgi var mı elinizde?

Şimdi, Adana bölgesindeki hastanelere civar illerden çok sayıda çocuk geldi ve bunların çoğu ya kendini ifade edemiyor ya bilinci yerinde değil. İlk üç gün hastanenin önünde çok da tekin olmayan insanların yığılmış olduğu ihbarı geldi bize, hani, bunları “Bizim çocuğumuz.” diye sahiplenmek isteyen birtakım tekin olmayan insanların varlığı söylendi; gittik, gerçekten, yerinde tespit ettiğimizde bir sürü insanın kapı önünde beklemekte olduğunu gördük ve buna ilişkin bir güvenlik zafiyeti yaşandı. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak bir afet anında bu çocukların korunmasına dair Emniyetle ortaklaşa bir iş birliği düşünüldü mü? Bence bu çok önemli. Bir afet bölgesi olan, afetlerle karşı karşıya olan bir ülkede bu çocukların ilk üç günlük güvenliği çok önemliydi; buna dair bir zafiyet yaşandı, buna bizzat şahitlik etmiş bir milletvekili olarak soruyorum: O üç günde kaybolan veya sahiplenilen çocuklarla ilgili bir bilgi var mı elinizde? Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Yine, bazı cemaatlerin -özellikle sosyal medyada da paylaştılar bunu- bu çocukları alıkoyduğuna dönük iddialar oluştu, basına da yansıdı bunlar ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Derya Yanık’a sorulduğu zaman da bu çocukların, ailelerinin izni dâhilinde cemaatlerin kontrolü altında olmasına ses çıkarmayacaklarını ifade ettiler. Aslında kendini ifade edemeyen çocuklar da vardır muhakkak onun içerisinde, reşit olmayan, kendini ifade edemeyen, ailesi olmayan çocuklar da vardır muhakkak bunların içerisinde. Devlet olarak bu çocuklara gerekli güvenlik sağlanamaz mıydı? Buna dair böyle bir önlemin alınması gerekmiyor muydu? Çünkü bunların bir tercih hakkı yok, reşit olmamış henüz yani herhangi bir cemaati tercih edebilme gibi bir hakkı ve şansı da yok. Dolayısıyla bu çocukların farklı cemaatlerin inisiyatifine terk edilmesi ne kadar doğru? Ayrıca, “eğitim birliği” dediğimiz “tevhiditedrisat” dediğimiz bir olay var. Yani, bu eğitim birliği çerçevesinde bu çocukların örgün eğitimde olmaları gerekirken böyle cemaatlerin şeyine terk edilmeleri de doğru bir yöntem değil çünkü zaten kendileri henüz reşit olmadıkları için bu tercihi yapacak durumda da değil. Dolayısıyla, devletin şemsiyesi ve koruması altında olması gereken bu çocuklara dair ne yaptınız? Bunu sormak istiyorum. Bununla ilgili takipler yapılıyor mu? Depremzede kaç çocuğu koruyucu aileye verdiniz? Gerçi az önce ifade ettiniz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Az önce onu söyledi.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Söylediniz onu ama sayı az yani başvuruya oranla sayı az. Tabii ki güvenliklerinin ve o ailelerin...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Araştırılıyor o yüzden.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Elbette soruşturulması gerekiyor. Dolayısıyla, ben özellikle de bu çocukların güvenliği açısından sizin görevinizin çok çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum, bu sorulara cevap vererseniz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Şimdi bir soru daha var.

İstanbul Milletvekilimiz Gökân Zeybek Bey'e söz veriyorum.

Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Aslında, siyasetin konusu olmayan bir konuyla ilgili bir Genel Müdürlük. Hepimizin üzerinde son derece hassas olduğu... Sadece bu döneme ilişkin demiyorum, devletlerin bilinen tarihleri incelendiğinde özellikle afet, salgın ya da savaşlar sonrasında refakatsiz kalmış olan çocuklarla ilgili hep bir düzenleme yapıldığını, hatta kimi devletlerin gelecekteki yönetici pozisyonuna da bu çocukların yerleştirilerek getirildiğini görüyoruz. Osmanlı'da da ondan önceki Türk devletlerinde de buna ilişkin son derece bilinen kayıtlar var. Cumhuriyet öncesi ve cumhuriyet döneminde de biz bu tür çocuklarla ilgili, bunların koruyucu bir devlet güvencesinde olmasının ve en iyi eğitim fırsatlarından yararlanmasını, nitelikli bir eğitim sonrasında da yönetici pozisyonunda olmasıyla ilgili gerek askeriye de gerekse devletin diğer kurumlarında yönetici pozisyonunda insan yetiştiren örnekleri görüyoruz.

Şimdi, tabii, bu afete “asrın afeti” dediğimizde şöyle bir anlam çıkmaya başladı: Her gelen konuşmacı “Asrın afeti, buna yapacak bir şey yoktu, elimiz kolumuz bağlıydı ve zaten ilk birkaç gün süreç işletilemedi...” Aslında, tabii, telefonlar ve iletişim hatları sağlıklı olsaydı, özellikle çocuk meselesiyle ilgili sonrasında ortaya çıktı ki... Korunması gereken temel varlıklarımızın başında çocuklar geliyor.

Mesela ben 1'inci gün deprem bölgesinde ATM'lerin yoğun olduğu meydanlarda güvenlik güçlerinin ATM'leri koruduğunu gördüm, buna ilişkin bir tedbir almıştı. Evet, orada insanların paraya ihtiyacı olabilir diye bu tedbiri almıştı. Cenaze nakilleriyle ilgili mesela cenazeler enkazdan çıkarıldığında nakledilirken bir kayıt tutulduğunu görmedim. Enkaz altından bir yaralı çıktığında onun birinci derece yakını yoksa o kişilerle ilgili de bir kayıt tutulduğunu görmedim. Şimdi, burada sormak istediğim şu: Buna ilişkin, bundan sonraki bir afet anında sorumluluğunuzda olan herhangi bir çocuk bir noktadan alındığında öncelikli olarak kayıt altına alındıktan sonra bir ambulansa ya da bir nakil aracına verilerek ilgili yere ulaştırılması konusunda bir programınız var mı? Bu programın bütün yurttaşlar tarafından da biliniyor olması lazım.

Şimdi ben çocukla ilgili değil ama şöyle bir şey yaşadım, onu belirtmek istiyorum: Bir enkazdan çıkan bir cenazenin hiçbir yakını yoktu, ben milletvekili kartımı çıkardım, “Bu kişi şu apartmanda, şu sokakta, şu mahalledeki binanın 3'üncü katındaki enkazdan çıkarıldı.” diye kartımı ceset torbasının içine koyarak gitmesi için birkaç tane böyle yazı yazdım çünkü o kim yani bilmiyoruz onu. Ama biliniyor olması konusunda orada bir hat olabilseydi belki oraya yazışmalar yapılabilirdi. Bu manada bizim riski sifıra indirmek için benzer programların bütün yurttaşlar tarafından biliniyor olması lazım, buna ilişkin eğitimlerin veriliyor olması gerekir. Böyle bir afet anında bizim enkaz altından çıkardığımız ya da sokakta gördüğümüz ya da bir biçimiyle kurtarılmış olan bu çocukların devletin koruyucu kuvvetlerine teslim edilirken o geçiş sürecinin de son derece şeffaf yönetilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, bir başka nokta da şu: Seçmen listeleri askıya çıkmaya başladı. Seçmen listeleri askıya çıkınca biz kayıp seçmen sayılarına da ulaşmaya başladık yani buna ilişkin bir data programıyla baktığımızda özellikle deprem bölgelerinde açıklanan ölüm sayısından çok daha fazla kayıp seçmenle karşılaşıyoruz. Şimdi, bu kayıtların -bütün devlet kurumları için söylüyorum- güvenilir olabilmesi için tespit edilenlerin yanında tespit edilemeyen, ulaşılamayan bilginin de artık açıklığa kavuşması lazım. Bugün 52'nci gündeyiz yani bizim artık hiçbir bilgiyi bilmiyor olma şansımız yok. Bir yerleşim yerinde adrese dayalı sistemde kayıtlı olan çocuk, genç, kadın; özellikle çocuk ve kadınlarla

ilgili hassasiyetimizin çok üst noktada olması gerekir. Bunlarla ilgili kayda bağlanmamış ve meçhul noktasında hiç kimsenin kalmaması gerekir. Bu konuyla ilgili bir çalışmanız var mı? Varsa nedir? Onlarla ilgili bilgi verirsiniz.

Son olarak da bu deprem bölgesinde sağlıklı bir biçimde çıkarılan ya da enkaz altından çıkıp tedavisi tamamlanmış olan çocuklarımızla ilgili, Darüşşafaka başta olmak üzere, bu tür çocukların eğitimine önem veren okullara yerleştirilmesi konusunda farklı bir modül var mı? Siz tıpkı geçmişte Darüşşafakanın kurulduğu gibi, bugün -bu “asrın felaketi” diyoruz- bu felakette yapayalnız kalmış olan bu çocukların, anne-babalarını kaybetmiş çocukların uzun yıllar devlet gözetiminde eğitimlerini tamamlaması için Darüşşafaka benzeri yeni eğitim kurumlarının yapılması konusunda bir hazırlığınız var mı? Bunu sormak istedim. Yazılı da verebilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tabii, buna şu anda cevap vermeniz mümkün değil, zaten bazı konular da doğrudan sizinle alakalı değil. Sadece çocuklarla ilgili diğer birimler...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Sayın Başkanım, birkaç hususa değinmek istiyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Az önce de bahsettiğim gibi, bizim şu ana kadar 325 bin koruyucu aile başvurusu var. Biz depremin ilk gününden beri hep aynı şeyi söylüyoruz, çocuklarımızı ailelerine kavuşturana kadar hiçbir çocuğumuzu ne koruyucu aile ne de evlat edindirmeden faydalandırmayacağımızı özellikle belirtiyoruz. Bu çocuklarımızla ilgili süreçler hâlen devam ediyor, şu an itibarıyla refakatsiz olabilirler ama ailelerinin henüz vefat edip etmediklerini bilmiyoruz, belki onların tedavi süreçleri başka bir ilde, başka bir hastanede devam ediyor olabilir.

Şunu belirtmek isterim: Biz Sağlık Bakanlığıyla, yaptığımız ortak çalışmayla, bu süreci beraber yürüttük. 72 ilde refakatsiz çocuğumuz vardı, 72 ildeki hastanelerde yani Edirne’de bile bizim refakatsiz çocuğumuz vardı.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayıları belli mi?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Az önce bahsettiğim gibi, 1.915 refakatsiz çocuğumuzu biz kayıt altına aldık. Hastanelerde tedavisi devam eden ya da kolluk tarafından bulunup bize getirilen çocuklar olmak üzere toplam 1.915. Süreç hâlen devam ediyor, az önce de bahsettim, dün itibarıyla 7 çocuğumuzu ailesine teslim etmişiz; Ağrı ilinde kuruluşumuzda olan 1 çocuğumuzu ailesine teslim etmişiz, Kayseri’de hastanedeki 4 çocuğumuzu ailesine teslim etmişiz, Mersin’de 1 çocuğumuzu hastaneden taburcu olmasından sonra aileye teslim etmişiz, 1 çocuğumuzu da Manisa’dan ailesine teslim etmişiz, Adana’da da 2 çocuğumuzu hastanede tedavisinin sonrasında yakını olmadığı için kuruluşumuzda bakım altına almışız. Bu süreçleri Sağlık Bakanlığıyla çok yakın çalışarak devam ettiriyoruz.

Sayın vekilimin bahsettiği hastane önünde bekleyen tekin olmayan şahıslar vesaire olabilir ama biz Sağlık Bakanlığıyla ilk günden beri şunu konuştuk: Hiçbir çocuğun, taburcu olsa bile, Aile Bakanlığının haricinde, Aile Bakanlığının sürecin içerisinde olmadığı hiçbir şekliyle ailesi de olsa teslim edilmemesi noktasında bir çalışmamız oldu; biz ailesiyse ailesi olduğunu bize ispat edecek nüfustan gerekli belgeleri ya da kolluk tarafından kimlik tespitinin yapılması sonrasında bunu, bunu da eğer hâlâ şüpheli buluyorsak en son -özellikle de yeni doğan ya da 0-1 yaş grubundaki çocuklarımızda-

DNA testlerini isteyerek teslim ediyoruz. Süreci bu kadar hassas ve yakından takip ediyoruz, bizim bu noktada hata yapma lüksümüz yok çünkü çocuk var, mutlaka ailesini bulup ailesinin doğruluğunu tespit edip o şekilde teslim etmemiz gerekiyor.

Cemaatlerle ilgili olan sorunuza Sayın Vekilim Sayın Bakanımızın “Ailenin izni dâhilinde...” dediğini söylediniz. Burada basına yansıyan iki üç haber var; bunlardan isterseniz hızlıca bahsetmek istiyorum müsaadenizle. İstanbul’da yaşanan olay, yabancı uyruklu, Suriyeli aileler ve yanlarında çocukları; bu çocuklar, ismi geçen vakıf tarafından daha öncesinde Hatay’da yine bakımları ve ihtiyaçları karşılanan, oradaki depremden sonra kaldıkları evin zarar görmesi sebebiyle ihtiyaçlarını karşılayan STK tarafından ya da vakıf tarafından İstanbul’daki kendilerine ait kuruluşlarda, evlerde -ailelerle oraya getirilen- annelerinin gözetiminde olan çocuklar. Yani oradaki çocuklar refakatsiz çocuklar değil; ailesi olan, annesi olan ve annesinin yanındaki çocuklar ve zaten savaştan dolayı Suriye’den geldikten sonra Hatay’da da süreç bu şekilde ilerleyen çocuklar.

Yine, basına yansıyan, Kocaeli’ndeki olay, yabancı uyruklu ailelerin Antep’ten düzensiz şekilde Kocaeli’ne gelmesi, orada yabancı bir vakıf tarafından onlara yer sağlanması ve bahsi geçen Kur’an kursunda da oradan gelen bu çocuklara bir akşam yemeği verilmesiyle alakalı yani bu çocukların da ailesi var.

Biz özellikle şunu ilk günden beri söylüyoruz: Bizim kuruluşlarımızda yeteri kadar çocuğumuz var, biz şu an koruyucu aileye bile çocuk vermezken hiçbir vakfa, STK’ye verecek bir çocuğumuz yok. Biz bu çocuklarımızın her türlü ihtiyacını karşılayabilecek güce sahibiz devlet olarak. Bu noktada herkesin rahat olmasını, vicdanen de rahat olmasını...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Biz de Sayın Bakandan böyle bir açıklama beklerdik ama yani “Aileleri yanında, karışamayız...”

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – İşte, Bakan adına Genel Müdürümüz...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Yine, Adıyaman’da bir cemaatle ilgili “1.100 çocuk X tarikatının elinde.” diye bir haber yapılmıştı biliyorsunuz. Burada da o bölgedeki, o köydeki devre mülk sahiplerinin evlerini Adıyaman’da evleri yıkılan ailelere açmasıyla aileler o bölgeye yerleştirildi. Bizim bilgimiz ve kontrolümüz dâhilinde yaklaşık 4.500 kişilik bir nüfus o bölgeye yerleşti. O bölgede yaşayan çocukların hepsi ailesinin yanında yani orada refakatsiz 1.100 çocuğun verilmesi gibi bir durum kesinlikle yok, ailesinin yanında yaşayan çocuklar. İlk haber çıkmadan günler öncesinde bize bu bilgi geldiğinde bizim ekiplerimizle gidip yerinde gördüğümüz ve tespitini yaptığımız bir durumdur ama kasıtlı olarak çarpıtılmaya çalışılıyor bazı basın-yayın organları tarafından. Bunu tekrar dile getirmek istiyorum. Bizim herhangi bir vakıf ya da cemaate verecek bir çocuğumuz bile yok.

Az önce Sayın Vekilimizin söylediği, biz kuruluşlarımıza aldığımız çocuklarımızın bakım, eğitim, her türlü ihtiyacını karşılıyoruz; akademik başarıyı yüksekse en iyi okullarda okutuyoruz, her türlü eğitim desteğini veriyoruz, yurt dışı eğitimi de dâhil. Kısa bir süre önce yurt dışında eğitimini tamamlayan, yüksek lisansını da yapan bir kız çocuğumuz geldi ve devlet olarak biz onun her zaman arkasındayız. Depremzede çocuklarımız da bu sürece dâhil. Biz kuruluşlarımıza aldığımız her çocuğumuzun eğitim de dâhil her türlü ihtiyacını sonuna kadar karşılıyoruz ileride vatanına, milletine hayırlı bir birey olabilmesi için.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sorun cemaatlerin barındırabildiği o vatandaşları devletin neden barındıramadığı yani sorun burada zaten. Tamam, “Cemaatin orada olmasında, cemaatte olmasında bir sorun yok.” diyorsunuz ama yani devletin bunu sağlayacak olanakları olması lazım. Dolayısıyla, orada konteyner ya da çadır veya bir barınma alanı sağlanabilirdi.

Ben bunu yine tekraren belirtmiş olayım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Sizlere, Bakanlığın bütün mensuplarına yaptığımız hizmetlerden dolayı gönülden teşekkür ediyoruz.

Sağ olun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Bizler de teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ama biz şunu istiyoruz, bütün kurumlara şunu teklif ediyoruz: Ülkemiz bir deprem ülkesi, muhtemel depremler için hazırlık yapmamız lazım; bu depremde alacağımız dersleri dikkate alarak muhtemel bir depreme hazırlık yapalım. Bu konuda sizin kanun, yönetmelik, mevzuat, diğer kurumlara koordinasyon hususunda vereceğiniz birtakım tavsiyeler varsa onları da bize yazılı olarak bildiririz lütfen.

Teşekkür ederiz, sağ olun, elinize sağlık.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ MUSA ŞAHİN – Biz teşekkür ediyoruz, sağ olun.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, Doğal Afet Sigortaları Kurumu burada.

Zekiye Selva Eren Hanımefendi, burada; Erdal Turgut, koordinatör, burada; Burcu Altunbaş Özdemir, gelemedi.

Buyurun.

5.- Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) Teknik İşleticisi Türk Reasürans AŞ Genel Müdürü Zekiye Selva Eren’in, DASK’ın deprem öncesi ve deprem sonrası almış olduğu kararlar ile atmış olduğu adımlar hakkında sunumu

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Teşekkür ediyorum.

Türk Reasürans, DASK’ın işletici şirketi; Ağustos 2020 tarihinde biz işletici şirket olarak görev yapmaya başladık DASK’ta. Biliyorsunuz, DASK yirmi üç senelik bir kurum, öncesinde uzun seneler, on üç, on dört seneye yakın Eureka Sigorta yönetimini yaptı, yine, onun öncesine Milli Reasürans şirketimiz yöneticiliğini yaptı, işleticiliğini yaptı Kurumumuzun. Sonrasında, 2020 Ağustos ayında da Kurum işleticiliği bize devr oldu ve o günden bugüne de Kurum işleticiliğini biz üstleniyoruz.

Ben, deprem öncesinde, aslında, Kurumu devr aldıktan sonra, hemen sonra atmış olduğumuz adımlardan müsaadeniz olursa biraz bahsetmek istiyorum, sonrasında mevcut durumdan biraz bahsedeceğim, deprem sonrası almış olduğumuz ve atmış olduğumuz adımlardan.

Şöyle ki: Az önce de bahsettiğim üzere 8 Ağustos 2020’de işleticiliğini devr aldık ve 22 Kasım 2022’de Ankara’da DASK Olağanüstü Yönetim Merkezini açtık. İlerleyen slaytlarda bunları biraz daha açacağım. Deprem anında faaliyetlerin sürekliliğini teminen DASK’ın tüm teknolojik altyapısını yeniledik, bu oldukça zaman alan da bir süreçti.

Bunun dışında, ihbar sistemlerinin günün koşullarına cevap verebilecek bir hıza ulaşmasını sağladık. O da şuydu aslında: Kurumu devraldığımızda ilk yaptığımız şey aslında hasar ihbarlarıyla ilgili olan yük testlerini yapmaktı. Bu yük testlerini yaptığımızda da şunu gördük: Vatandaşımız e-devlete girdiğinde ve DASK'ın "web" sitesine girdiğinde, buradan hasar ihbarı yapmak istediğinde yük testleri neticesinde birtakım sorunlar yaşandığını ve yeterli olmadığını gördük. Bunun üzerine de bir hasar projesi başlattık. Yaklaşık bir buçuk sene süren bu hasar projesi neticesinde de şu anda eş zamanlı olarak sınırsız ihbar alabiliyoruz ve yirmi dört saat içinde 96 bin dosya açabilecek bir konuma da getirdik.

Bunun dışında, ana veri merkezimiz İstanbul'daydı yani depremin en olası olduğunu düşündüğümüz bir yer olan İstanbul'daydı. Bu sebeple de biz ana veri merkezini Ankara'ya taşıdık ve yedeğini İstanbul'da bıraktık. Bu da ciddi bir projeydi.

Bunun dışında, şirketimiz uzunca bir süredir, yaklaşık iki senedir "CATMOD" adını verdiğimiz bir modelleme platformu üzerinde çalışıyordu. Akademisyenler ve kendi şirketimizin ekipleriyle birlikte çok ciddi bir çalışma yürüttük ve dünyada sadece 2 tane eşleniği olan bir ürün ortaya koyduk; bir modelleme platformu. Bu modelleme platformu hem sigorta sektörü için hem de DASK için çok ciddi bir anlam ifade ediyor. Sigorta şirketleri her sene portföylerini modelliyorlar ve bu modelleme neticesinde bir büyük katastrofik deprem anında alabilecekleri maksimum hasar rakamını hesaplıyorlar ve buna göre de sigorta şirketleri risklerini reasürörlere devrederken ne kadarlık bir devir yapmaları gerektiğiyle ilgili kendilerine yardımcı oluyor. Bu, gerçekten çok kıymetli bir ürün. Boğaziçi Üniversitesinden Sinan Akkar Hoca'mız üniversiteden ayrılarak iki senedir şirketimizle çalışıyor ve proje Başkanlığını yürütüyor, onun dışında da çok ciddi ve teknik bir ekip, deprem mühendislerinden oluşan bir ekip oluşturduk. Yaklaşık 20 kişilik bu ekibimiz gerçekten çok başarılı bir ürün ortaya koydular. Bunun neticesinde de bu modelleme platformumuz aslında -biliyorsunuz, biz, aynı zamanda, deprem fonumuzun haricinde de bir reasürans koruması alıyoruz- ne kadarlık bir reasürans korumasına ihtiyacımız olduğunu hesaplamamıza yardım etti ve akabinde de depremler olduktan sonra ne kadarlık bir hasar ödeyeceğimizin de kolaylıkla planlamasını yaptık ve kırk sekiz saat içinde ödeyeceğimiz hasarı da hesaplamış olduk. Şöyle söyleyeyim: Bunun bir eşleniği RMS dünyada kullanılan, Moody's tarafından 2 milyar dolara bundan iki sene önce satın alınmış çok önemli bir modelleme platformudur. Burada yapılan çalışma da oldukça kıymetliydi.

Yine, DASK'ı devraldığımızda 10,5 milyar bir fonu vardı yani yaklaşık yirmi senede birikmiş bir 10,5 milyar fondan bahsediyoruz. Biz de bunu iki buçuk yılda 23,5 milyar gibi bir rakama getirdik; aslında 24 çünkü İzmir depremi oldu, orada da bir 500 milyon ödedik. Onun dışında, yine, DASK'ı devraldığımızda 25 milyar TL'lik toplam koruması vardı, bunun 10 milyarı fon, 14 milyarı da reasürans korumasıydı. Yapmış olduğumuz modelleme çalışmalarıyla bu rakamın yeterli olmayacağını, büyük bir İstanbul depreminde yahut başka büyük bir depremde bu rakamın bize istediğimiz şekilde bir koruma sağlamayacağını anladık ve bunun neticesinde de toplam koruma rakamımızı 117 milyara fonumuzla beraber çıkarmış olduk.

RECEP UNCUOĞLU (Sakarya) – Nasıl çıkardınız?

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ
GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Reasürans koruması aldık.

Şöyle anlatayım: Her sene dünyanın önde gelen reasürans şirketlerinden "A" ratingli reasürans şirketlerine riskimizi devrediyoruz, ülke içinde tutmuyoruz. Bu 117 milyarlık korumanın 23,5 milyarı fon, geri kalanı tamamen "A" ratingli reasürans şirketlerine yapmış olduğumuz devirlerdir. Türkiye'de sadece 6 sigorta şirketi DASK reasürans plasmanına katılmıştır, bu da 117 milyarlık teminatın içinde

sadece 400 milyon TL gibi bir katkı sağlamaktadır çünkü DASK'ın reasürans koruması çok büyük bir koruma, dünyanın en büyük plasmanlarından bir tanesi diyebiliriz. Dolayısıyla onların kapasitesi ancak 400 milyon TL gibi böyle bir riski üstlenebilecek oranda olduğu için geri kalanı da global reasürörlere devredilmektedir. DASK reasürans yapısı katlı bir plasman yapısıdır. Aşağı katında 23 milyardan kullandığımız, belli bir, konservasyon dediğimiz, rakam vardır, hepsini kullanmamak adına onu, cebimizdeki parayı minimumda tutarız; ondan sonra kat, kat, kat reasürörlere devrederiz, ta ki en yukarıdaki limite ulaşana kadar; aslında çok detaylı ve teknik.

Bunun dışında, 25 Kasım 2022'de teminatlarımızı arttırdık. 100 metrekare olan bir ev için ödemiş olduğumuz... Daha doğrusu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının her sene bildirdiği metrekare maliyetini 1.508'i 3.016'ya çıkardık; bu yolla DASK'ta maksimum ödenecek olan teminat tutarını 640 bin TL'ye ulaştırdık.

Ben aynı zamanda hem sunumu yapıp hem de bazı şeyler de söylemek istiyorum müsaadeniz olursa. Biliyorsunuz, hem vatandaşlardan hem de halkımızdan işte “DASK çok yetersiz.” “Neden bu kadar az teminat veriyorlar?” gibi birtakım yorumlar var biliyorsunuz. Öncelikle DASK temelde baz bir teminat yani baktığınız zaman, her şeyden önce toprak maliyetini, arsa maliyetini biz ödemiyoruz DASK'ta; bu, dünyanın her yerinde bu şekilde. Bunun üzerine de tabii ki şöyle bir şey... Tabii, bizler de hani bunu çok daha büyük teminatlar yapmak isteriz ki yapabiliriz de ama ne yazık ki, dediğimiz gibi, depremde oluşan yani vatandaşların primlerinden oluşan rakam ve fon yeterince olmadığı için, ister istemez, bir reasürans koruması alıyoruz. Eğer bu teminatı arttırmak istersek yani vatandaş “Benim evim 2 milyon, sen bana 640 bin lira veriyorsun; ben ne yapacağım ki bu 640 bin lirayla?” diyor, biliyorsunuz. Biz, tamam, bunu 2 milyon yapalım ama o zaman da bizim bir korumaya ihtiyacımız oluyor, mevcutta aldığımız bu korumanın neredeyse 2 katı bir korumayı almak istediğimizde bunun da bir reasürans maliyeti var. İşte, o maliyet o zaman çok ciddi anlamda artıyor ve poliçe primleri 7 bin, 8 binler gibi rakamlara çıkıyor. Biz de bundan sebep diyoruz ki: Ey sevgili vatandaşımız, siz bizden bu baz korumayı alın -hiçbir sıkıntı yok- ama bunun üzerine, eğer istiyorsanız, konut poliçesi var, sigorta şirketleri de bunu satıyor ve deprem teminatlı konut poliçesini alabilirsiniz ve metrekare fiyatını -biz 3.016 mı veriyoruz- orada 14 bin TL'ye kadar bunu alabiliyorsunuz. Rakamlara baktığımızda da Türkiye'de 11,5 buçuk milyon, yaklaşık 12 milyon poliçe var ama bakıyorsunuz, ihtiyari dediğimiz yani konut poliçesi dediğimiz, vatandaşlar sadece 3 milyon poliçe yapmış yani mevcutta var olan bir ürünü aslında konuttan da elleri yani imkânı olan insanlar alabilecekken yani bu da belli bir seviyede kalmış, yeterince eşlenik değil. Onun da çoğu aslında, banka kredileri sebebiyle yapılan konut poliçelerinden bahsediyoruz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Paranızı nasıl değerlendiriyorsunuz?

DOFAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Paramızı nasıl değerlendiriyoruz...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Kamu bankalarında mı?

DOFAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Biz kamu haznedarlığına tabiyiz bu arada.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ondan kaybediyorsunuz işte.

DOFAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Şöyle, güzel bir haber vereyim: Kamu haznedarlığından geçen hafta itibarıyla çıktık; bu da bizim önerimizdi, sağ olsun, Bakanımız da bunu imzaladı. Bizim uzun zamandır arzu ettiğimiz, göreve ilk geldiğimizden beri istediğimiz bir şeydi. Kamu haznedarlığından

çıktık ama bu arada, yirmi senedir 10,5 milyarla aldığımız rakamı biz yaklaşık iki buçuk yılda 23,5 milyara getirdik; çok doğru da pozisyonlandık, çok da akıllıca yaptık ve paramızı da “kamu bankaları” diyorsunuz ama çok akıllı bir şekilde de yönettiğimizi düşünüyoruz. Dolayısıyla ya, vatandaşın bazı hani duyduğumuz hususlar oluyor, işte “Para nerede; şurada mı, burada mı?” Para kamu bankalarında duruyor ve belli...

NECİP NASIR (İzmir) – Kamu bankaları daha iyi veriyor, daha iyi değerlendiriyor.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ama enflasyon, inşaat maliyeti yüzde 150 artarken yüzde 20 değerlendirse ne olur?

NECİP NASIR (İzmir) – Şimdi onunla alakalı değil, şimdi, paranın bankada değerlendirilmesini konuşuyoruz.

DOFAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Bu arada sırf mevduat değil, TÜFEX kâğıtlarında da değerlendiriyoruz; onu da söylemem lazım. Dolayısıyla şu anda kamu haznedarlığından da yeni bir kararla çıktık ve dediğimiz gibi, çok iyi bir fon ekibimiz var ve hem İş Portföyle, aynı zamanda da Ziraat Portföy tarafıyla da çalışıyoruz, dolayısıyla herkese eşit mesafede, akıllıca bir pozisyon almış bir şirketiz; onu da söylemekte fayda var.

Bunun dışında, yine, deprem sonrası alınan ilk aksiyonlardan bahsetmek istiyorum müsaadeniz olursa. Ankara’daki olağanüstü yönetim merkezimize hemen ekiplerimizle beraber, İstanbul’daki yönetim ekiplerimizle ilk saatler itibarıyla ulaştık. Yine, dediğimiz gibi, Alo DASK 125 üzerinden ve e-devlet ve “web” sitemiz aracılığıyla hasar ihbarlarını aldık kesintisiz bir şekilde ve yirmi dört saat geçmeden de hasar ödemelerine başladık. Orada da şöyle, ÇSB raporlarını temel alarak -bu raporlara erişimimiz var- hatta bazı vatandaşlarımız bize ihbar bile yapmadan çok hızlı bir şekilde hasar dosyalarını açtık ve hasar ödemelerine başladık, özellikle ilk etapta, pert olan yani yıkılmış binaların ödemelerinden başladık. Aynı zamanda ilk gün itibarıyla da bölgeye intikal ettik. Onun dışında, Malatya’da, İskenderun’da, Osmaniye’de, Şanlıurfa’da, Adıyaman’da ve Antep, Elâzığ, Maraş gibi illerde de konteynerler kurduk. İlk etapta tırımız zaten Maraş’a ulaştı, bir tırımız var. Burada uydu telefonundan tutun... Ekiplerimizle beraber bölgeye intikal ettik ve yine, ilk etapta, konteynerlerimizi depremin çok ağır olan yerlerinde değil de daha az, göreceli olarak daha hafif olan yerlere -çünkü arama kurtarma çalışmalarını da etkilememek adına, bir de yer ve alan belirlemesi çok kolay olmadığı için ilk etapta oralardan başladık- sonrasında tabii, ciddi hasar alan bölgelere konteynerlerimizi yerleştirdik.

Hasar ödeme sürecinde birtakım ilave aksiyonlar aldık. DASK tarihinde ilk olarak bir avans ödemesi gerçekleştirdik. Burada bunu da 27 Şubatta yaptık; bugüne kadar yapılmamış bir şeydi. Amacımız şuydu: Vatandaşlarımıza hani finansal anlamda çok hızlı bir şekilde bir güvence sunabilmek adına böyle bir yola gittik; ciddi de bir teveccüh gösterildi burada. Dediğim gibi, ağır hasarlılarda yüzde 20, orta hasarlılarda da yaklaşık yüzde 10 gibi bir avans ödemesi yaptık. Bunun dışında yetmiş iki saatte hafif hasar ödemelerini gerçekleştiriyoruz. Bunu şöyle kısaca anlatayım. Biz yaklaşık 425 bin adet hasar dosyası açtık, bu yaklaşık 450 bini bulacak çünkü günlük hasar ihbarları 2 binlere kadar düştü. Baktığımız zaman da bu 425 bin adet dosyanın yaklaşık 330 binine yakını hafif hasarlı dosyalar. Bu da hafif hasarlı dosyalar çok el oyalayıcı; geri kalanı pert, orta ve ağır dediğimiz dosyalar. Hafif hasarlı dosyaları da çok hızlı, tabii ki insan gücüyle eritmek gerçekten hiç kolay değil. O anlamda da biz orada yine çok hızlı bir aksiyon aldık. Bunu da hem basında hem “web” sitemizde, hem Instagram’da, birçok sosyal medyada da videolar çekerek vatandaşlarımıza nasıl başvuru yapacakları hususunda anlatımlarda bulunduk. Yine, burada Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkeziyle yapmış olduğumuz eş zamanlı çalışmalar neticesinde çok hızlı bir şekilde vatandaşlarımızın yine e-devlet üzerinden 3 tane evrakı yüklemeleri

neticesinde yetmiş iki saat içerisinde kendilerine hasar ödemesine başladık. Şu ana kadar 102 bin kişi başvurdu. Burada da amacımız şu: 3 tane evrak yüklüyorlar; bir tanesi nüfus kağıdı, bir tanesi -yine, onu da e-devlet üzerinden alıyorlar ve aynı yerde e-devlet üzerinden yükleyebiliyorlar- tapu ve ÇSB'den aldıkları raporları yüklüyorlar. Bunun neticesinde de çok hızlı bir şekilde... İlk günlerde bir gün, bir buçuk gün kadar geciktik, yetmiş iki saat diyoruz ama bir gün falan böyle bir şeyimiz oldu; şu anda onu da yakaladık çünkü araya İslâhiye gibi birtakım küçük yerlerimizde sıkıntılar vardı, onları hemen öne aldık, dosya ödemelerini ki oraları da hep bitirdik -onlara da geleceğim birazdan- ve şu anda, dediğim gibi, vatandaşlarımız o anlamda buradan hızlı bir şekilde ihbarda bulunuyorlar. Ama aynı zamanda da bazı vatandaşlarımız diyorlar ki: "Az hasarlılarda, lütfen, bize eksper gönderin." Yani isteyen de oluyor, eğer öyle bir talep geliyorsa da vatandaşlarımıza da eksper gönderiyoruz.

Yine, müsaadeniz olursa, şunu söylemek istiyorum DASK'la ilgili. Şöyle: Şimdi, burada ne yazık ki bazı -yani DASK'la ilgili sorunlar değil ama- vatandaşlarımız 100 metrekare olan evini 40 metrekare, 30 metrekare gibi poliçeler yaptırmışlar; bundan sebep çok ciddi mağduriyetler oluyor. Ne yazık ki DASK poliçesi bir su açtırmak, elektrik açtırmak, abonelik gibi işlemlerde hani sadece bunları yapmak için düşünüldüğü için ne yazık ki çok küçük rakamlar vererek poliçeler yaptırılmış. Küçük bir örnek vereceğim sizlere: 100 metrekarelik bir evde -bunları özellikle anlatmak istiyorum burada- eski tarifieden diyelim, 150 bin TL bir tazminat alabilecekken evini 50 metrekare gösterip 75 bin TL tazminat alıyor. Tabii ki o 75 bin TL'nin üzerinden de hafif hasarlı bir uygulama yapıldığı zaman yüzde 15 gibi bir ödeme alıyor, son derece küçük bir rakam alıyor. DASK'taki her şey beyan esaslı olduğu için doğrusunu söylemek gerekirse burada önemli olan vatandaşların doğru beyan yapmaları. Zaten şu anda şunu görüyoruz: Deprem sonrası o 40 metrekarelik yapılan tüm evlerin hepsini vatandaşlarımız doğru metrekarelerle sigortalamaya başladılar çünkü ne yazık ki bunun çok olumsuz tarafını gördüler. Biz de tabii ki çok üzülüyoruz, bunlarla ilgili dönüşler geliyor ama dediğim gibi doğru metrekarelerle sigortalamak gerekiyor.

Bunun dışında, ipotekli konutlardaki hasar ödemelerinde ilk gün itibarıyla bankalarla irtibata geçerek bir iş birliği yaptık. Bu da çok önemliydi. Bankalar Birliğini, hemen bankalarımızı topladık ve çok hızlı bir şekilde bir aksiyon aldık, dedik ki: "50 bin TL'ye kadar, banka kredisi olsa bile, özellikle hafif hasarlı binalarda hiçbir şekilde banka kredisi ödemesine para sayılmayacak ve vatandaşa 50 bin TL ödeme yapılacaktır." şeklinde. Bunu hemen bankalarımız uygun gördüler. Tabii, birkaç toplantı yaptık ama ilk günlerde almış olduğumuz bir aksiyondur. Şu anda vatandaşımızın kredisi olsa bile 50 bin TL'nin altındaki ödemeleri kredisine mahsup edilmeden direkt yapılıyor.

Bunun dışında başka aksiyonlar da tabii, aldık. Öncelikle bu, elektrik su idareleri ve bankalara otuz gün süreyle yapılacak işlemlerde zorunlu deprem sigortasının sorgulanmaması adına bildirimlerde bulunduk, bilgilendirmeler yaptık.

Onun dışında, yine, sigorta şirketlerimize şunu yaptık: Şimdi, sigorta şirketlerimiz... Biz DASK'ı ödütüyoruz ama onun üzerinde sigorta şirketlerinde konut poliçeleri var. Vatandaşlarımız aynı zamanda konut poliçelerinin de hasarlarını hızla alabilsinler diye biz DASK olarak ödemiş olduğumuz hasarları ve sigorta şirketi özelindeki poliçeleri sigorta şirketlerimize bildiriyoruz günlük olarak. Her sigorta şirketi DASK'ın günlük olarak o sigorta şirketinden tazmin edilen poliçelerini görüyor, ödenen hasarları görüyor ve üzerine de konut hasarlarını ödemeye çalışıyor. Yani bizler bunları yaparken, DASK hasarlarını ödemeye çalışırken aynı zamanda, sigorta sektörüne de böyle bir hizmet vererek vatandaşlarımıza aslında veriyoruz bu hizmeti, onların da konut poliçelerinde almaları gereken tazminatları tahsil etmesinde bir kolaylık sağlıyoruz.

Onun dışında, yine, 7 Şubat 2023'te, ilk gün, depremin hemen ertesi gün Mekânsal Adres Kayıt Sistemi dediğimiz MAKS verisi var, bu inanılmaz önemli bir şey ve bunu, biz -sağ olsunlar- İçişleri Bakanlığından temin ettik çok hızlı bir şekilde ve DASK sistemlerine yine çok hızlı bir şekilde entegre ettik ve bu bize gerçekten çok ciddi bir kolaylık sağladı.

Şimdi DASK'ta ben hasarın sürecini ufacak bir izah etmek istiyorum müsaadeniz olursa, o da şöyle: Öncelikle, biz Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bu raporlama sistemlerine bakıyoruz. Raporlama sistemlerinde binalar “pert”, “orta”, işte bu şekilde sıralanmış ama hangisinin DASK'lı, hangisinin olmadığıyla ilgili herhangi bir bilgi yok. Öncelikle onları çekiyoruz, ayırıyoruz, DASK'lı olanları belirliyoruz. DASK'lı olanları belirledikten sonra Mekânsal Adres Kayıt Veri Sisteminde eşleştirme yapıyoruz, uydü görüntülerinden bakıyoruz. Ondan sonra, oradan dönüyoruz tapuya, tapu da eşleştirme yapıyoruz. Orada da ayrı bir procesten bahsediyoruz. Ama belli ölçüde otomatize olduğumuz için de süreçler son derece hızlı gidiyor. Tapuda da tabii, hak sahipliğı önemli. Vatandaşın eşi yapmış oluyor, police onun adına oluyor ama tapu başkasının adına oluyor. Dolayısıyla burada ciddi bir operasyon var, onu vurgulamak istiyorum sizlere. O şekilde ödemelere geçiyoruz. O yüzden de MAKS veri sistemi ve tapu kayıtlarıyla olan entegrasyonumuz çok kıymetliydi ve orada zaten çok hızlı bir şekilde organize olup yaptığımız için hasar ödemelerimiz de oldukça hızlı bir şekilde devam ediyor.

Onun dışında, yine, 13 Mart 2023'te bölgede yeni police üretimine başladık. Şöyle: Zaten yenilemeler devam ediyordu, hiç onları kesmedik ama yeni policeleri de artçılar sebebiyle bekletiyorduk, yeni police uygulaması da 13 Mart itibarıyla tekrar başladı.

Ben yine, hızlıca tazminat ödeme süreçlerinden bahsetmek istiyorum. Bu da çokça konuşuluyor. Öncelikle DASK kurumuyla ilgili şunu söylemek istiyoruz: DASK kurumu police satmıyor, hiçbir şekilde police satmıyor, policeleri sigorta şirketleri satıyor, onları bizim acentemiz gibi düşünebilirsiniz. Sigorta şirketleri direkt satıyor yahut onların acenteleri ya da bankalar, banka şubeleri satıyor policeleri ancak teminatı DASK veriyor. O yüzden DASK'ın bir reasürans koruması var, teminat DASK'tan sağlanıyor, hasarı da DASK ödüyor, sigorta şirketleri de aracımız. Dolayısıyla sigorta şirketlerinin, policeyi yaparken ve satarken araçların yapması gereken en önemli şey policeye vatandaşın doğru telefon numarasına girmek yani vatandaşın bilgilerini doğru girmek. Tamamen onların sorumluluğunda ve yükümlülüğü altında olan bir şey bu.

Bunun dışında, tazminat ödeme süreçlerinde hemen şunu yapıyoruz: Vatandaş bize başvuruyor Alo DASK 125 üzerinden yahut web sitemiz üzerinden, e-devlet üzerinden. Biz hemen hasar dosyasını açıyoruz. İki türlü hasar ödememiz var; biri kredili hasar ödemesi yani kredisi olan konutlar için hasar ödemesi, öbürü de kredisi olmayan, normal, almış vatandaş evini peşin bir şekilde ya da kredi borcu bitmiş bir şekilde, yeniliyor policesini. Onda şunu yapıyoruz: Eğer kredisi yoksa vatandaşın biz vatandaşın o police üzerinde olan telefon numarasına SMS gönderiyoruz. O SMS'in içinde bir kod var. Vatandaş o kodu alıyor ve Vakıfbanka gidiyor. Vakıfbank anlaşmalı olduğumuz banka. Vakıfbanktan bu parayı gidiyor, tahsil ediyor. Ama kredili olanlarda şöyle bir durum oluyor: Vatandaş yine SMS gidiyor, diyor ki: Bu senin bilgilendirmen. Paran yattı, bankana git. Bankasına gidiyor vatandaş. Kredili ya, daini mürtehin. Yani aslında malın sahibi, baktığınız zaman banka ya hâlâ vatandaş bankaya gidiyor, biz parayı bankaların -diyelim ki Ziraat, diyelim ki İş Bankası- genel merkezinin bir IBAN numarasını veriyorlar, biz oraya yatırıyoruz. O genel merkezin o parayı vatandaşın gittiğı şubeye aktarması gerekiyor ve yazmış olduğumuz ve yapmış olduğumuz bankalarla anlaşmaya göre beş gün içerisinde vatandaşın parasını genel merkezin hesabından, IBAN'ından şubeye yatırması gerekiyor. Hani şöyle laflar çıkıyor ya, vatandaşlar şunu söylüyor: Banka bizim paramıza el koydu, şu oldu, bu oldu. Bunun temel sebebini anlatmak için anlatıyorum orada da yine, müsaadeniz olursa. Aslında öyle

bir şey olmuyor, şu oluyor: Bankalarımıza biz -bizimle zaten alakası yok- kredili işlemlerde parayı gönderiyoruz. Bankaların genel merkezlerinin hızlı hareket edip bizle anlaşmış oldukları o beş gün içerisinde o bankanın şubesine, vatandaşın olduğu şubeye o parayı aktarması gerekiyor. Ve biz her akşam ödemeleri aktarırken listeler hâlinde, yanlarına bilgilendirmesiyle birlikte, vatandaşın T.C'sini koyarak, her türlü detayıyla bankalara gönderiyoruz ve bankaların bunu hızlı bir şekilde sistemlerine entegre edip beş günde oraya aktarması gerekiyor. Bankaya vatandaş gidiyor, diyor ki: Benim param gelmiş, bildirimim var, bunu bana ödeyin. Banka, daini mürtehin borcunu alıyor içinden, ondan sonra kalanını vatandaşa ödüyor yani bu DASK kurumuyla da ilgili bir şey değil, tamamen sistem bu şekilde. Hani Türk Ticaret Kanunu...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Uzun vadeye yayılmış olan bir ödemeyi bugün niye kesiyor?

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS A.Ş. GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Ama o bizim değil ki banka, bilmiyorum ki yani o benim cevap verebileceğim bir şey değil, dediğim gibi.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – On yıl bir ödeme düşünün, onuncu yıl...

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS A.Ş. GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Ama bina pert olmuş, malın sahibi hâlâ banka; öyle düşünün. Banka olduğu için...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Banka kendisini kurtarıyor, vatandaş pert oluyor.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS A.Ş. GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Aslında öyle de değil, kalan borcu kadarını kesiyor yani bu, kanunda bu şekilde olduğu için. Dolayısıyla bizim buna yapabileceğimiz bir şey yok.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – En çok zaten kaç para ödüyorsunuz?

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS A.Ş. GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – 640 bin lira ödüyoruz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – En çok ama.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS A.Ş. GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Evet, maksimum, en çok 640 bin lira ödüyoruz.

Tahsil edilemeyen ödemeler, buna da gelmek istiyorum, mesela, bizim dün itibarıyla ne kadardı?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Burada vatandaşın lehine yasal düzenleme lazım kesinlikle. Her şey gitmiş, adamın parası da gitti.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, devam edin.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS A.Ş. GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Tahsil edilemeyen ödemelerden bahsedeceğim müsaadeniz olursa yine. Şöyle: Mesela, biz dün itibarıyla DASK kurumu olarak 6 Şubattan beri yaklaşık 7,5-8 milyar TL gibi bir rakam ödedik. Bu rakamın 3 milyarı hâlâ bankada duruyor yani vatandaş gidip bu 3 milyarını tahsil etmemiş. İki tane sebebi var; bir tanesi, bankaların bu paraları biraz geç aktarmasından kaynaklanabiliyor ama asıl sorun şu: Poliçelerin üzerinde yazan telefon numaraları sigorta şirketleri, aracı kurumları ve bankaların şubeleri tarafından ne yazık ki doğru girilmemiş, girilmediği için biz vatandaşa SMS gönderdiğimizde vatandaş bu SMS'i ve içindeki kodu yahut bu bilgilendirmeyi alamayabiliyor. Yüzde yüz hepsi böyle değil tabii ki ama ne yazık ki ciddi oranda, doğru telefon numaralarının girilmediği poliçeler oldukça fazla. Bunun sebebi şu, acenteler şundan korkuyor: Eğer ilerde sigorta şirketleri dijitalleşirse onların müşterilerini çarlarlar. Banka şubeleri de

şöyle düşünüyor: Şubenin telefon numarasını giriyor, üşeniyor; şubenin telefon numarasını girince de vatandaşın telefonuna gitmiyor mesaj, şubenin telefonuna gidiyor. Birçok vatandaş hesabından, daha doğrusu, hasarı ödenmiş olmasına rağmen haberdar değil. Zaten bunu şuradan anlıyorsunuz: 8 milyar para ödemişim, 8 milyarın 3-3,5 milyarı hâlâ bankada bekliyor, tahsil edilmemiş olduğundan.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Kamu spotu yapınız.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Ya, anlatacağım şimdi, geliyorum. Olur mu? Hepsini yaptık zaten.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Yapın yani.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Kamu spotu... Onlar çok basit şeyler, kamu spotuyla çözülmez onlar, biz çok daha net ve çok daha kolay bir çözüm yaptık, onu hemen söyleyeceğim size.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Banka parayı vermemek için her şeyi yapıyor.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Biz niye parayı vermek istemeyelim? Bizim kadar para ödemek için canla başla mücadele eden...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Size demiyorum, bankalar.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Ha, bankalar... Tamam.

Ondan sonra şeyi söyleyeceğim size. Şimdi, biz ne yaptık? Şunu yaptık, dedik ki: Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisiyle...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İstatistiki olarak büyük problem olduğunu gösteriyor bu.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Doğru.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Yani bu şey değil, yüzde 40 demek...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yani çoğu alamamış parasını.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Evet, doğru söylüyorsunuz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Nasıl oluyor? Bunu hızlandırmak lazım.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İstatistiki olarak şey yani çok büyük bir rakam.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Evet, aynen öyle efendim, hemen onu da anlatayım size.

Biz Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisiyle görüştük, dedik ki: Ya, bu vatandaşların bize telefon numaralarını verseniz, dediler ki: “KVKK. Biz sizinle bunu paylaşamayız.” Dedik ki: O zaman, ne yapalım? Çok hızlı bir şekilde yarın devreye giriyor zaten. Bir entegrasyon yaptık onlarla çok hızlı bir şekilde, iki gün içerisinde, çok da ciddi bir “IT” ekibi var Türk Reasüransın, biz bu tarafı kuvvetli bir ekibiz de. O yapmış olduğumuz çalışma neticesinde, vatandaşlara e-devlet bir mesaj gönderecek yarın sabah itibarıyla. Bu hasarlarını hâlâ tahsil edememiş olan vatandaşları biz görüyoruz ya, onların telefonlarına bir bilgilendirme gidecek, diyecek ki: “Lütfen e-devletine gir.” E-devletine girecek mi vatandaş? Zaten şu anda, vatandaş hasarının ödenip ödenmediğini e-devletten sorgulayabiliyor, “dask.gov.tr”den sorgulayabiliyor. Vatandaş giriyor “Paran ödenmiştir.” diyor ama vatandaş bakıyor telefonuna “Ya, ödenmiştir de şifre yok.” diyor. Ne yaptık biz? O entegrasyonla birlikte oraya bir sekme

ekledik, basacak, şifreyi oradan alacak. Anlatabiliyor muyum? Şifreyi oradan aldıktan sonra zaten gidecek -testleri de dün akşam bitti zaten, yarın da devreye alıyoruz- oradan vatandaş şifresini alacak ve ertesi gün bankasına gidecek, buradan tazminatını tahsil edecek. Bir de GSM operatörleriyle...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ya, peki, ben şunu öğrenmek istiyorum yani.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Tabii.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Adamın elinde poliçesi vesaire varsa şifreye ne gerek var? Gitsin, Vakıflar Bankasında...

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Ama hasar süreci var onun, hasarın öyle...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ama ben onu demiyorum. Siz vatandaşın parasını yatırmışsınız ama haberi yok kendisinin.

RECEP UNCÜOĞLU (Sakarya) – Haberi olduğunda şifreye ihtiyacı var.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Haberi olduğunda şifreye niye ihtiyacı olsun?

RECEP UNCÜOĞLU (Sakarya) – Kimliğiyle gidip çekemez mi?

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Hayır, o şekilde...

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Doğrulama için.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Bir doğrulama için, doğrulanması gerekiyor. O, T.C'sine gidiyor, eşleşmesi gerekiyor yani bunun o kadar bir de yasal sebepleri var yani bu, yıllardır da olan bu şekilde bir süreç. Doğrulama yapılması için bu yapılıyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ya, para gönderilmiş, alacak olanın kimliği yok mu? Neyi doğrulayacaksınız yani?

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Ama insanların hepsinde poliçe yok. Telefonlarına doğrulama kodunun gitmesi gerekiyor, o kodla bizim hasar ödeme prosedürümüz eşleşiyor ve o kodla gitmesi gerekiyor bankaya. Yani herkesin elinde... Benim poliçem var, al banka, bu poliçeye göre bana hasarı öde diyemezsin, poliçede ne kadar hasar ödeneceği yazmıyor ki. Hasarının ne kadarını ödeyeceği, benim ona SMS'le gönderdiğim şeyin içinde var, adam orada görüyor zaten ne kadar alacağını.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Yok, kabul etmiyorum bunu. Neden? Yani ne ödeyeceğini bilmese dahi diyelim ki hasarlı bir kişi var, herhangi bir kod veya şifre gelmedi, gitsin, bankada ismi var, şeyi var, oradan çıkarıp “Sizin hasar miktarınız şu kadar, bu parayı ödeyebiliriz.” diyemez mi?

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Sayın Vekilim, ilk aranan şey burada şifre değil zaten. Bankaya gittiğinde eğer şifresi yoksa orada başvurduğunda ona hemen yeni bir şifre göndertiyoruz zaten bankadan. Engel değil bu, sigortalının bunu almasına. Şifreyi şey gibi düşünün Başkanım, orada bankacının da inisiyatifine bırakmayıp -siz hani bir aplikasyondan bankaya girerken bir şifre giriyorsunuz ya onun gibi- o paranın size ait olduğuna dair bir şey, onay...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Vatandaş gidince alsın, onu diyorum.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Gidince alıyor.

RECEP UNCUOĞLU (Sakarya) – Alabilsin, önemli olan o.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Efendim?

RECEP UNCUOĞLU (Sakarya) – Adamda şifre yok, kimliğiyle gitti. Benim param...

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Kimliğiyle gittiğinde şifresi yoksa tekrar bir şifre gönderiyoruz ona, bankadan çıkarmıyoruz müşteriyi orada, o işlem yürüyor Başkanım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ama vatandaşlar bunu bilmiyor bakın. Burada, kusura bakmayın yani bu kadarının, neredeyse yüzde 50'sinin parası gitmiş ama almamış. Burada bir eksiklik var yani eksiklik sizde olmayabilir ama vatandaşın bilgilendirilmesi konusunda bir eksiklik var.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Kesinlikle, aslında...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – İşte, burada basın mensuplarımız da olsa...

NECİP NASIR (İzmir) – Kamu spotu yapınlar, dediği gibi.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Daha poliş kesilirken sorun başlıyor Başkanım. Orada biz ilgili mercilerin hepsiyle zaten gerekli yazışmaları yaptık, uyarıları yaptık hepsine. Şeyi de bütün sosyal medyadan yapıyoruz, basın mensuplarına yapıyoruz, şeyden kamu spotu da yaptık kendi içinde. Hatta bir şey söyleyeyim: Bölgedeki bütün kaymakamlara tek tek yazı yazdık onlara, hepsine yazı gönderdik “Bunları uyarın, vatandaşları böyle yönlendirin.” diye. Bir üstüne de geçen gün her merkeze 3 biner tane broşür koyduk hepsine.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Her birisinin ismi var zaten sizde değil mi?

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Evet.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – O paralar faizsiz olarak mı orada duruyor? Yoksa hani yavruluyor mu? Mesela, üç ay sonra vatandaş haberdar olunca...

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – O kadar sürmüyor.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Yok Vekilim, faizli durmuyor, normal şey olarak duruyor. Yalnız, yasal prosedüre girerse ilk günden nemalandırılıyor.

NECİP NASIR (İzmir) – Hayır, bankaya kalıyor, banka onu ödemez...

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Ama şu anda, şöyle söyleyeyim: Maksimum bir tane şey geldi en son, yaklaşık on beş yirmi gündür bekliyor, parası ödenmiş, böyle bir bilgi geldi. Yani onun üzerine geçen henüz yok ama bankalarla bugün sabah itibarıyla özellikle kredili olanlarda antant kaldık “Lütfen, sakın bekletmeyin ve çok hızlıca, beş gün içerisinde vatandaşın parasını aktarın.” diye. SMS sorununu da zaten bu şekilde aştık, onun dışında da GSM operatörleriyle yine bir anlaşma yaptık. GSM

operatörleri üzerinden de -bizde zaten vatandaşın T.C'si olduğu için, GSM operatörlerinde de o T.C'yle uyuşan telefon numaraları olduğu için- onlar vatandaşımıza yine aynı şekilde yarın itibarıyla tekrar bir mesaj gönderiyor olacaklar.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, burada, herhâlde problem acentelerin telefon numaralarını vesaire doğru girmemesinden kaynaklanıyor.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Evet, aynen öyle.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Dolayısıyla siz bu konuda acenteleri ikaz ediyor musunuz veya onların acenteliğini iptal etme durumu söz konusu olabiliyor mu?

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Şöyle söyleyeyim: DASK kurumu aslında çok özerk ve farklı bir kurum, kendi kanunu olan bir kurum -biliyorsunuz sizler de- sadece denetim anlamında 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'na tabi. Biz hem acenteleri hem sigorta şirketlerini de bu anlamda denetleyebilecek yetkilerle donatılmış bir kurumuz ama çok açık söyleyeyim, sigorta sektörüne bu sorumluluklarını hatırlattığımızda hiç güzel tepki almadık. Yani şöyle söyleyeyim: “Neden biz bu sorumlulukları hatırlıyoruz?” şeklinde -bazı şirketlerimizden diyeyim, bazılarını tenzih ediyorum tabii- son derece olumsuz dönüşler aldık. Hatta şöyle, biz de dedik ki: Bu bizim DASK'la olan, sizlerle yapmış olduğumuz aramızdaki sözleşmede çok açık ve net yazıyor zaten “Sorumluluklar” diye. Onlar da: Ya, keşke böyle hatırlatmasaydınız. Nasıl hatırlatabiliriz? Malumun ilamını yaptık yani sorumluluklarını hatırlattık; doğru neyse onu söylemek gerekiyor. Bazı sigorta şirketlerimizle de bu anlamda net birtakım konuşmalarımız oldu, sonrasında da onlar gerekli şekilde acenteleriyle görüşüp kendileri de bundan sonra bu konuda hassas davranacakları hususunda bize bilgi verdiler.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Sayın Başkanım, bir ekleme yapabilir miyim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Deprem ve DASK konusu çok enteresan. Aslında, normal zamanda çok külfet gibi görülüyor gerçekten. Bize 1.508'den 3.116'ya çıkarırken de “Niye çıkarılıyor?” diye her yerden eleştiriler geliyordu, ilk baktığınızda vatandaş 2 katı prim ödüyor gibi görünüyordu; mesela 5 Şubat sabahı böyleydi konu, 7 Şubat sabahı konu böyle olmadı “Niye 3 bine çıktı, 9 bine çıkmadı?” şeklinde oldu.

Dolayısıyla diğer konu, acenteler konusu da böyle, buna çok benziyor. Biz burada düşük metrekaire girilmesinden tutun da yanlış telefon numarası girilmesine kadar acentelerin hasardan sorumlu olmasını dahi talep ettik; o aşamada çok ağır bulundu o yaptırımlar -diyeyim- uygulanmadı. Ama bugün geldiğimiz noktada gerçekten orada 20 liralık bir düşük ödeme peşinde koşan kişiler -diyeyim- bugün binlerce, milyonlarca hasarın az alınmasına sebep oluyorlar maalesef.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Peki.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ZEKİYE SELVA EREN – Hatta bu sorumlulukları hatırlatıp üstlenmeleri söylendiğinde de bazı şirketlerimiz -bazı diyeyim, bir ya da iki şirketimiz- bu anlamda bölgede yeni poliçe üretimi yapma konusunda imtina ettiler, sonradan biz yazımızı biraz daha yumuşatarak kendilerine iletince tekrar poliçe üretimine başladılar efendim. Tabii, poliçeyi DASK üretmiyor biliyorsunuz, sigorta sektörünün büyümesi anlamında, pastanın küçülmemesi anlamında biz

DASK olarak direkt poliçe üretebilecekken bunu yapmıyoruz ve bu, sigorta şirketlerimiz tarafından yapılıyor. Ancak DASK kurumu... Tabii ki o bölgede yeni poliçe üretilmediği zaman, milletvekillerimiz bizi arayarak “DASK poliçe üretmiyor, neden üretmiyor?” diye bize soruyorlar, hâlbuki bizlik bir durum yok, biz de TSB’ye yönlendiriyoruz “Sigorta şirketlerimize sorun.” Ama birkaç tane sigorta şirketimizde böyle bir sorun oluştu, onlarda da bir iki tanesi yüzünden birbirleriyle yapmış oldukları “Aa, biz kesmiyoruz, aa, siz de o zaman kesmeyin.” gibi konulardan kaynaklıydı efendim ama halledildi, şu anda herhangi bir sorun yok.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, peki toparlayalım lütfen.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ
GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ZEKİYE SELVA EREN – Evet.

Düşük primi az önce zaten konuşmuştuk, orayı geçeyim isterseniz.

Burada hasar tespitinin pratikleştirilmesi; şu anda, biz aslında hasar ödemelerini tamamen parametrik bir şekilde yapıyoruz, çok da hızlı olması açısından bu çok önemli bir adımdı. Şu anda yıkık, acil yıkılacak ve ağır hasarlıların direkt yüzde 100 olarak tazminat ödemelerini yapıyoruz; orta hasarlılarda belirlediğimiz bir oran var, yüzde 50 gibi bir oran, bu oranı ödüyoruz; hafif hasarlılarda da muafiyetsiz bir şekilde yüzde 15’lik bir ödeme yapıyoruz.

Sayısal verilere gelirse şu ana kadar 425 bin dosyamız var, ihbar adedi aldık; toplamı 76 bin 886 ancak bunu “Aa, çok az ödenmiş.” gibi düşünmeyiniz çünkü bunun, 425 binin zaten 330 bine yakını hafif hasarlılarından oluşuyor. Bunlar dünkü rakamlardı; 7,5 milyar; bu, pazartesi günü yaklaşık 10 milyar TL’yi bulacak; toplamda 20-22 milyar TL gibi bir rakam ödeyeceğimizi öngörüyoruz modelleme sonuçlarımıza göre. Şu ana kadar 7,5 milyarın da -bu rakamdan- 4,7 milyarının vatandaş tarafından tazmin edildiğini görüyoruz. Hafif hasar ödeme taleplerini... Yine, bu sitemiz üzerinden, e-devlet üzerinden çok hızlı bir şekilde yapılan başvuru 101 bine ulaştı, dolayısıyla bu 300 bin adedi bu şekilde eritmeyi planlıyoruz. Şu anda görevlendirilen eksper adedi de... Vatandaşlarımız istediği sürece olabildiğince ekspersiz, hızlı bir şekilde ödeme yapmak istiyoruz ama bazı vatandaşlarımız... Eksper talep edenler oluyor, özellikle küçük metrekaelerde hafif hasarlar olunca daha az bir hasar alıyorlar, bu sebeple talepleri üzerine de eksper yönlendiriyoruz. Yangın eksper sayımız Türkiye Cumhuriyeti’nde şu anda 260-270 civarında, hemen hemen tüm eksperler bizim için çalışıyor diyebiliriz.

Bu arada, sigorta sektörünün toplamda ödemiş olduğu hasar bugüne kadar 2,5-3 milyar TL. Onlar, biliyorsunuz, sadece konut değil, KASKO ve diğer hasarları, sınai hasarları da ödüyorlar. DASK ise sadece konutta 8 milyar TL bugüne kadar bir ödeme yaptı ve 20 milyarı aşacak bir ödeme yapacağız gibi görünüyor.

İhbar ödeme dağılımı; pert binalarımızda gelen ihbar adedi 22.936; 16 milyon 405; ağırlarda 28 bin; 15 bin; ortarlarda 38 bin ve 17 bin ödenen dosya adedi olmak üzere, yaklaşık burada bir 50 bin dosya ödedik. 336 bin hafif hasarlılarımız var, bunun da 27 binini ödedik. 30 Nisan itibarıyla, pert, ağır ve ortaların tüm dosyalarını bitiriyor olacağız. Şu anda, her yeri il il ele alıyoruz zaten, tamamen bitiriyoruz. Dün Antakya’yı bitirdik, Hatay bugün akşam bitecek, Adıyaman komple bitti, Elbistan bitti, İslâhiye bitti, Nurdağı komple bitti; biten yerleri, bölgeleri size söylüyorum.

Eksik evrak da var. Vatandaşlarımızdan eksik evrak da tamamlamalarını istiyoruz. Ciddi bir eksik evrak problemimiz de oluyor.

İhbar dağılımları ve eksper sayılarını da görebilirsiniz burada. Hatay’dan en çok ihbarımızı aldık, Malatya’mız yine aynı. Maraş 63 bin olmak üzere, orada da eksper dağılımları...

Ödeme yapılan iller ve ne kadar ödeme yapıldığına ilişkin; Hatay’da 2,7 milyar; Adıyaman 1,3, Adıyaman’ı tamamen temizledik diyorum, sadece eksik evraklar çok var Adıyaman’da, 1.300’e yakın bir eksik evraktan bahsediyoruz, 1.300 vatandaşımızın.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ne gibi eksik evrak?

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Sayın Başkanım, üç tane evrak istiyoruz zaten; bir tanesi, tapu; bir tanesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının hasar tespiti, hatta ekran görüntüsünü bile kabul ediyoruz; diğeri de kimlik; o kadar, bunların... Ben bir şey söyleyeceğim çok çarpıcı olması açısından: Bu üç evraktan bir tanesine sınav sonuç kâğıdı yükleyen sigortalımız var diyelim. Yani sonuçta biz de denetlenen kurumlarız hem de bir hayli denetlenen. Bunları o evrakla yapamıyoruz maalesef. Hızlandırmak adına şimdi bazı şeyleri tekrar yaptık “Çevre ve Şehircilik Bakanlığının listelerini yüklemeyin bari.” dedik, çok yanlış şeyler gelmeye başladı; bizim elemanlarımız yüklemeye başladı, aslında onlara iş çıkarmak istemiyoruz da kendileri yüklerlerse çok daha hızlı yaparız diye zaten bunu istemiştik. Üç tane evrak diye özetlemiş olayım.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Peki, tapusunu bulamazsa ne olacak?

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Web Tapu da geçerli ya da şey de geçerli...

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ZEKİYE SELVA EREN – E-devletin üzerinden alabiliyor efendim.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS A.Ş. GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – E-devlet üzerinden tapu bilgileri var ya Başkanım, o da geçerli.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, bakın, biz “e-Devlet” diye bir sistem kurduk, hakikaten mükemmel bir sistem.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Çok.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, sizde bu adamın T.C. numarası varsa niye tapu istiyorsunuz? E-devletten kendiniz... Tapusu falan hepsi orada olması lazım. Niye vatandaş...

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Sayın Başkanım şöyle çok vakalar var, birkaç tane söyleyeyim: Öncelikle kiracılar, elektriğini, suyunu açtırmak için ev sahibinden bulamadıkları DASK poliçelerini kendileri yapıyorlar. Ev sahibinin de bir tapusu oluyor, mükerrer poliçe oluyor, dolayısıyla kiracılara ödeme durumu oluyor; tapuyla denkleştirmemiz lazım.

İkincisi: Ölümler olabiliyor, hak sahipleri, işte, vârisler altta bölünüyor, onlara ayırmamız lazım. Yani hak sahipliğini tespit etmemiz şart oluyor Başkanım, ondan kaynaklanıyor tapu isteğimiz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, peki.

Evet, onları, rakamları tekrar okumanıza gerek yok, raporda var zaten.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Peki.

Teşekkür ediyorum.

Bu kadar.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Evet, şimdi, Gökân Bey, İstanbul Milletvekilimizin bir ilave söz talebi var.

Buyurun Gökân Zeybek Beyefendi.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Türk Reasürans Şirketinin benim açımdan değerli olması binasını Şandor Hadi'nin yapmış olması, çok önemli bir...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Binasının...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Nişantaşı'ndaki binasını Şandor Hadi...

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Orası Millî Reasüransın, İş Bankasının bir kuruluşu Millî Reasürans, doksân dört sene önce Atatürk tarafından kuruldu, muhteşem bir şirkettir o da. Biz de 2019'da, Hazine ve Maliye Bakanlığımızın kurduğu şirket Türk Reasürans.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Beraber değilsiniz?

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Yok, hayır, beraber değiliz.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Tamam, peki, onu da öğrenmiş oldum.

Şimdi, Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; sigorta sistemi çağdaş ülkelerde bütün riskleri kendi üzerinde taşımamak için geliştirilmiş bir modül. Burada, sadece konutlar için değil, sağlık sisteminden otomobillere kadar pek çok ürün afetlere karşı sigorta sistemiyle güvence altına alınıyor ve insanlar ödedikleri primlerle bütün riski kendi taşınmıyor, bu riski sigorta şirketlerine devretmiş oluyorlar. Şimdi, Türkiye'de sigorta sisteminin gerçekten işlemediğini ve sonuçları itibarıyla da hiçbir sorunu çözmediğini rakamlarla vereceğim ben size. Şimdi, “orta hasar” dedikimiz... Çevre ve Şehircilik Bakanlığı orta hasarlı yapıları yıkılması gereken yapı listesine koydu ve biz gördük ki daha önce orta hasarlı olup ikinci bir depremde, artçılarla ağır hasara dönüşen binlerce yapımız var. Elazığ depremünde orta hasar almış olan Malatya'daki yapıların büyük bir çoğunluğunun ve Adıyaman'da neredeyse tamamının yıkıldığını görüyoruz. Şimdi, bakın, siz 17.635 orta hasarlı binaya 819.805.864 TL ödediğiniz; 46.487 TL yani orta hasarlı bir bina için ödediğiniz 46 bin lira bu binaya girip enkazdan eşyalarını alamamış insanın sadece günlük giyeceğini bile karşılamaktan uzak. Ağır hasarlı bir bina için sigorta şirketlerinin ödediği ortalama para 183.297 TL; pert olmuş, yıkılmış binalar için de adet başına da, bağımsız bir sigorta poliçesi başına da 205 bin TL para ödediğiniz. Şimdi, bu rakamlarla riski gerçekten vatandaşın sırtından almış mı oldunuz yoksa... Şimdi, Toplu Konut İdaresi şubat ayında ihale yaptı. Betonarme yapılar içinde en ucuz modüllerden bir tanesi de tünel kalıp modeliyle yapılan inşaatlar. Şubat ayında yapılan ihalelerde 28 ihale ortalamasını söylüyorum: 1 milyon 600 bin TL. Mart ayında yapılan ihalelerin ortalaması 1 milyon 850 bin TL. Bunlar, devletin arsa üretip arsa payı ödmeden, ruhsat parası ödmeden, herhangi bir biçimiyle ortak katılım payları ödmeden, altyapı bedelleri ödmeden yapmış olduğu binaların maliyeti. Şimdi, bu rakamlar başka bir ülkenin rakamları, benim söylediğim rakamlar başka bir ülkenin rakamları yani siz bir riskin neredeyse dokuzda 1'ini ödeyerek insanlara poliçe satıyorsunuz. Ha, bunun temel sebebi şu: Kur korumalı mevduat hesabıyla birlikte bankaların, kamu bankalarının faize getirmiş olduğu bir standart var, şu an yüzde 8,5 ve pek çok devlet kurumu da yasa gereği mevduatlarını kamu bankalarında bu faizlerle tutmak zorunda; siz dövizle hesabı açamazsınız, size gelmiş poliçeyi başka bir yerde değerlendiremezseniz, gidip arsa alarak arsa alım satımı yapamazsınız, paranızı değerlendiremezsiniz. O nedenle, 10,5 milyarlık bir poliçe primini iki buçuk yılda 23 milyara çevirebildiğiniz için zaten bütün bu bedelleri ödüyorsunuz. Gayrimenkul

piyasasında bu bedeller iki buçuk yılda 10 katına çıktı, 10 katına çıktı; siz bunu 2 katına çıkardınız, demek ki zaten burada yüzde 800 yönetim başarısızlığı var ama bu sizden kaynaklanmıyor; sendikalar, kamu kurumları, parasını devlet bankalarında tutmaya zorunlu olan belediyeler, bütün kurumlar bu uygulanan yanlış faiz ve mevduat politikası yüzünden çok ciddi biçimiyle risk altına girdiler ve bunun sonucunu da milyonlarca yurttaşımız, yüz binlerce de poliçe sahibi olan insanımız ödüyor.

Şimdi, insanların DASK sigortası, DASK poliçesi alma zorunluluğu var; su bağlatmak için, elektrik bağlatmak için, doğal gaz bağlatmak için ya da herhangi bir gayrimenkulün alım satımında mutlaka poliçenin yapılıyor olması gerekir. İnsanlara bu poliçeyi satarken de olası bir afet anında bu poliçenin bu kayıpları karşılayacağı üzerinden satış gerçekleşiyor ama görünen o ki bu sistem tümüyle çökmüştür, hele iki buçuk yıl içinde inşaat maliyetlerine gelen... Bakın, Sayın Başkanım, 2020 yılının sonunda buraya Avcılar Belediye Başkanımız gelmişti, şurada oturmuştu, demiş ki: “Ben 80 metrekaare konutları belediye olarak, yüklenici değilim ama denetleyici bir kurumum, 120 bin TL’ye yaptırıyorum.” 2020 yılı Aralık ayı. Yirmi yedi ay geçmiş, İstanbul’da 80 metrekaare betonarme bir yapının maliyeti 120 bin liradan bugün 1 milyon 800 bin gibi rakamlara geldi yani gerçek maliyetlerle sigorta sisteminin öngördüğü karşılama oranları arasında inanılmaz problemler çıkmıştır. Burada orta hasarlı binalarla ilgili yüzde 50 ödeme bile başlı başına yanlıştır. Ya, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı orta hasarlı binaların tümünün ihalelerini yapıyor ve bunları da yıkılması gereken yapı stokuna almışken Türk Reasüransın ve DASK sisteminin orta hasarlı binalarla ilgili bu sistemi işletmemesi tabii, başlı başına bir problem.

Şimdi, bakın, bir başka olay: 7 milyar 579 milyonluk hak edilmiş sigorta poliçesi ödemesinin 4 milyar 779 milyonluk ödemesinin yüzde karşılığı yüzde 58’dir, bu bedelleri almamış olan yurttaşların almadığı poliçe karşılıklarının oranı da yüzde 42’dir. Böyle bir oran sistemin çöktüğünün temel göstergesidir. Almamış olanların oranı yüzde 4 bile çıksaydı bu bile üzerinde ciddi düşünülmesi gereken bir durumdu ama yüzde 58, yüzde 42... Burada poliçe sahiplerinin bir kısmı yaşamını yitirdi, bir kısmı telefonlarını kaybetti, bu akıllı telefonlarla ilgili bir uygulama var -biliyorsunuz- bankacılık ve diğer sistemlere girdiğinizde, telefonunuzu değiştirdiğinizde, makineyi değiştirdiğinizde bunu güncelleniz gerekiyor yani bu makineye mesaj geliyor telefon numarasına gelmiyor. Şimdi, burada afetten çıkmış olan yurttaşlarımızın büyük bir çoğunluğunun da herhalde ortamda telefonlarını kaybettiğini öngörmek gerekir yani bu, üzerinde çokça düşünülmesi gereken bir başka nokta.

Bu sigorta sistemiyle birlikte yine -belki sizin konunuz değil ama- Deprem Komisyonunun gündemine getirdiğimiz bir başka nokta menkul kıymetler, gayrimenkul değerlendirme fonu, değişik fon hesaplarında mevduatı ya da tasarrufu olan ya da poliçesi olan ya da hisse senedi olan yurttaşlarımızdan bugüne kadar deprem sonrasında hiç işlem görmemiş, hesaplarına bir tek internet üzerinden iletişim sağlanmamış olan yurttaşlarımız var; vefat etmiş olan var, hastanede olan var. E, bunların yakınlarına hâlâ bir bilgi gitmemiştir, devletin, hâlâ bu insanların varlıklarını nasıl sürdüreceği konusunda, bu insanları korumayla ilgili bir çalışması yoktur. O nedenle, afet, bir kez vurduğu insanları bu ve benzeri yanlış uygulamalarla birden daha fazla vurmaktadır. Şimdi, Türk Reasürans herhangi bir bankaya poliçe sahibinin adına bir sigorta tazminatı göndermişse hızlı bir uygulamayla... Bugün aylık enflasyon yüzde 3’ler civarında, üç ay parasını alamayan yüzde 10 kayıpta demektir. Gerçek enflasyon yüzde 5’in üzerinde. Şu an, gidin alt kattaki bankaya, mevduat faizi olarak size yüzde 30’ların üzerinde mevduat faizi veriyor. Şimdi, siz bu faizden de bu insanları mahrum ediyorsunuz. Hızlı bir biçimde bu afetzedelerini paraları, bir günse bir gün, on günse on gün, bir aysa bir ay, bu bankalar tarafından en yüksek faiz oranlarıyla artırılmalıdır, bu mevduatların durduğu yerde artmasının sağlanması gerekir; bu konuyla ilgili yetkili kimse, buradan çağrı yapıyorum. Altı ay hastanede yoğun bakımda, entübe

vaziyette yatan bir kişinin bankaya yatmış olan parasının altı ay sonra kendisine yüzde 50 değer kaybıyla teslim edilmesi ahlaka da uymaz, vicdana da uymaz, hiçbir kamu yönetici ilkesine uymaz, o insanların hakkını korumak ve savunmak da bizim görevimizdir. Bunları belirtmek istiyorum.

Burada da DASK sistemi poliçe miktarlarının artışına göre değil, piyasadaki gayrimenkul fiyatlarının artışına orantılı olarak gitmelidir. Yani “Biz bu yıl sigorta prim oranlarını yüzde 15 arttırdık, enflasyon yüzde 25 açıklandı, ona uygun artırdık.”tan ziyade gerçek maliyetleri bulup, 10 tane, 20 tane üretici firmadan fiyat alıp poliçelerinizi de ödenebilir ve riski ortadan kaldıracak prim oranlarına getirip karşılığında da zararı karşılayacak bedellerin ödenmesi gerekir. Yani evi yıkılmış bir kişiye 205 bin lira veriyorsunuz ki kredi kullanmışsa bu insanların büyük bir çoğunluğu bu evleri bundan çok daha yüksek bedellerle satın almıştır. Sistemden çıkan temel sonuç şudur: Sigorta şirketlerinin kredi kullanan yurttaşlara ödeyeceği tek bir kuruş yoktur, üstelik bu bedellerde sigorta borcunu karşılamadığından vatandaş evini kaybetmiştir, üstüne de bankalara olan borcu artarak devam edecektir. Bununla ilgili de hukuki ve kanuni bir düzenlemenin şart olduğunu belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ediyoruz Gökân Bey.

Kısa ve öz olarak, diğer konuları yazılı olarak...

Hakikaten bu, Gökân Bey’in dediği hususlar önemli. Vatandaşın yüzde 42’si daha parasını alamamış ama para yatmış. Bir de ölenler -Allah rahmet eylesin- vefat edenler var, onların yakınları, mirasçıları belki konuyu bilmiyor.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bir yıl sürecek, iki yıl sürecek belki.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, bunların mirasla alınması çok zaman alıyor yani on-on beş sene süren miras davaları var.

Buyurun.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Öncelikle şunu belirteyim: DASK kurumu paranın ödemesini yapıyor. DASK’ın parası, fonu, her şeyi tamamen ayrı, Türk Reasüransla yakından uzaktan hiçbir alakası yok, önce onu söyleyeyim.

İkincisi, bu orta hasarlarla ilgili “Yüzde 50.” diyorsunuz. Çevre ve Şehircilik Bakanımız “Bunlar yıkılacak.” diye açıklama yaptı, biz zaten bunlara pert ödemesi yapacağız sonrasında. Bizim amacımız şu: İlk etapta hızlı bir şekilde vatandaşımıza finansal anlamda bir destek sağlayabilmek adına “orta” adı verdikleri için yüzde 50’lik bir ödeme yaptık ve akabinde bu karar çıktıktan sonra kalan ödemelerini zaten onlara yapacağız. Biz henüz böyle bir karar resmî olarak çıkmadığı ve düzenlemesi olmadığı için pert diye kabul edip bunun ödemesini pertmiş gibi yapamıyoruz. Ha, bize şunu da söylediler: Hiçbir ödeme de yapmayabilirdik çünkü devlet, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bir aylık askı süresi tanıyor, özellikle ağır hasarlarda bu yaşandı. Bu askı süresinde vatandaşla uzlaşma süresi veriyor ve bu uzlaşma süresinde bir aylık bir bekleme süresi veriyor. Biz onları bile ödemeyebilirdik, onu yapmadık ve bir ödeme çıktık. Dediğim gibi bunlar perte döndüğü zaman biz bunun kalanını da zaten ödüyör olacağız.

Onun dışında da parasını almayan vatandaşlarımızla ilgili, hani hastanede olanların haricindekilerden bahsediyorum, sizin söylediğiniz gibi uzun bir süre aylarca orada para kalan bir durum yok dediğim gibi, bankalarımıza da bunu ifade ettik, çok hızlı bir şekilde özellikle kredililerde bu aktarım yapılacak ve SMS tarafı da zaten çözüme ulaştırıldı. Hani burada yapılmayan bir ödeme yok, tam aksine çok ciddi bir ödeme rakamı var ve bunların da birkaç gün içerisinde biz tahsil edeceğini biliyoruz yani. Onu da söylemek isterim.

NECİP NASIR (İzmir) – Hatta, Gökân Bey, şeyde, raporda var; DASK'ta kanuni düzenleme yapılmasıyla ilgili...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, yani şimdi sizden talebimiz şu, tabii burada her şeyi cevaplandırmak zaman alacak yani yeni bir düzenleme gerektiği kanaati var, daha önceki komisyonda da bu dile getirilmişti. Sizce bu konuda ne gibi kanuni düzenleme yapılması lazım? Yönetmelik, diğer hususlarda, diğer sigorta acenteleriyle ilgili, alakalı münasebetler vesaire, koordinasyonlar, devletin diğer kurumlarıyla ilgili koordinasyonlar... Bunları lütfen bize bir bilgi notu olarak gönderirseniz önümüzdeki hafta en geç perşembe günü saat 16.59'a kadar.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Tabii ki.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – O zaman, konuları şey yaptınız zaten konular belli...

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Bir tek bir şey söyleyeyim teminatla ilgili.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Gökân Bey de söyledi, ben de bir takım hususları ifade ettim.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Şöyle: Hani teminat -az önce de, ben ilk konuştuğumda da belirtmiştim- arttırılabilir, hiç problem değil, istersek 5 milyon, 10 milyon da verebiliriz. Vatandaşın bunu ödeyecek gücü varsa elektrik ve su faturasını açtırma esnasında 10 bin liralık poliçeyi...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Bin lira doğal gaz faturası ödenen bir ülkede bu primlerin güncellenmesi gerekiyor.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Ha, tamam, eğer siz diyorsanız ki...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ben onu demiyorum, söylediğim şu: Risk ile prim arasında bir dengenin tutturulması lazım yani bunun da piyasa koşullarında sağlanması gerekir. Yani prim ve risk gerçekte uzlaşmıyor, örtüşmüyor; ağır hasarlı, yıkılmış bir binaya 200 bin TL dediğinizde, bakın, buradaki pek çok insan...

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – 200 bin lira ödemiyoruz ağır, yıkılmışı.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Sayın Vekilim, bir şey ifade edeyim orada.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ödediğiniz rakamı birim dosya başına bölün...

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERDAL TURGUT – Doğru söylüyorsunuz şey kısmında. Bakın, o bölgede 11 ildeki toplam sigorta bedeli 89 milyar; her şey dümdüz olsaydı 89 milyar ödeyecektik, 1 milyon 35 bin poliçe karşılığındaydı bu, bunun da ortalaması 85 bin liraya geliyor daire başına yani konut başına. Aslında burada problem, demin de anlattığımız gibi o küçük metrajlardan, yüzde 50'nin yüzde 50 oluşundan değil. 100 bin liraya yaptırsa bir sigortalı 50 bin lira ödüyoruz işte, yüzde 50 olduğu için aslında 700-640 bin liraya yaptırsa en az 320 bin lira görecektik orayı. Sorun biraz oradan kaynaklanıyor.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, peki, teşekkür ederiz.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU TEKNİK İŞLETİCİSİ TÜRK REASÜRANS A.Ş. GENEL MÜDÜRÜ ZEKİYE SELVA EREN – Teşekkür ederiz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Sayın Zekiye Selva Eren Hanımefendi ile Erdal Turgut Beyefendi’ye teşekkür ederiz.

Evet, şimdi son sunumdayız, arkadaşlar sizi alalım.

Efendim, Türkiye İş Kurumu Genel Müdür Yardımcısı Samet Güneş Beyefendi, İstihdam Hizmetleri Dairesi Başkanı Mustafa Işık, buyurun.

6.- İŞKUR Genel Müdür Yardımcısı Samet Güneş’in, Kurumun depremde etkilenen bölgelerde hizmetlerinin sürdürülmesine ve mevcut iş gücünün korunmasına yönelik faaliyetleri hakkında sunumu

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ –Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; hepinizi şahsım ve Kurumum adına saygıyla selamlıyorum.

Bizler Kurum olarak deprem felaketinde, bu büyük felakette 11 çalışma arkadaşımızı kaybettik. Afet yaşanan bölgede toplam 1.400 personelimiz çalışmaktaydı, bunların 11’i hayata gözlerini yumdu.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Allah rahmet eylesin.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ –Allah razı olsun Sayın Başkanım.

Şimdi, efendim ben sunumuma geçmeden önce şöyle özet bir infografîği hepinizin dikkatine sunmak istiyorum. Yani bunların ayrıntılarına değineceğim ama böyle derli toplu olsun diye bir özet şeyi sunumun başında vermeyi uygun gördük.

Sayın Başkanım, bizler afetin olduğu ilk sabah hemen Kurumumuzda bir afet koordinasyon birimi oluşturduk ve acil olarak illerimizle irtibat kurmaya başladık. Burada çalışanlarımızın can sağlığının ne durumda olduğu, hizmetin sürekliliğinin sağlanıp sağlanmadığı konusunda bilgileri acil olarak almaya başladık ve bu koordinasyon merkezimiz marifetiyle ihtiyaç duyulan illere hemen sabahın ilk saatlerinde personel görevlendirmesi yapmaya başladık. Bu çerçevede öncelikle Hatay ve Kahramanmaraş illerimize başta müdür olmak üzere ilgili personelin görevlendirmelerini yaptık. Efendim, hemen devamında afet dolayısıyla oluşacak iş gücü taleplerini karşılamak üzere afet bölgesinde ve afet bölgesine yakın illerde ihtiyaç duyulan mesleklerle dair -338 bin kişilik- listeyi hazırladık ve bunu AFAD’a teslim ettik.

Bunun yanı sıra yine devam eden günlerde, efendim, afetten etkilenen alanlarda kamusal hizmetlerin desteklenmesi amacıyla Toplum Yararına Programları başlattık ve bugün itibarıyla 28 bin kişiye bir istihdam olanağı sağlamış olduk. Bunun şöyle bir önemi var: Bir taraftan Toplum Yararına Programlar kapsamında vatandaşlarımızın kamusal hizmetleri görülürken diğer taraftan bu programdan faydalanan vatandaşlarımızın büyük çoğunluğu depremzede vatandaşlarımız, onların belli ölçüde bir gelire sahip olmasını, asgari ücret düzeyinde bir gelire sahip olmasını temin etmiş bulunmaktayız. Geçtiğimiz hafta Cumhurbaşkanımız bu sayıyı 50 bin kişiye kadar çıkaracağımızın da hedefini bizlere verdi, çalışmalarını son aşamaya getirdik efendim, önümüzdeki günlerde Toplum Yararına Programlar kapsamında 50 bin sayısına ulaşmayı hedefliyoruz.

Bunun yanı sıra malumunuz olduğu üzere Türkiye İş Kurumu işsizlik sigortası, ödeneği ödemelerini yapmakta. Normal şartlar altında, mesela şubat ayının ödemesini biz 5 Martta yaparız, takip eden ayın 5’inde yaparız. Bu deprem dolayısıyla bu ödemelerimizi öne çekti. 5 Martta yapılması gereken ödememizi 15 Şubat’ta yaptık, 5 Nisanda yapılması gereken ödememizi 21 Martta yaptık ve yine 5 Mayıs’ta yapılması gereken işsizlik sigortası ödemesi ve yarım çalışma ödemesini de 19 Nisanda yani bayramdan hemen önce yapıyor olacağız.

Efendim, belki de en önemli, en çok önem verdiğimiz hususlardan bir tanesi: Kısa çalışma ödeneği. Malumunuz çok sayıda işletme zarar gördü, bir kısmı yıkıldı, bir kısmı yıkılacak durumda, işçiler konusunda ciddi anlamda can kayıpları yaşandı. Dolayısıyla buradaki çalışanlarımız işlerini kaybetmesinler diye çalışmadıkları süre için işverenlerin talebi sonrasında kısa çalışma ödeneği uygulamamızı başlattık. 2 Mart itibarıyla başvuruları almaya başladık. Burada da Sayın Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle uygunluk tespitinin yapılması beklenmeksizin ödemelerin yapılması kararı alındı Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle. Kısa çalışma ödeneği şartlarını sağlayanlara kısa çalışma ödeneği, şartları sağlamayan başvuru sahiplerine de nakdi ücret desteği ödemesini başlattık yani İŞKUR olarak kimseyi dışarıda bırakmıyoruz. Nakdi ücret desteği ödememiz de günlük kişi başı 133 lira 44 kuruş; bu da aylık yaklaşık olarak 4 bin liraya, 3.900 liraya tekabül eden bir ödemedir. Bunun dışında, efendim, işbaşı eğitim programlarımız var malumunuz. İşbaşı eğitim programlarına devam eden kursiyerlerimizin de programa devam edip etmediğine bakılmaksızın ödemelerini o ay yaptık herhangi bir mağduriyet oluşmasın diye.

Bir husus daha var, esasında bunu vurgulamayı önemsiyorum. Tabii hizmetlerin sürdürülebilirliği bizim açımızdan önemliydi. Bu nedenle bölgedeki hizmetlerde bir aksama meydana gelmemesi adına bazı hizmetleri merkezi düzeye çektik ve sistem kullanarak bunları merkezi düzeyde yapmaya başladık. Bir kısım hizmetlerde de illeri kendilerine benzer nitelikteki başka illerle eşleştirme yoluna gittik. Örneğin Hatay'ın iş ve işlemlerini Antalya'ya verdik. Dolayısıyla onların işlemlerini sistem üzerinden Antalya yapmaya başladı, bu şekilde hizmette herhangi bir aksamaya neden olmamayı sağladık efendim.

Şimdi bu özetten sonra... Süremi tabii bilmiyorum bu arada. Onu bir sorabilir miyim? Ne kadar sürem var?

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tabii mümkün olduğu kadar hızlı yaparsak...

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ – Tamam, ona göre hızlanacağım efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Özetleyerek geçelim.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ – Tamam.

Efendim, öncelikle temel, istatistiki bilgileri vermek istiyorum. Bunu da hani durumun çerçevesini görmek anlamında... Bölgedeki nüfusumuz 13 milyon 421 bin idi; bunların 9 milyon 523 bini 15 yaş üstü yani aktif nüfus diye tabir ettiğimiz nüfus idi. Yine bölgede, deprem bölgesinde 1 milyon 476 bin özel sektör çalışanı mevcut idi, 328 bin de kamu çalışanı var idi; bunların toplamı da 1 milyon 805 bin kişiye tekabül ediyor. Yani Türkiye'deki toplam çalışanların yaklaşık yüzde 10'u, 9,7'si bölgede istihdam ediliyordu. Yine bölgemizde, afet bölgesinde 205.269 özel sektör iş yeri ve 5.575'de kamu iş yeri olmak üzere toplamda 210 bin iş yeri var idi. Yani esasında ülkemizin çok önemli bir bölümü... Hani bu istatistiklere muhtemelen daha önceki sunumlarda değinilmiştir, ben çok ayrıntısına girmeyeceğim ama mesela Türkiye'deki tekstil üretiminin yaklaşık yüzde 30'u, bu konudaki istihdamın yüzde 30'u deprem bölgesinde istihdam ediliyor. Onun haricinde tarımsal üretimin yaklaşık yüzde 16'sı yine bölgede idi. Dolayısıyla esasında çok geniş bir kitle hedef kitemizi teşkil etti.

Efendim, bu süreçte temel önceliğimiz, temel yaklaşımımız şu oldu: Öncelikle afetten etkilenen bölgede sunulan kurum hizmetlerinin aksatılmasına engel olduk yani hiçbir şekilde aksatılmasına imkân vermedik ve hizmetlerimizi sürdürdük, ayakta kaldık bütün teşkilatlarımızla. Deprem sebebiyle ortaya çıkan acil iş gücü ihtiyacını da ivedi bir şekilde karşıladık. Bu konuda bir kısa açıklama yapmak isterim. Sosyal medyada depremin ilk günlerinde işte "Vinç operatörü aranıyor." "Çadır dikecek kişi aranıyor." gibi bazı spekülatif, manipülatif paylaşımları çokça gördük. Efendim, esasında, daha önce

de ifade ettiğim gibi, depremin ilk gününde biz ihtiyaç duyulan iş gücünü bildirdik ve bunların temin edilmesi konusunda illerimizi talimatlandırdık. Ancak sosyal medyadaki bu paylaşımlar üzerine de Genel Müdürlüğümüzde bir takip birimi kurduk ve bu sosyal medyadaki iş gücü taleplerine ilişkin paylaşımların tamamına dönüş yaptık efendim ve buraya iş gücünü yönlendirdik; çadır dikim işçisi, gazaltı kaynakçısı, vinç operatörü, neye ihtiyaç varsa tamamının yönlendirmesini yaptık.

Bir diğer önceliğimiz tabii ki mevcut iş gücünün korunmasıydı. Bu da iş gücünün işsiz kalmasını engellemek anlamında kısa çalışma ödeneği, nakdi ücret desteği gibi uygulamaları aktif bir şekilde kullandık. Bunun bir türevi olarak da afetten etkilenen vatandaşlarımıza bir gelir desteği sağlamış olduk bu süreçte. İşsiz kalan vatandaşlarımızın da en kısa sürede istihdama kazandırılması konusunda yine çalışmalarımızı yoğunlaştırdık. Zira afetzede, afetten etkilenen vatandaşlarımızın göç ettiği illerde kaldıkları kamu misafirhanesi, otel, pansiyon gibi konakladıkları yerleri iş ve meslek danışmanlarımız ziyaret ederek buradaki vatandaşlarımızın iş taleplerini aldı, onların CV'lerini güncelledi, onlara danışmanlık yaptı ve işe yerleştirme faaliyetlerini yaptı. Yine afet bölgesinde de işe yerleştirme faaliyetlerine devam ettik. Böylelikle esasında çalışanların işsiz kalma riskinin bertaraf edilmesi de temel önceliğimiz olmuş oldu.

Ayrıntılarıyla “Neler yaptık?” diye soracak olursanız, hani bunlara değinmekte fayda var diye düşündüğümüz için biraz önceliklendirmek için ön plana aldık. Efendim, Toplum Yararına Programlar malumunuz olduğu üzere afet, acil durum ve salgın dönemlerinde kamusal hizmetlerin desteklenmesi amacıyla işsiz vatandaşlarımızı belli sürelerle ki bu örnekte altı ay boyunca asgari ücret üzerinde bir tutarla destekliyoruz. İlk aşamada -şu anda dediğim gibi- 28.100 kişilik bir istihdam oluşturduk, bunu 50 bin kişiye çıkaracağız. Sayın Başkanım, buradaki yüklenicimiz de temel olarak esasında valilikler oldu, valilik koordinasyonuna verdik Toplum Yararına Program katılımcılarını. Çünkü afetle mücadele kapsamında malumunuz olduğu üzere yürütülen iş ve işlemler, faaliyetler çok ciddi değişiklikler gösterebiliyor ve çok ivedi bir şekilde bunlara müdahale edilmesi gerekiyor. Yani öncelikle mesela alınan bağışların tasniflenmesi, depolanması, dağıtımıyla sorumluyken bir birim, hemen ertesi gün çadırların kurulmasında görevlendirilebilir, ondan sonra yemek dağıtımında görevlendirilebilir gibi bütün ihtiyaçlara aslında hızlı bir şekilde müdahale edilebilsin diye bunları valilikler koordinasyonuna verdik. Onun haricinde deprem bölgesindeki Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kuruluşlarının deprem bölgesi dışına taşınması nedeniyle orada ihtiyaç duyulan kamusal hizmetleri desteklemek için Aile Bakanlığına da 1.750 kişilik bir kontenjan verdik. Aynı zamanda buradaki TYP katılımcıları alınan bağışların depolanması ile tasnifiyle de Aile Bakanlığına faydalı oldular ve destek oldular. Millî Eğitim Bakanlığına da -yine aynı şekilde öğrencilerin özellikle Ankara, Antalya, Mersin gibi büyük illere gelmesi nedeniyle bir ihtiyaç oluştu- ilave bin kişilik bir TYP vermek suretiyle destekledik. Şimdi, önümüzde yaklaşık bir 25 bin kişilik daha yani 50 bine çıkaracağımız bir Toplum Yararına Program kontenjanımız var, bunun da dağıtım kriterlerini oluşturduk. Sayın Bakanımın uygun bulacağı bir zaman dilimi içerisinde yani önümüzdeki günlerde bunları da hızlı bir şekilde bölgede istihdam etmeyi planlıyoruz.

Efendim, kısa çalışma ödeneğinin ayrıntılarına biraz daha değinmekte fayda var diye düşünüyorum. İş yerleri yıkıldı, bazıları işçilerini kaybetti, dediğim gibi, bölgede birçok ciddi sorun yaşandı. Alınan Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle birlikte fesih yasağı da getirildi yani böyle çok belli koşulları olmadığı takdirde işveren işçiye de çıkaramıyor. İşte, burada, haftalık çalışma süresini önemli ölçüde azaltırsa veya faaliyetini tamamen durdurursa, burada çalışılmayan sürede çalışanların ücretini İşsizlik Sigortası Fonu'ndan belli ölçüde biz ödüyoruz. 2 Mart itibarıyla kısa çalışma başvurularını almaya başladık. Dün itibarıyla işçi sayısı 161 bindi, bugün itibarıyla 165 bin başvurumuz oldu; 97 bin kişinin ödemesini yaptık. Bugün yeni bir ödeme listesi oluşturuyoruz. Bu arada, haftalık ödeme listelerini

oluşturarak vatandaşlarımıza bir an önce kaynak aktarıyoruz, onu da ifade edeyim. Yaklaşık 120 bin kişiye bugün itibarıyla ödeme listesini oluşturduk ve kısa çalışma ödemelerini yapıyoruz. Kısa çalışma ödeneğindeki ücret kişinin son on iki aylık ortalama kazancının brüt yüzde 60'ına tekabül eder, o da 4 bin küsur liraya tekabül ediyor. İşçilerimize ödemeyi hızlı bir şekilde yapıyoruz.

Kısa çalışma ödeneğinde, esasında, bir işletmede kısa çalışma ödeneği yapılabilmesine, iş müfettişlerince yapılacak yerinde incelemenin yani uygunluk tespitinin sonunda karar verilmesi gerekiyor ama takdir edersiniz ki bu denli büyük bir afette, bu denli büyük yıkımın olduğu bir dönemde bu uygunluk tespitinin beklenmesi bizlere çok ciddi zaman kaybı yaşatacaktı ve vatandaşa bir an önce ulaşamayacaktık. Bu nedenle, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle, uygunluk tespitini beklemezsizin ödemelerin yapılması kararı açıldı; biz de bu çerçevede ödemelerimizi yapıyoruz. Başvurularımızı e-devlet üzerinden almaya devam ediyoruz, tahminimiz, OHAL'in sonuna kadar 250 bine yakın bir başvurunun geleceği noktasında; dediğim gibi, şu anda 165 bindeyiz.

Sayın Başkanım, kısa çalışmadan faydalanabilmek için işçinin son üç yıl içerisinde altı yüz gün prim ödemiş olması gerekir, aynı zamanda, son yüz yirmi gün iş akdine tabi olması gerekir. Takdir edersiniz ki bu başvurular içerisinde bu şartları taşımayanlar da var. Bu şartları taşımayanlara da nakdi ücret desteği vermek suretiyle destek oluyoruz, o da dediğim gibi, 133 lira 44 kuruş, aylık 4 bin liraya tekabül ediyor; bu desteğimiz de devam ediyor.

Efendim, diğer faaliyetlerimize de detaylı çok fazla girmeyeceğim.

Kurum faaliyetlerimizin devam etmesi için bölgede zarar gören binalarımızı konteynerlerle güçlendirdik, destekledik; bilgisayar ve internet bağlantısı olan mobil hizmet araçları temin ettik. Onun haricinde -sonlara yazdım ama önemsiyoruz- kendi personelimizin de çadır, soba, hijyen kiti, temizlik malzemesi gibi ihtiyaçları, konteyner ihtiyaçları olduğundan, bunlara da belli ölçüde özellikle de Sayın Bakanım, uluslararası kaynakları kullanmak marifetiyle kendi personelimizin ihtiyaçlarını giderme noktasında yardımcı olmaya çalıştık.

RECEP UNCÜOĞLU (Sakarya) – Rahmetli olan personel var mı?

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ – 11 kişi Sayın Vekilim.

RECEP UNCÜOĞLU (Sakarya) – 11 kişi mi? Allah rahmet eylesin.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Allah rahmet eylesin.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ – 2'si il müdürü, Hatay ve Kahramanmaraş İl Müdürlerimizi, 2'sini kaybettik. Her kademedeki kayıplarımız oldu, toplam 1.400 personelimizden 11'ini kaybettik. İlk günler, ilk saatlerden itibaren özellikle Hatay ve Maraş Müdürlerimizden kesinlikle haber alamadık ve biz ilk gün Hatay ve Maraş'a il müdürü görevlendirmesi yaptık. Öncelikle Adana İl Müdürümüzü Hatay'a gönderdik. Onun da ailesinin depremzede olması dolayısıyla Konya İl Müdürümüzü yönlendirdik. Maraş'a Sivas İl Müdürümüzü görevlendirdik, merkezden de bir daire başkanımızı il müdür vekili olarak gönderdik. 11 personelimizi yitirdik Sayın Vekilim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Allah rahmet eylesin.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ – Sağ olun.

Bilmiyorum, çok bir şey ifade eder mi ama hizmet binalarımız açısından Adıyaman ve Maraş İl Müdürlüğü binamız ağır hasarlı, diğer binalarımızda çok şükür ciddi sıkıntımız yok. Bir tek Gaziantep'te orta hasarlı bir binamız var ama o ek binadır, asıl yeni hizmet binamızda bir sıkıntımız yok. Binalar konusunda toplamda yaklaşık 100 milyonluk bir maliyetimiz oluşacak.

Efendim, biz Türkiye İş Kurumu olarak, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan bu deprem afetinin bize yaklaşık maliyetinin ne olacağını da hesapladık. Üç ay boyunca kısa çalışma ödeneği, nakdî ücret desteği ödemesi yapılması, altı ay boyunca Toplum Yararına Programların desteklenmesi ve hizmetin sürekliliğinin sağlanması için yapacağımız diğer giderlerin toplamda bize yaklaşık 11,9 milyar yani 12 milyarlık bir maliyetinin olacağını öngörüyoruz; bunun da açıkçası Fon büyüklüğümüz açısından çok ciddi bir tutar olduğunu düşünmüyoruz; Fonumuz yeterince güçlü, bunları da karşılayabilecek güçteyiz.

Efendim, son söz olarak şunu söyleyebilirim: Bu faaliyetlerimizi afet bölgesinde devam ettireceğiz. Bunun haricinde, istihdamın, oradaki iş gücünün korunması, bölgede istihdamın tekrar canlanması için 4447 sayılı Kanun'un geçici 10'uncu maddesi kapsamında yürüttüğümüz teşviklerimiz var; bunlar devam ediyor, onları da yoğun bir şekilde kullanmaya devam edeceğiz. Efendim, bu teşviklerden faydalanmak için -kadın, genç- mesleki yeterlilik belgesine sahip olma şartları aranır. Çalışanların on sekiz ay ila elli dört ay arasında işveren primlerini biz karşılıyoruz, buna devam edeceğiz. Toplum Yararına Programları, dediğimiz gibi 50 bine çıkarıyoruz. İşsizlik ödeneği, kısa çalışma ödeneği, nakdî ücret desteği, Toplum Yararına Programlar, özel sektörde işe yerleştirme gibi faaliyetlerle toplamda bir yıl içerisinde yaklaşık 500 bin kişiye doğrudan ulaşmayı hedefliyoruz efendim. Şu anda yaklaşık 200 bin kişiye ulaşmış durumdayız, yıl sonuna kadar bunu 500 bine ulaştırmayı hedefliyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz Samet Bey.

Evvela, hakikaten İŞKUR'un çalışmaları dolayısıyla takdir ediyoruz, tebrik ediyoruz.

Ankara Milletvekilimiz Zeynep Hanımefendi'ye söz veriyorum.

Buyurun.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sunumunuz için tekraren teşekkürler.

Açıkçası, biz bilhassa bu TYP'yle sahada ciddi anlamda bir normalleşmeye dönük de aynı zamanda bir adım atılabildiğini gördük. Ben de hafta sonu tekraren Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman ve Malatya illerimizi ziyaret ettim ve çadır kentler içerisinde yaşayan vatandaşlarımızın da aslında bir noktada istihdam edilebilmesi yani en azından kısmen orada bir ekonomik dönüşümün başlayabilmesi adına önemli olduğunu düşünüyorum çünkü esnaf yavaş yavaş dükkânını açıyor fakat işini kaybeden vatandaşlarımızın da kısa süreli olarak bu fondan faydalanabilmesini çok kıymetli ve değerli buldum.

O ziyaretlerim esnasında sorulan bir soru olmuştu, ben de size sormak istedim: Altı ayla mı sınırlı kalacak? Acaba uzatılması ihtimali... En azından kalıcı konutların inşaat süreciyle orantılı bir yeni süre tanımlaması olacak mı? Bunu sormak istedim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Evet, teşekkür ederim.

İzmir Milletvekilimiz Necip Bey'e söz veriyorum.

Buyurun.

NECİP NASIR (İzmir) – Sunumunuz için teşekkür ediyorum.

Deprem bölgesinde çalışırken bu TYP'yle eleman alımları çok önemli oldu, değerli oldu. Orada TYP kapsamında alınacak çalışanlar için 2017'den sonra dokuz ay çalışanlar mevzuata göre işe alınamıyor idi. Onu Sayın Bakanımızla görüşmüştük, deprem bölgesine has bir düzenleme olabilir mi geçici olarak? En azından orada bir şekilde çalışmış olanların da istihdamı yönünde, orada bir düzenleme yapılabildi mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Son olarak, Osmaniye Milletvekilimiz Mücahit Bey’e söz vereceğim.

Buyurun efendim.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sunumunuz için çok teşekkür ediyorum. Özellikle -ben de Osmaniye Milletvekili olarak- İŞKUR tarafından istihdam edilen arkadaşların sahada çok faydalı olduğunu bizzat yaşadık, gördük hakikaten çünkü bölge insanının hepsi depremzede, panik atak olmuşlar; dışarıdan onlara yardımcı olabilecek böyle bir insan kaynağına ihtiyaç vardı. Bu anlamda, iyi düşünülerek bunun bölgemize gelmesi sağlandı. Toplum Yararına Programlar, kısa çalışma ödenekleriniz, nakdi ücret destekleriniz, diğer kurum faaliyetlerinizden dolayı özellikle başta Sayın Bakanımıza ve siz Genel Müdürlük mensuplarına teşekkür ediyorum.

Bir de talebimiz var. Osmaniye Düziçi ilçemizin hizmet binası hasar gördüğünden dolayı hizmet şu anda merkeze çekildi. Dolayısıyla, biz bir konteyner veya bir kiralama yöntemiyle bu hizmetin orada yeniden verilmesini özellikle istirham ediyoruz çünkü Osmaniye’nin en büyük 2’nci ilçesi, 100 bine yakın bir nüfusu var. Dolayısıyla, vatandaş bir ihtiyacı olduğu zaman Osmaniye’ye gidip gelmek zorunda kalıyor, sizden talebimiz özellikle... Zaten yatırım programına alınmıştı, orada hizmet binası yapılacaktı, bu hızlandırılabilir ama öncesinde, seçim öncesinde -tabii, vatandaşlar bir serzenişte bulunuyorlar- en azından konteyner koyularak bu hizmetin verilmesinde büyük yarar olduğunu düşünüyorum.

Ben tekrar teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Buyurun.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; teşekkür ederim.

Öncelikle, dokuz ay çalışma şartından başlayayım. Efendim, yönetmeliğimize geçici bir 4’üncü madde ekledik, deprem felaketinin hemen devamında ekledik; bu dokuz ay faydalanma koşulunu deprem bölgesi açısından kaldırdık, şu an faydalanabiliyorlar.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Çok iyi yapmışsınız, çok teşekkür ederiz.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ – Aynı zamanda, yirmi dört ay yasaklılığa maruz kalan kişiler de vardı programı aksattığı için; onu da deprem bölgesi için yine aynı maddeyle kaldırdık.

Sayın Vekilim “Altı ay faydalanma koşulu altı ayla sınırlı kalacak mı?” konusu... Şimdi, yönetmeliğimiz gereği bir program en fazla altı ay süreyle yapılabilir ve bir kişi normal şartlarda en fazla dokuz ay faydalanabiliyor idi, deprem bölgesi için bunu kaldırdık ama bir program en fazla altı ay olabiliyor. Bundan sonra tekrar program yapılıp yapılmayacağı ihtiyaç durumu göz önünde bulundurarak Sayın Bakanımızın takdiriyle yapılabilir; şimdiden bir şey söylememiz çok güç, onu değerlendirmek gerekir.

Osmaniye Düziçi konteyner talebi... Sayın Vekilim, doğru söylüyorsunuz, hizmet binanız yatırım planındaydı ancak bu tasarruf tedbirlerinden sonra bir askıya alınma durumu oldu; konteyner talebinizi ivedilikle değerlendireceğiz.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Orada hizmeti verin de yani kiralama yöntemi mi yaparsınız, konteyner mi koyarsınız, takdir size ait.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ – Konteyner koyamazsak da ilk aşamada mobil araç koyarız -internet bağlantısı ve şeyi olan- hizmetin aksamasını engelleriz Sayın Vekilim.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Tamam, teşekkür ederim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Teşekkür ederiz.

Bu toplum yararına çalışmada yaş sınırı nedir? Bazıları “Yaşımız tutmadı.” vesaire diye...

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ – Sayın Bakanım, 18 yaş ve üzeri... Yaş sınırı koymadık efendim, 45 yaş sınırı olduğunu düşünüyorlar.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim?

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ – “18-45 yaş” diye bir algı var kamuoyunda, zaman zaman bize de geliyor ama bir üst yaş sınırlarımız Toplum Yararına Programlarda yok yani 60 yaşındaki birisi de faydalanabilir.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Ya, geçen gün birisi aradı bizi “Yaşım 35’i geçtiği için işe almadılar.” dedi.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ – Kamu alımlarıdır, TYP değildir.

İŞKUR İSTİHDAM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA IŞIK – Sayın Bakanım, deprem bölgesi dışında bir yer olabilir, deprem bölgesi dışında şu anda hâlihazırda...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Deprem bölgesi dışında var mı TYP için?

İŞKUR İSTİHDAM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA IŞIK – Deprem bölgesi dışında şöyle: Yaş sınırı yok ama “öncelikli liste” ve “yaşı büyük olanlar” diye ayırıyoruz. 35 yaş üstü erkekler ikinci listeden seçiliyor yani...

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Tamam. Hanımlarda kaç?

İŞKUR İSTİHDAM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA IŞIK – Kadınlarda yaş sınırı yok efendim.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ – Öncelik grubunda efendim.

İŞKUR İSTİHDAM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI MUSTAFA IŞIK –Öncelik grubunda, birinci listedeler. Engelliler, eski hükümlüler birinci listede.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Kadınlar zaten hiç yaşlanmadığı için...

RECEP UNCUOĞLU (Sakarya) – Sayın Bakanım, çok güzel değerlendirdiniz.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Bugünün de şeyi buydu.

Hayırlı olsun.

Hanımefendilere de teşekkür ediyoruz, tabii, burada vekillerimiz var, çalışanlar var.

Çok teşekkür ederiz.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ – Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Şimdi, önümüzdeki muhtemel depremlerde bu depremden alınacak dersler nedir; koordinasyon ve diğer hususlarda, mevzuat, şu bu, kanuni düzenleme konularında ne gibi tavsiyeleriniz olabilir; bunları da yazarsanız veya cevap vereceğiniz hususlar varsa önümüzdeki hafta perşembe günü saat 16.59’a kadar Meclise gönderebilirsiniz.

Teşekkür ediyoruz, başarılar diliyoruz.

Bol istihdam inşallah çünkü çalışmayan fabrikalar var -bilhassa tekstil bölgesi, yüzde 30'u bu bölgede tekstille uğraşıyor- onlara destek verilmesi faydalı çünkü birçoğu da ihracat yapıyor.

İŞKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SAMET GÜNEŞ – Sayın Bakanım, son bir şey ifade edeceğim. Şu anda afet bölgesinde sistemimizde hâlihazırda 19 bin küsur tane açık iş var, hâlâ işçi arıyoruz, özellikle de imalat sektöründe 10 bin tane açık iş var -toplamda 20 bin tane- vatandaşlarımız başvursunlar, çalışmalarımız sürüyor.

Teşekkür ederim, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN VEYSEL EROĞLU – Efendim, pazartesi günü istirahat -biz çalışacağız, ekip çalışacak ama- salı günü saat on bir diyelim.

Herkese gönülden teşekkür ediyoruz, sunanlara, uzman arkadaşlara.

Hayırlı olsun.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.27

